

THE Globe

Globen • Le Globe
El Globo • O Globo • विश्व

WORLD'S CHILDREN'S PRIZE MAGAZINE #60/61 2015

VOTE! RÖSTA!
¡VOTA! मत
वाक्कनिप्पीर رای دهید
ဆန္ဒမဲထည့်ခြင်း!
တီထာန့်တီဖး!
ရွာမးမးဝ့! !: ووت
!: صوت! ووت!
HÃY BẦU!



WORLD'S CHILDREN'S
PRIZE FOR THE RIGHTS
OF THE CHILD

PRIX DES ENFANTS
DU MONDE POUR LES
DROITS DE L'ENFANT

PREMIO DE LOS NIÑOS
DEL MUNDO POR LOS
DERECHOS DEL NIÑO

PRÊMIO DAS CRIANÇAS DO
MUNDO PELOS DIREITOS
DA CRIANÇA

बाल अधिकारों हेतु
विश्व बाल पुरस्कार

Hej! Tidningen Globen är till för dig och alla andra unga som deltar i World's Children's Prize-programmet. Här möter du kompisar från hela världen, får kunskap om dina rättigheter och tips om hur världen kan bli lite bättre!

World's Child for the Rights of the



KANADA

USA

MEXIKO

BRASILLEN

SVERIGE
MARIEFRED

PALESTINA
ISRAEL

BENIN
NIGERIA
KAMERUN
REP. KONGO
DR KONGO

MOÇAMBIQUE

SYDAFRIKA



Flickan på Globens framsida, Noémia, 12, har utbildats och stärkts som barnrättsambassadör av World's Children's Prize. Hon håller i den WCP-glob som hon och de andra barnrättsambassadörerna i Moçambique hedrats med.

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Magnus Bergmar

Medarbetare i nr 60–61: Carmilla Floyd, Kim Naylor, Joseph Rodriguez, Johanna Hallin, Evelina Fredriksson, Alexandra Ellis, Andreas Lönn, Johan Bjerke, Eva-Pia Worland, Marlene Winberg, Shen Winberg, Christiane Sampaio, Sofia Marcetic, Jan-Åke Winqvist

Översättning: Semantix (engelska, spanska), Cinzia Gueniat (franska), Glenda Kölbrant (portugisiska), Preeti Shankar (hindi)

Grafisk form: Fidelity Framsidesfoto: Johan Bjerke Tryck: PunaMusta Oy

ren's Prize Child



I de här länderna bor personerna i den här Globen

Vad är World's Children's Prize?	4
Möt barnjuryn!	6
Ndales berättelse	10
Vad är barnets rättigheter?	12
Hur mår världens barn?	14
Global Vote jorden runt	16
Häng med till Uganda och andra länder där barn röstar för sina rättigheter!	
Vägen till demokrati	28
Årets barnrättshjältar	
Phymean Noun, Kambodja.....	32
Javier Stauring, USA.....	52
Kailash Satyarthi, Indien	72
Kämpa för tjejs rättigheter	93
Möt barnrättsambassadörer i DR Kongo, Moçambique och Nepal som arbetar för flickors lika rättigheter.	
Musikgrupp för barnets rättigheter	112
Beskyddar World's Children's Prize	113
World's Children's Press Conference	114
World's Children's Prize-ceremoni	115

Globen är i Sverige delvis finansierad av Sida, Styrelsen för Internationellt Utvecklingssamarbete. Sida delar inte nödvändigtvis de åsikter som här framförs. Ansvaret är uteslutande skribenternas.

World's Children's Prize Foundation
 Box 150, 647 24 Mariefred
 Tel. 0159-12900
info@worldschildrensprize.org
www.worldschildrensprize.org
facebook.com/worldschildrensprize
twitter.com/worldschildrensprize



Vad är World's Childr

Genom World's Children's Prize-programmet kan du och andra barn över hela världen lära er om era rättigheter och demokrati, och kräva att barnets rättigheter respekteras. Varje år nomineras tre fantastiska barnrättshjältar till World's Children's Prize, det enda priset för barns rättigheter som delas ut av barnen själva.

Priskandidaterna och barnen de kämpar för presenteras i Globen för dig och miljoner andra barn. WCP-programmet avslutas med att ni röstar på er barnrättshjälte i världsomröstningen Global Vote. Som mest har 7,1 miljoner barn röstat.

World's Children's Prize-programmet 2015 pågår mellan 25 februari–5 oktober.



1

World's Children's Prize 2015 öppnas

Startskottet går när årets tre priskandidater, barnrättshjältar som gjort unika insatser för utsatta barn, presenteras. Ni bestämmer själva när ni sätter igång med årets program. Många skolor börjar med att ordna en festlig öppningsceremoni.



5

Valdagen – Global Vote Day

Rösta först och fira sen med fest och uppträdanden! Glöm inte att rapportera skolans röstresultat via valurnan på worldschildrensprize.org.

Det stora avslöjandet!

Samma dag jorden runt håller barn egna presskonferenser. De avslöjar vem av de tre nominerade som har valts ut av miljon-tals röstande barn till mottagare av *The World's Children's Prize for the Rights of the Child*, och vilka två kandidater som får ta emot *World's Children's Prize Honorary Award*. Bjud in medierna där ni bor till en World's Children's Press Conference (Barnens presskonferens) eller samla skolan och avslöja röstresultatet. Berätta också vilka förbättringar ni vill se i respekten för barnets rättigheter. (sidan 112)

6



Kolla och berätta själv!

youtube.com/worldschildrensprize
facebook.com/worldschildrensprize
twitter.com/wcpfoundation
Instagram.com/worldschildrensprize
www.worldschildrensprize.org

en's Prize?

2

Rättigheter och demokrati i ditt liv

Ta reda på om om Barnkonventionen efterlevs där du bor, i familjen, i skolan och i Sverige. Läs faktabladet om barnets rättigheter i Sverige, som följer med Globen och om demokratis historia i Globen. Diskutera hur det kan bli bättre för barn där du bor. Får du till exempel göra din röst hörd om frågor som rör dig och dina kompisar? Prata med andra elever, föräldrar, lärare, politiker och medier. Ni kan också starta en WCP-barnrättsklubb på din skola. (Sidorna 12–13, 28–30)



3

Barnets rättigheter i världen

Barnets rättigheter gäller alla barn, överallt. Lär dig mer genom att möta jurybarnen, barnrätts hjältarna, barnrättsambassadörer för flickors rättigheter och barn som de kämpar för. Ta också reda på hur världens barn egentligen mår idag. (sidorna 6–11, 14–15, 32–92, 93–111)

Hittills har 36,4 miljoner barn jorden runt lärt sig om barnets rättigheter och demokrati genom World's Children's Prize-programmet. Fler än 60 000 skolor med 30 miljoner elever i 112 länder har anmält sig som Global Friend-skolor och stödjer World's Children's Prize.

Jag kräver respekt för barnets rättigheter!



4

Förbered er världsomröstning

Bestäm datum för er valdag i god tid och förbered allt som hör ett demokratiskt val till. Utse valföretagare, rösträknare och valobservatörer och tillverka valurnor, valseklar och valbåsar. Bjud gärna in medier, föräldrar och politiker att uppleva er Global Vote-dag. (sidorna 16–27)

Den stora finalen!

Den stora WCP-ceremonin leds av jurybarnen på Gripsholms Slott i Mariefred. Alla tre barnrätts hjältarna hedras och får prispengar till sitt arbete för barn (sammanlagt 700 000 kronor). Drottning Silvia hjälper jurybarnen att dela ut priserna. Många skolor arrangerar senare en egen avslutningsfest där de visar film från ceremonin, och firar barnets rättigheter. (sidorna 114–115)



7

Åldersgräns för World's Children's Prize

WCP är till för barn från tio år till det år de fyller 18. FN:s Barnkonvention säger att du är barn till och med det år du fyller 18. Åldersgränsen nedåt har flera skäl: För att kunna rösta i Global Vote måste du lära dig allt om priskandidaternas arbete. Barnen de kämpar för har ofta upplevt mycket svåra kränkningar av sina rättigheter, och deras berättelser kan vara skrämmande för yngre barn. Även för äldre barn kan det vara jobbigt att läsa om så svåra saker. Därför är det viktigt att du har en vuxen att prata med efteråt.





Möt barnjuryen!

Medlemmarna i World's Children's Prize Barnjury är experter på barnets rättigheter genom sina egna erfarenheter. Varje jurybarn representerar i första hand alla barn i världen som har liknande erfarenheter som han eller hon. De representerar även barnen i sitt land och på sin kontinent. När det är möjligt ingår barn från alla världsdelen och stora religioner i juryen.

- ♥ Jurybarnen delar med sig av sina levnadsberättelser och om vilka av barnets rättigheter de själva fått kränkta eller kämpar för. På så sätt lär de miljoner barn jorden runt om barnets rättigheter. De kan vara med i juryn till och med det år de fyller 18.
- ♥ Barnjuryen utser varje år de tre slutkandidaterna till World's Children's Prize for the Rights of the Child bland alla som blivit nominerade.
- ♥ Jurybarnen är ambassadörer för World's Children's Prize i sina hemländer och i världen.

- ♥ Barnjuryen leder den årliga avslutningen av World's Children's Prize-programmet, den stora prisceremonin. Under den veckan besöker jurybarnen skolor i Sverige och berättar om sina liv och om barnets rättigheter.

På www.worldschildrensprize.org hittar du längre berättelser om flera av jurymedlemmarna.

En juryselfie tillsammans med sångerskan och WCP-beskyddaren Loreen.





Payal



Jhonn Nara



Ndale



Emma

♥ PAYAL JANGID, 14

Indien

Representerar fattiga barn som kämpar för sina rättigheter, och mot barnarbete och barnäktenskap.

Payal bor i en fattig by i Rajasthan, en del av Indien där många lever i fattigdom och flickor ofta tvingas till barnäktenskap. Men Payal är ledare för Barnparlamentet i sin by och kämpar för förändring. Tillsammans med de vuxna ledarna arbetar hon och andra barn för att byn ska bli barnvänlig.

– Vi går hem till barnen och förklarar för deras föräldrar varför skolan är viktig. Vi säger också till papporna att inte slå sina barn eller fruar. Om de är kärleksfulla blir det bättre för alla, säger Payal, som själv drömmer om att bli lärare sin egen by.

♥ JHONN NARA, 14

Brasilien

Representerar barn som tillhör ursprungsbefolkningar och kämpar för sina rättigheter, samt barn som får sina rättigheter kränkta på grund av övergrepp, diskriminering och miljöförstöring.

Jhonn Nara föddes i Amazonas i Brasilien. Hon är en av ursprungsbefolkningen Guaranifolkets yngsta ledare. Förr levde de mitt i djungeln, men idag är regnskogen skövad och ersatt av stora boskapsrancher och industrier som förstör naturen genom att släppa ut giftiga kemikalier och smutsigt vatten.

Jhonn Nara och hennes folk har jagats bort från sina byar. Nu tränger de ihop sig i läger nära väggkanten där de varken kan fiska eller jaga. Fattigdomen får de vuxna att dricka, ta droger och slåss.

Jhonn Nara har själv misshandlats av en våldsam styvpappa.

När hon var 10 år kom 40 maskerade män till hennes by och sköt ihjäl hennes morfar, en av folkets ledare.

– När vi protesterar mot orättvisorna blir vi hotade, misshandlade och dödade. De vill utrota oss, men vi ger aldrig upp, säger Jhonn Nara.

♥ NDALE NYENGELA, 17

D.R. Kongo

Representerar barnsoldater och barn i väpnade konflikter.

När Ndale var 11 år och på väg till skolan kidnappades han och tvingades bli barnsoldat.

– Vi vandrade i tre dagar utan att äta eller sova. När vi gick för sakta sparkade dom på oss och skrek. Senare, när vi lärt oss hantera vapen sa dom att nu skulle vi lära oss döda människor.

En dag gömde vi oss i skogen nära en väg. Någon började skjuta. Människor föll ner döda bredvid mig. Jag kände mig alldeles översvämmad av rädsla och skräck. När jag försökte dra mig undan knuffade dom andra soldaterna fram mig och sa: "Om din vän dör, bry dig inte om det, kliv bara över honom! Det är din plikt!"

Efter tre år lyckades Ndale fly. Han fick hjälp att BVES att bearbeta sina upplevelser och börja skolan.

– Jag var så lycklig och mitt liv började igen. Efter studierna vill jag göra musik som handlar om hur det är i armén och om barns rättigheter. Jag vill se till att barn inte görs till soldater. Alla vuxna måste komma ihåg att dom varit barn.

♥ EMMA MOGUS, 16

Kanada

Representerar barn som kämpar för alla barns lika rättigheter, särskilt för barn som tillhör ursprungsbefolkningar.

När Emma var nio år fick hon veta att barn från Kanadas ursprungsbefolkning, som brukar kallas Första Världens folk, blev orättvist behandlade. Många levde i fattigdom, och hade inte tillgång till bra skolor eller böcker att läsa. Emma och hennes storsyster Julia startade en kampanj. De skrev brev och ringde till medier och politiker, och höll tal om att barn från ursprungsbefolkningar ska ha samma rättigheter som andra kanadensiska barn. De började också samla in böcker som skickades till barn som inte hade något att läsa. Idag driver Emma och hennes syster en egen organisation som kämpar för rätten till utbildning och läsning, och har skickat över 60 000 böcker till utsatta barn.



Barnjuryn med Drottning Silvia och Sveriges statsminister, biståndsmister och barnminister.





Brianna



Mae



Liv



Nuzhat



Netta

♥ BRIANNA AUDINETT, 17 USA

Representerar barn som är hemlösa och barn som kämpar för hemlösa barn.

När Brianna var elva år lämnade hennes mamma Briannas våldsamma pappa. Brianna och hennes tre bröder blev hemlösa i Los Angeles. Till slut fick de plats på ett härbärge. Här bodde de tillsammans med andra hemlösa i en sovsal med våningssängar i många månader. De måste alltid vara tysta och kan knappt leka. Men mitt emot härbärgets hittade de en organisation där Brianna och bröderna fick plats att leka, skolmaterial och läxhjälp.

– Jag ska bli läkare när jag blir stor och särskilt hjälpa de hemlösa. De har inga pengar, men jag tänker hjälpa dem ändå, säger Brianna. Hon har äntligen fått en egen bostad tillsammans med sin familj och har startat en egen organisation som kämpar för hemlösa barn.

♥ MAE SEGOVIA, 16 Filippinerna

Representerar barn som utnyttjats i sexhandel och barn som kämpar mot människohandel och övergrepp.

När Mae var nio år tvingades hon sluta skolan och börja arbeta för att hjälpa till att försörja sin familj. Hontvingades dansa och klä av sig framför en kamera på ett internetcafé. Bilderna skickades ut över hela världen via internet. Det tog två år innan ägaren som utnyttjade Mae togs fast av polisen. Nu sitter han och många av dem som tittade på bilderna i fängelse. Men Mae kunde inte bo kvar hos sin familj. Det fanns risk för att hon skulle råka illa ut igen på grund av fattigdom. Idag bor hon i ett säkert hus för

utsatta flickor. Hon går i skolan och kämpar för andra flickor som utsätts för övergrepp.

– Jag saknar min familj, men jag älskar skolan och har det bättre här, säger Mae.

♥ LIV KJELLBERG, 16 Sverige

Representerar barn som blir mobbade och barn som kämpar mot mobbning.

– Det börjar med att man blir retad för något, som för att man har fel kläder, för att man är blyg eller inte ser ut som alla andra. Och sen fortsätter det bara, med knuffar och sånt, och blir bara värre och värre, säger Liv. Redan första åren i skolan hamnade hon utanför tjejgänget. Hon fick sitta ensam i skolmatsalen, blev utsatt för knuffar och glåpor.

– Lärarna har inte alltid koll på vad som händer mellan elever och när man blir mobbad säger man kanske ingenting. Man tänker liksom att i morgon blir det nog bättre och jag får vara med de andra.

Liv tog själv tag i frågan och samlade in pengar för att kunna jobba mot mobbning i sin skola.

– Nu är det kul i klassen och ingen mobbar. Och jag har många bra kompisar i skolan, säger Liv.

♥ NUZHAT TABASSUM PROMI, 17 Bangladesh

Representerar barn som får sina rättigheter kränkta till följd av naturkatastrofer och miljöförstöring.

– Om havsytan stiger en meter kommer södra delen av Bangladesh, där jag bor, att dränkas under vatten. Det tänker jag

ofta på. Den globala uppvärmningen som gör att isarna runt polerna och uppe i Himalaya håller på att smälta gör att vi drabbas svårare av cykloner och över-
svämningar. När jag skulle gå till skolan dagen efter megacyklonen låg det döda och skadade överallt, säger Nuzhat. Hon bor i en liten stad i södra Bangladesh som är hårt utsatt för naturkatastrofer.

– Cykloner, mycket kraftiga stormar, drabbar Bangladesh varje år. Men landet är förberett och har ett bra cyklonvarningssystem. Det absolut värsta som hänt mig i mitt liv var när jag trodde att min skola hade utplånats i megacyklonen.

♥ NETTA ALEXANDRI, 15 Israel

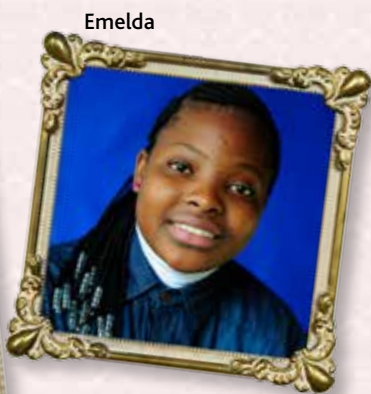
Representerar barn i konfliktområden och barn som vill ha dialog för fred.

– Jag kommer ihåg kriget som pågick när jag var liten. Mina föräldrar var så oroliga för att något skulle hända mig och min syster så dom skickade iväg oss och vi fick bo hos mina mosttrar. Vi fick inte träffa mamma och pappa på länge. Det var skrämmande. Jag och min syster var väldigt oroliga och rädda. Vi förstod inte vad som hände, varför vi inte kunde bo hemma! Jag minns att jag tänkte: Jag vill inte dö. Jag vill inte lämna mitt hem. Netta tror att dialog – att prata med varandra – är det bästa sättet att uppnå fred.

– Att prata med varandra är faktiskt den enda vägen! Det är viktigt att vi barn känner till våra rättigheter så att ingen kan ta dem ifrån oss.



Hamoodi



Emelda



Kewal



Manchala

♥ HAMOODI ELSALAMEEN, 17

Palestina

Representerar barn i konfliktområden, barn som lever under ockupation och som deltar i dialog för fred.

Hamoodi bor i en fattig by söder om Hebron på Västbanken, ett område som ockuperas av Israel.

– En natt kom israeliska soldater i stridsvagnar till vår by. De gav order i högtalare om att alla skulle tända lamporna och sköt sedan åt alla håll. Tre dödades.

När han var fem år och hörde att en liten pojke hade dödats sa Hamoodi: ”Jag vill ha ett gevär!”. Men nu deltar han i samtal för fred. Han har judiska vänner och spelar fotboll med dem flera gånger i månaden i Israel.

– Jag gillar att spela fotboll, men vi har ingen plats att spela på här i byn. Vi brukar spela på ett fält långt borta, men när de israeliska soldaterna kommer för att gripa någon så kör de bort oss. Det förstör det roliga, säger Hamoodi.

♥ EMELDA ZAMAMBO, 16

Moçambique

Representerar föräldralösa barn och barn som kämpar för fattiga barns rättigheter.

När Emelda var sex år blev hennes pappa skjuten till döds av rånare. Några månader senare dog hennes mamma i malaria.

– Jag trodde inte att något skulle bli bra igen. Jag var livrädd för att jag skulle bli ensam och hamna på gatan. Men trots allt det hemska som hände hade jag en otrolig tur.

Emelda fick flytta hem till sina släktingar. Hon fick mat, kläder och möjlighet att gå i skolan.

– Framförallt fick jag en familj som älskar mig.

– Framförallt fick jag en familj som älskar mig.

Emelda ville hjälpa andra barn, och startade en egen skola på eftermiddagarna, för barn som annars inte skulle ha en chans att få en utbildning. Emelda lärde dem att läsa, skriva och räkna.

♥ KEWAL RAM, 17

Pakistan

Representerar barnarbetare, skuldslavbarn och barn som "inte finns" eftersom ingen registrerat deras födelse.

När Kewal var åtta år blev hans mamma svårt sjuk. För att kunna köpa mediciner lånade Kewals pappa pengar av en man som ägde mattvävstolar.

– Villkoret var att någon i familjen skulle arbeta av skulden och eftersom jag var äldst så fick jag åka och arbeta i en mattfabrik. Det var en hemsk tid. Jag fick nästan ingen mat och skulden blev aldrig mindre, hur mycket jag än arbetade. Efter tre år lyckades jag fly. Min familj övertalade vävstolsägaren att jag skulle få arbeta i byn istället, så att jag kunde gå i skolan på förmiddagarna.

Varje dag efter skolan satt Kewal sedan vid vävstolen tills det var så mörkt att han inte såg att knyta, och hela söndagarna. Han arbetade minst 40 timmar i veckan men fick aldrig några pengar. Halva lönen gick till fabriksägaren och den andra hälften till att betala av skulder hos handlaren i grannbyn. Men när Kewal var 14 tog hans farbror över ansvaret för att arbeta av skulden, och han fick börja studera på heltid.

– Jag drömmer om att bli läkare en dag, säger han.

♥ MANCHALA, 16

Nepal

Representerar barn som utnyttjats i människohandel och barn som utsatts för sexuella övergrepp.

Manchala växte upp utan sin mamma, men stod nära sin mormor som gav henne mycket kärlek.

– Mormor dog när jag var 13 år. Snart slutade jag skolan och började arbeta, först i en tefabrik och sedan i ett stembrott. Jag drömde alltid om något bättre.

En dag träffade Manchala två män som lovade att ordna ett bra jobb med hög lön åt henne i grannlandet Indien. Men istället sålde de Manchala som piga till ett privat hem. Hon arbetade hårt men fick ingen lön och hölls inlåst.

Det värsta var att en av männen som sålt Manchala började komma på besök och utsatte henne för övergrepp. Det hände flera gånger under lång tid. Till slut lyckades Manchala rymma och mannen greps av polisen. Men nu hotades Manchala till livet av hans vänner och släktingar och fick söka skydd. Idag bor hon på ett hem i Nepal för utsatta flickor och går i skolan igen.

– Jag lär andra barn att de har rättigheter och varnar dem för att bli lurade av människohandlare.



INDALE

EN BARN SOLDATS BERÄTTELSE

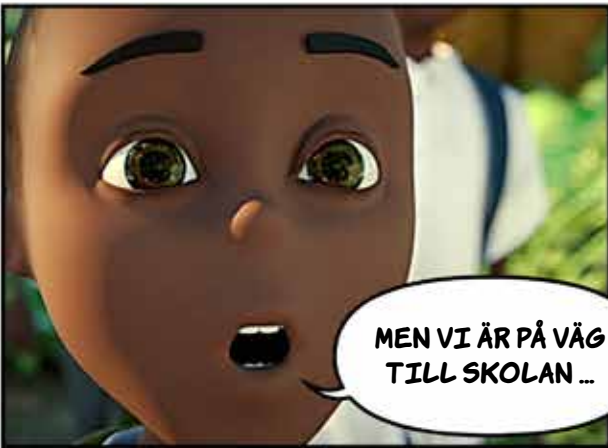


DET VAR EN VANLIG DAG. VI VAR SENA TILL SKOLAN OCH TOG EN GENVÄG GENOM SKOGEN.

PLÖTSLIGT STOPPADES VI AV TVÅ SOLDATER.



VI BEHÖVER FLER SOLDATER. SÅ NI KOMMER MED OSS!



MEN VI ÄR PÅ VÄG TILL SKOLAN...



OM DU VÄGRAR SKJUTER VI DIG!



VI GICK I TRE DAGAR UTAN ATT FÅ ÄTA ELLER DRICKA.

DOM BRÄNDE VÅRA SKOLUNIFORMER ...



OCH GAV OSS SOLDAT-
UNIFORMER ISTÄLLET.



DOM LÄRDE OSS ATT DÖDA MÄNNISKOR.

EN NATT SA DOM ATT VI MÅSTE
UT I STRID. VI BARN TVINGADES
GÅ LÄNGST FRAM.



VI HÖRDE SKOTTLOSSNING. JAG FÖRSÖKTE GÖMMA MIG.



TVÅ AV MINA SKOLKOMPISAR
DÖDADES DEN NATTEN.



JAG VAR SOLDAT I
TRE ÅR AV MITT LIV.



TILL SLUT. EN NATT,
LYCKADES VI RYMMA.

VI KOM TILL
ETT CENTER FÖR
BEFRIADE BARN-
SOLDATER.



WORLD'S CHILDREN'S PRIZE-PROGRAMMET LÄRDE MIG OM BARNETS
RÄTTIGHETER. NU KAN JAG KRÄVA ATT MINA RÄTTIGHETER RESPEKTERAS OCH
LÄRA ANDRA VILKA RÄTTIGHETER DOM HAR.



SE NDALES BERÄTTELSE SOM FILM PÅ
WORLDSCILDRSPRIZE.ORG/NDALenyengela





Fira barn

FN:s konvention om barnets rättigheter – Barnkonventionen – samlar en lång rad rättigheter som ska gälla för alla världens barn. Här sammanfattas några av dem. Du hittar hela texten på www.worldschildrensprize.org

Grundtankar i Barnkonventionen är att:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Varje barn har rätt att få sina grundläggande behov uppfyllda.
- Varje barn har rätt att få skydd mot övergrepp och utnyttjande.
- Varje barn har rätt att få uttrycka sin mening och bli respekterat.

Vad är en konvention?

En *konvention* är en internationell överenskommelse, ett avtal mellan länder. Barnkonventionen är en av de sex FN-konventionerna om mänskliga rättigheter.

Rätt att klaga!

Ett helt nytt tillägg (OP3) till Barnkonventionen innebär att barn som fått sina rättigheter kränkta kan klaga direkt hos FN:s Barnrättskommitté, om de inte fått hjälp i sitt eget land. Det ökar pressen på världens länder att ta barns rättigheter på allvar. Barn i länder som har godkänt tillägget har därmed fått bättre möjligheter att göra sina röster hörda om sina rättigheter. Hittills har ett 30-tal länder godkänt tillägget. Sverige är inte ett av dem. Du kan kontakta politiker och kräva att de gör det. Berätta också om OP3 för alla du känner, så att ni kan påverka tillsammans.

Lär dig mer på www.worldschildrensprize.org/op3

Den 20 november är en dag att fira för världens barn. Den dagen 1989 beslutade FN om KONVENTIONEN OM BARNETS RÄTTIGHETER. Den gäller för dig och alla andra barn under 18 år och kallas för BARNKONVENTIONEN.

Alla jordens länder, förutom Sydsudan och USA, har ratificerat (förbundet sig att följa) Barnkonventionen. De ska alltid först tänka på vad som är bäst för barnen och lyssna på vad barnen har att säga.

ets rättigheter

Artikel 1

Alla barn i hela världen under 18 år har dessa rättigheter.

Artikel 2

Alla barn är lika mycket värda.

Alla barn har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Du får inte behandlas annorlunda på grund av ditt utseende, din hudfärg, ditt kön, ditt språk, din religion och dina åsikter.

Artikel 3

De som bestämmer om sådant som gäller barn ska först och främst tänka på vad som är bäst för barnet.

Artikel 6

Du har rätt att överleva och att utvecklas.

Artikel 7

Du har rätt till ett namn och en nationalitet.

Artikel 9

Du har rätt att vara med dina föräldrar, om det inte skulle vara dåligt för dig.

Du har rätt att växa upp hos dina föräldrar. Om det är möjligt.

Artikel 12–15

Alla barn har rätt att säga vad de tycker. Barn ska tillfrågas. Dina åsikter ska respekteras i alla beslut som rör dig; hemma, i skolan, hos myndigheter och domstolar.

Artikel 18

Båda dina föräldrar har gemensamt ansvaret för din uppfostran och utveckling. De ska alltid först tänka på ditt bästa.

Artikel 19

Du har rätt att skyddas mot alla former av våld, mot vanvård, misshandel och övergrepp. Du ska inte bli utnyttjad av dina föräldrar eller andra vårdnadshavare.

Artikel 20–21

Du som förlorat din familj, ska ha rätt att få omvårdnad.

Artikel 22

Om du har tvingats fly från ditt hemland har du samma rättigheter som alla andra barn i det nya landet. Om du har flytt ensam ska du få speciellt stöd och hjälp. Om det är möjligt ska du återförenas med din familj.

Artikel 23

Varje barn har rätt till ett bra liv. Om du har en funktionsnedsättning, har du rätt till extra stöd och hjälp.

Artikel 24

Om du blir sjuk har du rätt att få all den hjälp och vård du behöver.

Artikel 28–29

Du har rätt till att gå i skolan och lära dig sådant som är viktigt att kunna, t ex respekt för mänskliga rättigheter och respekt för andra kulturer.

Artikel 30

Varje barns tankar och tro ska respekteras. Du som tillhör en minoritet har rätt till ditt eget språk, din egen kultur och din egen tro.

Artikel 31

Du har rätt till lek, vila och fritid och att leva i en bra miljö.

Artikel 32

Du får inte tvingas till skadligt arbete som hindrar din skolgång och skadar din hälsa.

Artikel 34

Du får inte utsättas för övergrepp eller barnsexhandel. Om du behandlas illa ska du få skydd och hjälp.

Artikel 35

Ingen har rätt att kidnappa eller sälja dig.

Artikel 37

Du får inte bli straffad på ett grymt och skadligt sätt.

Artikel 38

Du får inte bli värvad som soldat och delta i väpnad konflikt.

Artikel 42

Alla barn och vuxna ska känna till Barnkonventionen. Du har rätt att få information och kunskap om dina rättigheter.





Hur mår världens

2,2 MILJARDER BARN UNDER 18 ÅR I VÄRLDEN

Över 80 miljoner av de barnen lever i Sydsudan och USA, de enda två länder som inte ratificerat barnets rättigheter. Alla andra länder har lovat att följa barnets rättigheter, men kränkningar av dem är vanliga i alla länder.

NAMN OCH NATIONALITET

När du föds har du rätt att få ett namn och bli registrerad som medborgare i ditt hemland.

Varje år föds 138 miljoner barn i världen. Av dem blir över 48 miljoner barn aldrig registrerade. Det finns inget skriftligt bevis på att de finns!

HEM, KLÄDER, MAT OCH TRYGGHET

Du har rätt till ett hem, mat, kläder, utbildning, hälsovård och trygghet.

Mer än hälften av alla barn i världen lever i fattigdom. Omkring 440 miljoner barn har mindre än 1,25 USD (9 kronor) att leva på per dag.

ÖVERLEVA OCH UTVECKLAS

Du har rätt att överleva. Varje land som skrivit under barnets rättigheter ska göra allt för att alla barn ska överleva och utvecklas.

1 av 20 barn i världen (1 av 11 i de fattigaste länderna) dör innan det fyllt fem år, de flesta av orsaker som går att förhindra.

HÄLSA OCH SJUKVÅRD

Du har rätt till mat, rent vatten samt läkarvård.

18 000 barn under fem år dör varje dag (6,6 miljoner per år) av sjukdomar som har att göra med brist på mat, rent vatten, hygien och hälsovård. Vaccineringen av barn mot de vanligaste barnsjukdomarna räddar 2–3 miljoner liv varje år. Vart sjätte barn vaccineras aldrig. 2 miljoner barn dör varje år i sjukdomar man kan vaccineras mot. 35 av 100 barn i de 50 fattigaste länderna har inte tillgång till rent vatten. 1 500 barn under fem år dör varje dag i malaria (ca 500 000 per år). Bara 3 av 10 sjuka barn behandlas mot malaria och bara 4 av 10 barn i de fattigaste malarialänderna sover under myggnät.

BARN MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Du som har en funktionsnedsättning har samma rättigheter som alla andra. Du har rätt till stöd så att du kan delta aktivt i samhället.

Barn med funktionsnedsättning tillhör de mest utsatta barnen. I många länder får de inte gå i skolan. Många behandlas som mindre värda och blir undan-gömda. Det finns cirka 200 miljoner barn med funktionsnedsättning i världen.



barn?

BARN SOM LEVER PÅ GATAN

Du har rätt att leva i en trygg miljö. Alla barn har rätt till utbildning, sjukvård och en dräglig levnadsstandard.

Omkring 100 miljoner barn lever på gatan. Många har gatan som sitt enda hem, andra arbetar och tillbringar sina dagar på gatan men har familjer att återvända till på nätterna.

SKADLIGT BARNARBETE

Du har rätt att skyddas mot att utnyttjas ekonomiskt, och mot arbete som skadar din hälsa eller hindrar dig att gå i skolan. Barn under 12 år får inte arbeta alls.

Omkring 264 miljoner barn arbetar, och för de flesta av dem är arbetet direkt skadligt för deras säkerhet, hälsa, moral och skolgång. 5,5 miljoner barn tvingas till den allra värsta formen av barnarbete som att vara skuldslavar, barnsoldater eller utsätts för barnsexhandel. Årligen utsätts minst 1,2 miljoner barn för "trafficking", som är dagens slavhandel.

BROTT OCH STRAFF

Barn får bara fängslas som sista utväg och för kortast möjliga tid. Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym behandling. Barn som begår brott ska få vård och hjälp. Barn får inte straffas med livstids fängelse eller dödsstraff.

Minst 1 miljon barn hålls fängslade i världen. Fängslade barn behandlas ofta illa.

MINORITETSBARN

Barn som tillhör minoritetsgrupper eller urbefolkningar har rätt till sitt språk, sin kultur och religion. Urbefolkningar är t ex Amerikas indianer, aboriginerna i Australien och Nordeuropas samer.

Urbefolknings- och minoritetsbarn får ofta sina rättigheter kränkta. Deras språk respekteras inte, de mobbas eller diskrimineras. Många barn har inte tillgång till sjukvård.

SKYDD I KRIG OCH PÅ FLYKT

Du har rätt till skydd och vård i krig eller om du flyr. Barn i krig och på flykt har samma rättigheter som andra barn.

Under de senaste 10 åren har minst 2 miljoner barn dött i krig. 6 miljoner har fått allvarliga fysiska skador. 10 miljoner barn har fått allvarliga psykiska skador. 1 miljon har förlorat eller skilts från sina föräldrar. Omkring 250 000 barn utnyttjas som soldater, bärare eller minröjare (över 1 000 barn dödas eller skadas varje år av minor). 25 miljoner barn är på flykt.

SKOLA OCH UTBILDNING

Du har rätt att gå i skolan. Grundskolan ska vara gratis för alla.

Över 9 av 10 barn i världen går i skolan, men fortfarande får 58 miljoner barn ingen utbildning alls. Av dem som inte går i skolan är fler än hälften flickor.

SKYDD MOT VÅLD

Du har rätt att skyddas mot alla former av våld, vanvård, misshandel och övergrepp.

6 av 10 barn i världen (nästan 1 miljard) i åldrarna 2–14 år utsätts regelbundet för fysisk bestraffning och våld av sina föräldrar eller andra vårdnadshavare. Många länder tillåter äga i skolan. 43 länder i världen har förbjudit alla former av fysisk bestraffning mot barn.

DIN RÖST SKA HÖRAS!

Du har rätt att säga vad du tycker i alla frågor som berör dig. Vuxna ska lyssna på barnets åsikt innan de fattar beslut, som alltid ska vara till barnets bästa.

Är det så i ditt land och i världen idag?
Det vet du och resten av världens barn bäst!



Eleverna från flera skolor i Beni i östra DR Kongo har samlats för sin Global Vote-dag. Flera gånger under det senaste året har området utsatts för attacker från väpnade grupper. Många har dödats. Andra barn har förts bort och tvingats bli barnsoldater eller sexslavar åt soldaterna.

Dags för Global Vote

Du har rösträtt i världsomröstningen Global Vote till och med det år du blir 18 år. I Global Vote är du med och bestämmer vem som får *World's Children's Prize for the Rights of the Child 2015*.

Redan när ni börjar arbeta med årets *World's Children's Prize*-program är det viktigt att bestämma datum för er valdag – Global Vote Day. På en del håll har flera skolor, till och med hela städer och skoldistrikt, sina valdagar samtidigt. Det är viktigt att ni innan er Global Vote Day har gott om tid, veckor eller månader, för att lära er om och diskutera barnets rättigheter där ni bor och i världen. Och för att hinna läsa hela Globen!

Val med rösthemlighet

Det är mycket som behöver förberedas för att Global Vote ska bli ett demokratiskt val, där din rösthemlighet garanteras. Ingen annan ska få påverka ditt val, vare sig kompisarna, din lärare eller dina föräldrar. Om du inte själv talar om det ska ingen annan kunna få veta vem du röstar på.

Ni behöver:

Utse valförrättare, valkontrollanter och rösträknare

Valförrättarna prickar av i röstlängden och delar ut valsedlar. Valkontrollanterna övervakar att valet, färgmärkningen och rösträkningen går rätt till. Rösträkarna räknar rösterna.

Röstlängd

Alla som har rösträtt ska stå med i en namnlista och noga prickas av när de får sin valsedel eller när de lämnar sin röst i valurnan.

Röstsedlar

Använd de ni får från *World's Children's Prize*, kopiera upp flera eller tillverka egna.

Valbås

Tillverka egna valbås, eller låna från vuxenval. Gå in i valbåset en och en så att ingen annan ser hur ni röstar.

Valurna

Använd en stor burk eller kruka som valurna, eller tillverka en av till exempel kartong eller flätade palmblad.

Färg mot valfusk

Se till att ingen kan rösta två gånger genom att märka alla som röstar med till exempel färg på tummen, en målad nagel, streck på handen eller i ansiktet. Använd färg som är svårt att tvätta bort!

Glöm inte att rapportera röstresultatet för alla tre kandidaterna!

Bjud in medierna

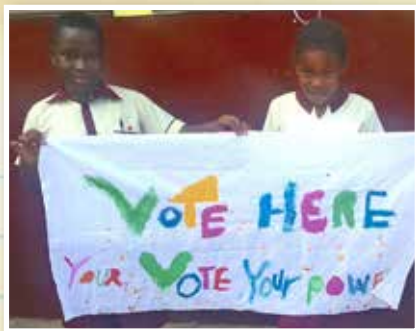
Kom ihåg att i god tid bjuda in alla lokala medier till er Global Vote Day. Det är ni barn som gör det och berättar om ert arbete för barnets rättigheter. Ni kan också bjuda in föräldrar och lokalpolitiker.

På sidorna 17–31 kan du besöka Global Vote-dagar i olika länder.

Valstorm i Kambodja

Det blåser hårt när barnen i Popel-skolan i Siem Reap, Kambodja, går till val. Men eleverna bryr sig inte och en flicka säger:

– I morse såg det ut att bli storm, och mamma sa därför att jag inte skulle gå till Global Vote-dagen. Men jag gick hit ändå, och det är jag glad för nu.



Valmakt i Ghana

Dags för val i Tessark-skolan i Ghana: "Rösta här! Din röst din makt!"



Global Vote i Indien

Eleverna i Dav Centenary Public School i Phillaur i Indien har förberett skolans Global Vote.



Bläck mot valfusk.



Digital valurna i Mexiko

Den långa valkön i Jalisco i Mexiko löper i flera rader. Här finns inget valbås eller ens röstsedlar utan de ska alla rösta i de digitala valurnorna.



Valkö i Benin

Valbyrån ger klar-tecken till valkön så snart den höga valurnan har satts på plats.



FOTO: PETER ÖSTLUND

Vackra valbås i Ghana

Röstar i vulkan i Sverige

Daniel, 11, i Vänge skola i Sverige röstar i en valurna tillverkad som en vulkan.

Anledningen till vulkanen är att en elev i skolan, Angelina, sa:

– Jag ser World's Children's Prize-programmet som en vulkan som får utbrott och sprutar ut glada nyheter och kunskap om våra rättigheter. WCP har fört oss, världens barn, samman. Vi förstår varandra genom att läsa Globen och det känns som att ha en andra familj vid min sida.



FOTO: REBECCA GOTHE



Barnrättsambassadörerna klippte till röstsedlar ...

... gjorde valaffisher, girlanger av tidningspapper, röstningsbås ...



Klister i hjälmen för Global Vote!

”Vi håller på att fixa röstningslokalen inför Global Vote. Jag tillverkar klister som vi behöver för att kunna sätta upp affischer och andra dekorationer. Till klister använder jag vatten och mjöl som jag rör ihop med handen. Jag försökte få tag på en bunke att blanda i, men hittade ingen. Som tur var hittade jag den här byggarbetarhjälm på skolgården och då tog jag den istället! Byggjobbarna är här och bygger om nästan hela skolan. När skolan är ny och fin känner man sig stolt och förstår att det är viktigt att gå i skolan. Är den gammal och sliten känner man inte alls så. Vi har valt att ha

vår Global Vote i ett av skolans finaste hus. Global Vote är en högtid eftersom vi firar våra rättigheter. Därför måste firandet vara på en vacker plats!”

Stefemi, 11, WCP-barnrättsambassadör, Unidadeskolan 10, Maputo, Moçambique

Ambassadörer som



– Vi barnrättsambassadörer samlade alla tjejer i varje klass och undervisade om flickors rättigheter. Då använde vi tidningen Globen. Det fungerade jättebra, säger Umbellina.

”Det var vi barnrättsambassadörer som förberedde och höll i Global Vote idag. Nästan allt gick som vi planerade, så jag är väldigt nöjd. World’s Children’s Prize är viktigt för mig. Kandidaterna som är barnrätts hjältar, gör så mycket bra för barn. När jag röstar på någon av kandidaterna visar jag att deras arbete är viktigt för mig.

Innan Global Vote läste jag Globen noga och lärde mig mycket som jag inte kände till tidigare. Till exempel att alla

barn är lika mycket värda och ska behandlas lika. Både flickor och pojkar. Här är det många som behandlar pojkar bra och flickor dåligt. I norra Moçambique är det väldigt vanligt att föräldrar gifter bort sina döttrar när dom bara är 13–14 år gamla. Föräldrarna säger åt döttrarna att sluta skolan och gifta sig istället. Det är helt fel tycker jag. Tjejerna borde först få gå klart skolan och sedan börja arbeta. När tjejerna är vuxna ska dom själva få välja

... dekorerade röstringslokalen ...



... delade ut valseklar ...



... informerade och hjälpte sina kompisar ...



... prickade av i röstlängden ...



... och märkte ena fingret på dem som röstat så att de inte skulle kunna rösta igen.



– Jag hjälpte även till i köket och gjorde goda mackor, som alla elever fick efter själva valet. Jag bredde på smör och la på korv och majonnäs. Alla fick läsk eller mineralvatten också. Det var en riktig fest! säger Umbellina.

hjälper andra

om dom vill gifta sig eller inte. Inte bli tvingade av sina föräldrar när dom är barn. Jag har lärt mig att det finns platser på jorden där tjejer inte får gå i skolan överhuvudtaget. Det är fruktansvärt!

Tjebers rättigheter

Jag är ju WCP-ambassadör och det är väldigt viktigt att det finns barnrättsambassadörer som kämpar för flickors rättigheter här i Moçambique. Innan vi fick ambassadörsträ-

ning kunde vi se saker som inte var bra, till exempel att vissa kompisar inte gick till skolan på grund av fattigdom eller råkade illa ut på annat sätt, men vi visste inte vad vi skulle göra.

Nu som ambassadörer ingriper vi direkt. Först pratar vi med barnet och tar reda på vad som är fel. Sedan pratar vi med föräldrarna och försöker hjälpa till.

En dag träffade jag en fattig 13-årig tjej i vårt område som

inte gick i skolan och inte kunde läsa eller skriva. Jag sa att vi barnrättsambassadörer skulle besöka hennes mamma och se om det fanns något vi kunde göra. Innan vi gick dit hade vi samlat in kläder, skrivböcker och mat. Vi hade även med oss pengar för flickans skolgång, som vi samlat in bland elever och lärare.

Mamman berättade att familjen var för fattig för att låta dottern gå i skolan och att dom ofta gick och la sig

hungriga på kvällarna. När vi berättade att vi hade pratat med rektorn och övertygat honom om att hennes dotter skulle få börja i skolan gratis, blev både mamman och flickan överlyckliga.”

Umbellina, 11, WCP-barnrättsambassadör, Unidadeskolan 10, Maputo, Moçambique

Fin för Global Vote



Phulmaya har målat händerna fina för att det är Global Vote-dagen i Kavrepalanchowk i Nepal. Det är en viktig dag i byn. Här visste många barn inte att barnets rättigheter finns innan de kunde läsa Globen. Många har nu också lärt sig att flickor har samma rättigheter som pojkar och att de ska akta sig för att bli lurade av människohandlare.

Ordning i valkøn.



Marken framför valbåset av vass sopas ren inför Global Vote.

Först har de läst och diskuterat Globen, både den på engelska och den på nepali.



Barn i Kongo om World's Children's Prize och barnets



Med i WCP-barnrättsklubb

"Det är andra året som jag är med i World's Children's Prize och nu är jag med i en barnrättsklubb för att sprida kunskap om flickors rättigheter. Jag vill vara utsatta barns röst och öppna hem för föräldralösa barn, där dom kan få bra utbildning."
Cherif, 16



Måste lära de vuxna

"Här i Kongo känner inte alla barn till sina rättigheter. Så många är föräldralösa och övergivna. Här får vi rösta för våra rättigheter. Och det är upp till oss att göra det klart för alla kongoleser och våra föräldrar att barnets rättigheter måste respekteras!"
Atipo, 15

Råder flickor att läsa Globen

"Jag kände inte till mina rättigheter innan jag läste Globen. Jag råder alla flickor att gå till skolan och läsa tidningen för att lära sig om sina rättigheter."
Edoresias, 14





Står jag med i röstlängden?



Där får du din röstsedel!



Märkning mot valfusk.



Min röst för barnrätts-hjälten.



Global Vote-dagen är en fest för barnets rättigheter och alla får juice och godis.

rättigheter:



Globen förändrade mitt liv

"Vi startade en klubb efter att genom tidningen Globen ha lärt oss om barnets rättigheter. Globen förändrade mitt liv eftersom jag lärde mig mina rättigheter och också att mina föräldrar måste respektera dem."

Sarah, 14

Lär oss om lika rättigheter

"Vi vill se till att det inte längre är skillnad på pojkars och flickors rättigheter. Alla barn ska veta att dom har samma rättigheter. Tack vare Globen vet jag att det är så och att jag har mina rättigheter. Jag har också lärt mig empati genom Globen."

Emmanuelle, 13





Kaka, längst till höger med WCP-klubbarnas krav på att de bortförda flickorna måste frigges, tillsammans med elever vid Comprehensive High Igarra-skolan.

Kaka och WCP för bortförda flickor

I april 2014 kidnappade Boko Haram-terrorgruppen 234 skol flickor i Chibok i Nigeria. Ordförande för Nigerias World's Children's Prize-klubbar Kaka, 18, har engagerat sig för flickorna och krävt att de frigges.

Kaka vet mycket om kränkningar av barnets rättigheter.

– Redan när jag var två år måste jag börja sälja vatten och kulikuli (jordnötskaka) på gatan tillsammans med farmor. När pappa dog när jag var nio år måste jag flytta till en familj där jag blev hushållslav. Mamman i familjen slog och mobbade mig varje dag.

Kaka kunde trots allt börja skolan och 13 år gammal startade hon sin egen barnstiftelse Kaka-flickorna. Snart var flickor på 122 skolor med.

– Sen startade vi en WCP barnrättsklubb på min skola och jag blev klubbens talesperson. Jag har sedan dess hjälpt till att starta WCP-klubbar på många skolor och även att utbilda både elever och lärare om WCP-programmet. 2013 valdes jag till ordförande för WCP-klubbarna av 1207 barn från WCP-klubbar på 137 skolor.

– Globen-tidningen är som vatten för mig och vem kan leva utan vatten. För mig är

Globen en ”måste läsa varje dag-bok”.

– World's Children's Prize är som min andra religion och har lärt mig om rättvisa, jämlikhet, kärlek, vad vi kan göra tillsammans, demokrati och fred.

När flickorna i Chibok förts bort var det självklart för mig, Kaka-flickorna och WCP-klubbarna att vara med och protestera och uppmana Nigerias regering att göra allt den kan för att flickorna ska bli fria.

– I år ska min efterträdare som WCP-klubbpresident väljas. Jag försöker få ekonomiskt stöd att börja universitetet, men alla jag frågar vill ha sex med mig för att hjälpa mig med avgiften.



Kaka



Vi barn är vad världen behöver

Aldrin, 14, från Ocampo i Filippinerna håller hårt i WCP-valurnan tillverkad av en stor glasflaska. Han har aldrig upplevt kärlek ens i sin egen familj, blivit slagen och mobbad och måste varje år arbeta i sockerrörsfältet. Men när han läste Globen insåg han att han har rättigheter.

Min dröm är att min familj, som splittrats, ska återförenas så att vi kan ha ett hem där vi kan dela skratt och kärlek. Jag känner själv inte till innebörden av ordet kärlek eftersom ingen någonsin känt ordets rätta innebörd för mig. Jag har alltid blivit slagen av dom jag bött med om jag inte direkt gjort vad dom krävt av mig. Jag bor hos mina morföräldrar och morbröder. Dom mobbar mig hela tiden, så jag förlorade mitt självförtroende. Jag måste också jobba med att hugga ner sockerrör

under skördetiden och med att rensa ogräs under planteringstiden. Jag är inte lycklig över det, men tänker alltid på mina småsyskon. Om jag inte arbetar får dom ingen mat och mjölk. Sedan jag var sju år har jag också ansvarat för hushållssysslor, som att hämta ved och laga mat.

När jag läst Globen sa jag till min lärare att jag just insett att vi barn har en viktig roll att spela i världen. Globen hjälpte mig att inse att vi barn är mitt lands och också världens hopp.

När jag satt ensam under



Det är Aldrins uppgift att samla ved.



Aldrin älskar matte och hjälper ofta till och undervisar sina klasskamrater. Han vill bli datatekniker.

trädet och läste sa jag till mig själv att vi barn har kraft att göra våra röster hörda för våra rättigheter. Och att vi är dom som världen behöver, för vi har oförstörda tankar. Med samvetet som vi har kan vi inte göra det fel och som barn vet vi vad som är rätt och fel.

Jag insåg att jag upplevt många kränkningar av mina rättigheter. Jag inspirerades också av WCP-juryen eftersom flera av dom har samma erfarenheter från barnarbete som jag. WCP-programmet hjälper mig på många sätt, jag har lärt mig om mina olika rättigheter och vill sprida dom också till andra.”



Många av barnen i valkön har vandrat i timmar och upp till en dag för att få vara med i Global Vote.



Valföretarna prickar av i röstlängden och delar ut röstsedlar i vallokal som byggts av barnen.



Barnens demokratiska val i landet som länge varit diktatur.

Val för demokrati och rättigheter i Burma

Det är gemensam Global Vote-dag för sju byskolor i Karenprovinsen i Burma, landet som även kallas Myanmar och länge varit en sträng diktatur. Det går inga vägar till barnens byar och många av dem har vandrat en hel dag för att komma fram till Saw Bwe Dern.

Många år har Globen smugglats in till byskolorna. Bärarna har kommit både med den engelska Globen, med alla fina bilder, och med texthäften med all text i Globen på barnens eget språk, karen. Under diktaturen i landet har barnen kunnat lära sig om barnets rättigheter och att rösta i sitt egna demokratiska val. Situationen i Burma har blivit lite bättre och när det blir dags för demokratiska val i landet vet barnen som samlats i Saw Bwe Dern hur det går till.

– Jag har varit med i World’s Children’s Prize i fyra år och lärt mig om andra barn och om deras svårigheter, men också om vilka rättigheter jag har och att dom ska respekteras. Hemma ser jag varje dag efter mina småbröder, stöter riset och lagar maten. Jag vill bli lärare och hjälpa dom fattiga barnen i min by, så att karen flickor ska kunna gå i skolan, säger Naw Ro, 14.

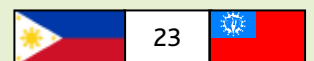
– Mitt favoritämne är karen och jag älskar att läsa Globen-texterna på karen, medan jag tittar på bilderna i Globen på engelska. Många barn i mitt land arbetar fast barn inte ska göra det. Jag vill bli doktor och hjälpa folk i min by, säger Saw Eh, 11.



Saw Eh



Naw Ro



”World’s Children’s Prize vik

– I Uganda råkar många barn illa ut. Ofta på grund av fattigdom, men även av okunskap. Därför är World’s Children’s Prize så viktigt här. Om vi läser tidningen Globen i skolan och lär oss om våra rättigheter kan vi sedan berätta för våra föräldrar, släktingar och grannar. När dom får kunskap kommer deras hjärtan långsamt att förändras och till slut kommer dom till och med att behandla oss tjejer bra. World’s Children’s Prize gör framtiden bättre för barnen i Uganda! säger Adela, 13. Hon är en av de ansvariga för dagens Global Vote på Amkaskolan i huvudstaden Kampala.

Viktigt för tjejer!

”Jag är en av dom på vår skola som har fått extra undervisning i World’s Children’s Prize och barnets rättigheter. Nu berättar jag för andra barn, men även vuxna, om barnets rättigheter. Idag var jag med och organiserade skolans Global Vote och jag är väldigt glad för det. Det känns bra att få delta i något som är så viktigt. För mig är det allra viktigast att WCP hjälper oss att prata om att även tjejer har rätt att gå i skolan.

Här i Uganda, särskilt på landsbygden, är det mängder av föräldrar som inte skickar sina döttrar till skolan. Dötrarna ska ändå giftas bort. Flickans roll är att stanna hemma och laga mat, samla ved och förbereda sig på andra sätt inför sitt äktenskap. Tjejer som kräver att få gå i skolan behandlas ofta illa av sina pappor. Dötrarna tvingas arbeta ännu hårdare hemma och vissa får stryk. Man gör flickorna så rädda och trötta att dom till slut varken vågar eller orkar gå till skolan.

Mammor som föder flickor uppskattas inte heller. När jag föddes blev pappa så besviken att han jagade iväg både mamma och mig från huset. Vi tvingades flytta till mammas syster. Sedan dess har jag aldrig bott med pappa. Och han har aldrig hjälpt mig med mina skolavgifter eller annat som jag behöver. Sönerna pappa har tillsammans med sin nya fru hjälper han däremot. Det känns konstigt och orättvist.

Slagen av pappa

En gång när mamma tog mig till pappa för att be om hjälp så att jag kunde få gå kvar i skolan, sa han bara: ”Varför kommer du släpandes med det här skräpet till mig?” En annan gång när jag bad honom om hjälp sa han att han inte var min pappa längre. Sedan slog han mig.

Innan jag var med i World’s Children’s Prize kände jag inte till att vi barn har rättigheter över huvudtaget. När jag läste Globen förstod jag att även vi tjejer har rätt till utbildning och ett bra liv.



– Jag vill bli pilot. Jag skulle låta fattiga barn få åka med helt gratis på en resa så att dom fick uppleva ett riktigt äventyr. Tänk dig att barn som aldrig någonsin haft chansen att få gå ombord på ett flygplan, plötsligt får se världen ovanifrån. Vilken grej, säger Adela och skrattar.

skolan. Men trots att hon nästan dog gav hon inte upp. Det gör mig så inspirerad! Jag vill ha samma mod och kämpa för tjejers rättigheter i Uganda!”
Adela, 13, Amkaskolan, Uganda

Det har gett mig så mycket hopp!

Allra mest gillade jag att i Globen läsa om Malala, som blev skjuten för att hon kämpar för tjejers rätt att få gå i

...tigt i Uganda”



6. Röst-räkning!

5. Dags att lägga rösten i valurnan!



Global Vote från ovan
Alla stationer under Global Vote på Amkaskolan i Uganda är bemannade och världsomröstningen har just börjat.



4. Valbås i balja!
För att valhemligheten ska respekteras är det viktigt att du kan markera vem du väljer utan att någon ser det.



1. Ordning i valkön



2. Med i vallängden?



3. Var så god, röstsedel!

Hiphop-drömmar

”Vissa i Uganda respekterar barnets rättigheter, men inte alla. Jag kommer från en fattig familj. Ett tag bodde jag hos min faster eftersom det var svårt för pappa att ta hand om mig på ett bra sätt. Hos min faster blev jag väldigt illa behandlad. Hennes barn behövde aldrig arbeta, medan jag tvingades laga mat, tvätta, diska, bada småbarnen och stryka kläder. Mina kusiner vilade, lekte eller tittade på mig när jag arbetade. Ofta skrattade dom åt mig. Dom fick också sova på sköna madrasser, men jag låg på golvet. Jag fick stryk av min faster och ibland ingen mat på en hel vecka.

Jag fick mina rättigheter kränkta och det är det många barn som får i Uganda. Här finns mycket barnmisshandel och många barn tvingas att arbeta istället för att gå i skolan. Därför är World's Children's Prize så viktigt här. Vi unga lär oss om barnets rättigheter i skolan och sedan lär vi våra föräldrar. Vi lär oss också om hur demokrati fungerar. Genom att läsa priskandidaternas berättelser i Globen, blir vi även inspirerade att göra något stort och viktigt av våra liv. Jag drömmer om att bli hiphop-artist. Genom hiphop kan man på ett bra sätt framföra viktiga budskap till människor, som hur viktigt det är att barn går i skolan.”

Oboto, 14, Amkaskolan, Uganda



Vi firar Global Vote-dagen.

Fel med aga och gatubarn!

”Idag har vi haft val på min skola. Vi röstade fram personer som kämpar för barnets rättigheter. Det kändes väldigt bra för barnets rättigheter måste respekteras! När vi läste Globen läste jag bland annat om Artikel 2 i Barnkonventionen som säger att alla barn har samma rättigheter. Här är det inte så. Se bara på alla gatubarn som finns i Kampala. Dom får många av sina rättigheter kränkta hela tiden, har inget att äta, går inte i skolan, och har ingenstans att bo. Det är inte rätt!

Jag brukar ge barnen av det lilla jag har så att någon kanske kan få något att äta. Jag är lyckligt lottad. Mina föräldrar tar hand om mig och jag känner att jag kan dela med mig.

Globen lärde mig att aga och barnmisshandel är mot våra rättigheter, men det är vanligt här. Föräldrar straffar och misshandlar barn för småsaker. Ibland blir barn bundna och slagna med käppar. Barn blir rädda av sånt. En del rymmer och hamnar på gatan.

World's Children's Prize är viktigt i Uganda. Förut visste jag inte mycket om våra rättigheter, men nu vet jag massor. Om vi lär oss om våra rättigheter blir det bättre här i framtiden. Då kommer det inte att finnas någon aga mer och inga gatubarn heller eftersom dom kommer att få hjälp.

Jag vill bli läkare och tjäna mycket pengar. Sedan ska jag bygga barnsjukhus, hem för gatubarn och skolor för fattiga.”

Guti, 12, Amkaskolan, Uganda



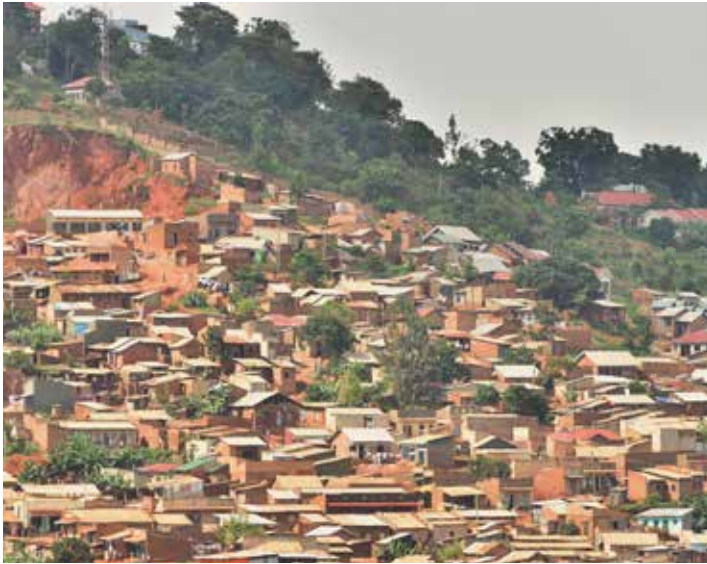
Barnrättsskyltar

Inför Global Vote har barnen på Amkaskolan tillverkat skyltar där de har skrivit olika rättigheter som barn har. Men vilken skylt är viktigast för Adela, Guti, Imelda och Oboto?

Utbildning är viktigast!

– Ska man få en bra framtid är skolan den enda chansen, så rätten till utbildning är viktigast. Vi måste lära oss språk. Utan engelska kan man ju inte kommunicera med någon utanför sitt eget lilla samhälle, säger Oboto.





Amka-skolan ligger i Ugandas huvudstad Kampala, där höghusen trängs med småhus.

Demokrati är viktigt!

”Det har varit väldigt bra att vara med i World’s Children’s Prize. Jag har lärt mig jättemycket om mina rättigheter genom dom olika kandidaternas berättelser. Alla på skolan har varit engagerade. Vi läste och diskuterade mycket på rasterna, på lunchen och även efter skolan. Och det är ju först när man har kunskaper som man faktiskt kan vara med och påverka på riktigt. Därför är World’s Children’s

Prize så viktigt här.

Det finns många saker som vi behöver vara med och påverka inför framtiden eftersom många barn får sina rättigheter kränkta i Uganda. Många får inte tillräckligt med mat, går inte i skolan och utsätts för misshandel. Värst är det för oss tjejer. Tjejer och killar behandlas fortfarande olika här. Tjejer har svårare att få gå i skolan och många utsätts för barnäktenskap.

Det är som när det var apartheid i det rasistiska Sydafrika då svarta behandlades sämre än vita. Bara på grund av hudfärg. Varför ska flickor behandlas sämre än pojkar? Bara på grund av kön? Alla är lika mycket värda!

Global Vote har lärt mig hur ett rättvist och demokratiskt val går till. Först skaffar man sig kunskap genom noggranna förberedelser, sedan är man fri att rösta på den

kandidat man vill.

Demokrati är viktigt. Det är bara genom demokrati som man kan försvara allas rätt att fritt få säga vad man tycker. Det har jag förstått genom World’s Children’s Prize. I framtiden vill jag bli en advokat som kämpar för barns rättigheter.”

Imelda, 12, Amkaskolan, Uganda

Kärlek är viktigast!

– Rätten att bli älskad är viktigast för mig. Här blir inte döttrar lika älskade som söner. Det är den vanligaste kränkningen av barnets rättigheter i Uganda, säger Adela.

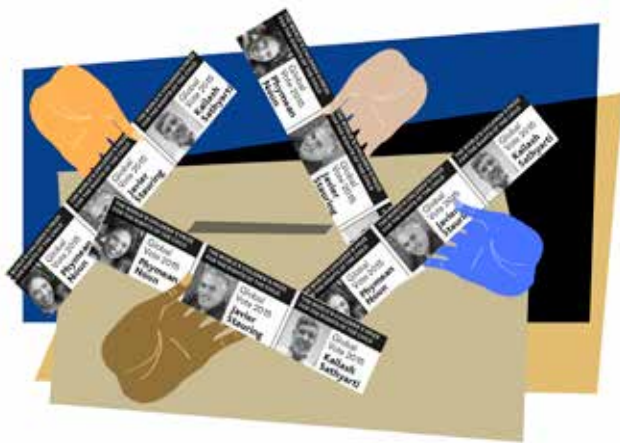
Kärlek här också!

– Viktigast för mig är rätten att bli älskad eftersom det ju innehåller allt. Av kärlek ser någon till att du får gå i skolan, får uttrycka din mening, får vård om du är sjuk....allting! säger Guti.

Väljer också utbildning!

– Rätten till utbildning är viktigast. Utan utbildning är det jättesvårt att få ett bra liv. Har du utbildning och kunskap får du lättare att försvara dina rättigheter eftersom du vet hur du ska göra, säger Imelda.





Vägen till

Varje år avslutas World's Children's Prize-programmet med att ni genomför er egen demokratiska världsomröstning, Global Vote. Följ med på en tidsresa till demokratis framväxt i världen.

Vad är demokrati?

I en del frågor kanske du och dina kompisar tycker lika. Om andra saker tycker ni helt olika. Kanske kan ni lyssna på varandra och diskutera er fram till en lösning, som ni alla kan acceptera. Ni är då överens och uppnår *konsensus*. Ibland måste ni komma överens om att ni inte är överens. Då får majoriteten, de som är flest, bestämma. Det är demokrati.

I en demokrati ska alla människor ha lika värde och lika rättigheter. Alla ska få säga vad de tycker och kunna vara med och påverka. Motsatsen till demokrati är *diktatur*. Då är det bara en eller några få som bestämmer allt och ingen får protestera.

I en demokrati ska alla få göra sin röst hörd, men man måste kompromissa och rösta för att komma till beslut. Det finns *direkt demokrati* och *representativ demokrati*. Direkt demokrati är när alla får rösta om en viss fråga, till exempel er Global Vote om vem som ska få World's Children's Prize for the Rights of the Child. Eller när ett land håller *folkomröstning*. De flesta demokratiska länder styrs med *representativ demokrati*. Då väljer medborgarna sina representanter, politiker, som ska styra landet enligt folkets vilja.



I ALLA TIDER

Gemensamma beslut

I alla tider har människor samlats för att tillsammans fatta beslut. I början tas beslut i gruppen eller byn. Kanske handlar det om jakt eller odling. En del använder ritualer för hur gruppens bästa ska diskuteras och gemensamma beslut tas. Det händer att ett föremål, till exempel en fjäder, skickas runt. Den som håller i fjädern har ordet.

Prova det med dina kompisar!

Ordet demokrati föds

508 F.K. föds ordet *demokrati* ur de grekiska orden *demos* (folk) och *kratein* (styre). Alla medborgare i Grekland får kliva upp på en trappa och säga sin åsikt om viktiga saker. Om man inte kan komma överens så röstar man om saken med handuppräknning. Men bara män har rösträtt. Kvinnor, slavar och utlänningar räknas inte som medborgare och får inte rösta.

508 F.K.



1700-TALET



Enväldiga härskare

På 1700-talet styrs de flesta länder i till exempel Europa av enväldiga kungar och kejsare som struntar i folkets vilja. Men vissa tänkare börjar intressera sig för nygamla idéer om att alla människor är födda fria, med lika värde och lika rättigheter. Varför ska vissa grupper i samhället ska ha mer makt och rikedom än andra? Andra kritiserar kungarnas förtryck och menar att om alla får mer kunskap kommer de att upptäcka samhällets orättvisor och protestera mot dem.

demokrati

1789



De rikas röst

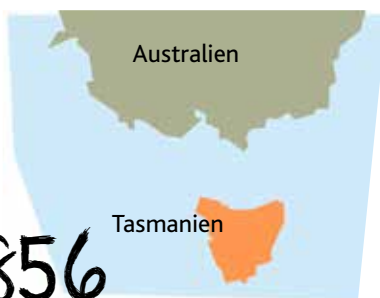
1789 blir det revolution i Frankrike. Folket kräver frihet och jämlikhet. De idéerna och kraven får stor spridning i Europa och påverkar samhällsutvecklingen. Men fortfarande är det bara män som räknas som medborgare. Dessutom får männen ofta bara rösta och bli politiker om de är rika och äger hus och mark.

Inte kvinnor och slavar

1789 skrivs USA:s första författning (grundlag). Det är ett viktigt steg i demokratis historia. I den står att folket ska ha makt över besluten och att människor ska ha rätt att skriva och tycka vad de vill. Men författningen gäller varken kvinnor eller slavar.

Första hemliga omröstningen

1856 hålls den första hemliga omröstningen med valsedlar med kandidaternas förtryckta namn i Tasmanien i Australien.

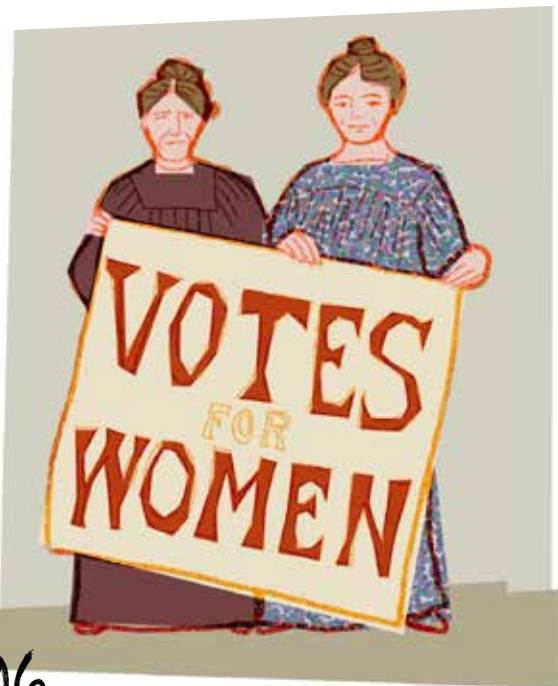


1856

1906
1921
1945

Kvinnor kräver rösträtt

I slutet av 1800-talet börjar allt fler kvinnor kräva rösträtt i politiska val. Finland är 1906 först i Europa med kvinnlig rösträtt. I Storbritannien och Sverige dröjer det till 1921. Och i de flesta länder i Europa, Afrika och Asien dröjer det till efter andra världskrigets slut, 1945, eller ännu senare, innan kvinnor får rätt att rösta.



1947

Världens största demokrati

1947 frigör sig Indien från det brittiska imperiet och blir världens största demokrati. Frihetskampen leds av Mahatma Gandhi, som tror på motstånd utan våld, *icke-våld*.



Första demokratin i Afrika

1957 blir Ghana i Västafrika fritt och självständigt från sin kolonisations, Storbritannien. Kwame Nkrumah blir landets förste ledare.

1957

Kolonisationen av Afrika, Asien och Latinamerika började hundratals år tidigare. Europeiska stormakter skickade ut militär och upptäcktsresande. De ockuperade landområden, stal naturresurser och gjorde människor till slavar.





1955

Lika rättigheter i USA

1955 vägrar Rosa Parks, som är svart, att ge upp sin plats på bussen till en vit man. Rosa får böter, för i den amerikanska södern har svarta inte samma rättigheter som vita. De får inte heller gå i samma skolor som vita barn och ibland får de inte rösta. Medborgarrättskampen Martin Luther King startar en bojkott mot bussbolaget. Det blir början till en stor protesterörelse i USA mot rasism och för allas lika fri- och rättigheter.



2010

Den arabiska våren

2010 får en fattig ung man i Tunisien sin grönsaks-kärra beslagtagnen av polisen. Han tändar eld på sig själv i protest och när nyheten om hans död sprider sig går hundratusentals människor ut och demonstrerar. De lyckas avsätta landets diktator Ben Ali. Folk i grannländerna inspireras och diktatorerna i Egypten och Libyen störtas efter folkets protester. Demokratirörelsen i Mellanöstern kallas *Den arabiska våren*.

Fortsatt diktatur

Idag råder fortfarande diktatur i flera av jordens länder, men även i många demokratier sker kränkningar av mänskliga rättigheter. Barnets rättigheter kränks i alla länder. I diktaturerna saknas rösträtt, det fria ordet och rätt att uttrycka sina åsikter, åsiktsfrihet. De styrande bestämmer allt och berikar ofta sig själva och sina familjer.



1994

Rösträtt för alla i Sydafrika

1994 blir Nelson Mandela Sydafrikas första demokratiskt valda president. Han har suttit 27 år i fängelse för sin kamp mot Sydafrikas rasistiska apartheidssystem, som skilt folk åt utifrån deras hudfärg. I valet av Mandela deltar för första gången alla sydafrikaner på lika villkor.

Burma på väg mot demokrati

2010 släpps Aung San Suu Kyi ur sin husarrest i diktaturens Burma. Hon har då tillbringat femton av de senaste 23 åren i husarrest för sin modiga kamp för demokrati i Burma. 2011 blir hon beskyddare av World's Children's Prize Foundation.

2010



2015

Barnens demokratiska Global Vote

2015 genomförs World's Children's Prize-programmet för femtonde gången. Hittills har över 36 miljoner barn lärt sig om sina rättigheter och demokrati genom programmet. Det är viktigt att varje ny generation får den kunskapen. Den hjälper dig och dina kompisar att hela livet kunna bidra till att bygga ert land, så att demokratin stärks och barnets och mänskliga rättigheter respekteras.

När ni lärt er allt om barnets rättigheter och om priskandidaternas insatser förbereder ni er demokratiska världsomröstning, Global Vote. Din röst är ditt eget beslut. Ingen kompis eller lärare ska tala om för dig vem du ska rösta på. Den som majoriteten, de flesta, röstar på får World's Children's Prize for the Rights of the Child 2015!



Radioreportrar för

barnets rättigheter



Talar om sånt som påverkar våra liv

"I Brasilien är ojämlikheten stor. Många barn behandlas illa, men har ingen möjlighet att tala om våldet och övergreppen som dom utsätts för. Genom World's Children's Prize får vi möjlighet att tala om sånt som påverkar våra liv.

Jag deltog i en kurs för oss som vill vara barnrättsambassadörer i Amazonas. Domaren i Barn- och ungdomsdomstolen var också med. Vi ställde frågor till henne och hon förklarade hur poliser och domare arbetar för försvara barns rättigheter och hur dom som våldtar barn straffas.

All kunskap som vi får genom World's Children's Prize-programmet hjälper oss att bli bättre reportrar för Radio pela Educação. Jag har intervjuat folk i skolor som deltar varje år i WCP-programmet. Jag var också valförrättare i Global Vote på vår skola. Jag höll ordning på valkön och prickade av namnen i röstlängden."

Nicolle, 10, Ecila Nobre dos Santos-skolan, Santárem



I Amazonas i Brasilien finns flickor som blivit World's Children's Prize-barnrättsambassadörer. Som radioreportrar lär de andra barn och även vuxna om att barnets rättigheter finns och ska respekteras!



Får oss att fundera över vilka vi är

"World's Children's Prize-kandidaterna lär oss att utan ihärdighet när vi inte långt. Jag läser upp berättelserna i Globen om dom nominerade i radio. Det är sanna berättelser som berör oss djupt, får oss att fundera över vilka vi är och om människor som är annorlunda än vi. Och om respekt och jämlikhet.

I min skola behandlas många flickor dåligt för att dom är tjocka eller svarta. Det måste förändras. Jag är barnrättsambassadör för att ändra sådant och för att kämpa för flickors rättigheter. Jag vill se till att alla flickor får gå i skolan och kämpar för att barn ska få göra sina röster hörda i medierna. Det ges inte tillräckligt med utrymme åt barn i radio, TV och tidningarna.

Jag är reporter på Radio pela Educação för att sprida kännedom om barnets rättigheter. Jag intervjuar elever, lärare och rektorer som arbetar med WCP-programmet."

Larissa, 10, Ecila Nobre dos Santos-skolan, Santárem

WCP-uppdraget: Kämpa för flickors rätt!

"World's Children's Prize ger oss hopp om ett bättre liv för flickor jorden runt. WCP-programmet ger oss en bra bild av hur flickor har det i olika länder. Det ger oss också uppdraget att kämpa för att alla flickors rätt till utbildning respekteras.

Jag har också lärt mig om situationen för flickor här i Santárem, där jag bor. Allt som jag lärt mig har jag lärt ut till andra genom Radio pela Educação program. Det har känts så bra att dela med mig av vad jag fått reda på till andra. Jag känner att det gör att fler flickor lär sig hur dom kan försvara sina rättigheter.

Jag lärde också barnen hur man genomför och deltar i ett demokratiskt val. Jag var valkontrollant under min skolas Global Vote. Då är vår röstning verkligen vår röst!

I min omgivning är det nästan ingen som vet att barn har rättigheter. Vi behöver göra mer människor medvetna om barnets rättigheter. Min mamma, pappa, bror och lärare uppmuntrar mig alla att vara barnrättsambassadör här i Amazonas."

Vitória, 11, Ecila Nobre dos Santos-skolan, Santárem



Varför nomineras Phymean?

Nominerad barnrättshjälte • Sidorna 32–51

Phymean Noun

Phymean Noun nomineras till World's Children's Prize 2015 för sin fjorton år långa kamp för barnen på soptippen i Kambodja och deras rätt till utbildning.

När Phymean var liten var all utbildning förbjuden i Kambodja och hela hennes familj riskerade att dödas. Hon drömde om att få gå i skolan och lyckades till slut skaffa sig utbildning. När Phymean förstod att det fortfarande finns barn i Kambodja som måste kämpa för sina liv, slutade hon sitt välbetalda jobb för att hjälpa dem. Barnen som hon hjälper bor på huvudstaden Phnom Penhs soptippar och slumområden. De riskerar sina liv när de samlar sopor och många barn har mist livet när de blivit påkörda av sopbilar eller begravts i sopberget. Phymean kämpar för att barnen ska få gå i skolan och få sina grundläggande behov tillgodosedda. Hon och hennes organisation, Peoples Improvement Organization (PIO), har byggt tre skolor och barnhem invid soptippen och i slummen. Där får över tusen barn gå i skolan och de får mat, vatten och sjukvård. PIO ger också yrkesutbildning och stöd till familjerna.



Stanken från soporna gör Phymean illamående när hon första gången besöker barnen på tippen i Kambodjas huvudstad Phnom Penh. De har varken skor eller rent vatten och bor under tältdukar i det gyttjiga skräpet. Men trots att barnen saknar allt är det utbildning som de mest av allt önskar sig.

Phymean vet precis hur det känns för barnen på soptippen. När hennes mamma Malis dog, lovade Phymean henne att kämpa i livet. Hon var då 15 år och måste kämpa för att få utbildning i ett land utan skolor och för att skaffa mat till sig själv och sin lilla systerdotter Malyda.

Phymean minns varje dag av arbete och rädsla. Så när hon mött barnen på tippen åker hon tillbaka till stan och säger upp sig från sitt jobb på kontor.

– Jag kan inte låta bli att göra något när barnen lever

på sopor. Jag fick aldrig någon hjälp, men nu ska jag hjälpa dem.

Ut ur staden

Phymeans berättelse börjar i april 1975, när hon är fyra år. Det kommer soldater med svarta kläder. De viftar med vapen och säger att alla måste lämna staden.

”Bara för tre dagar” säger de, ”sen får alla komma hem igen”. Phymeans mamma och pappa packar inget, bara en liten matsäck och en trampmotorcykel.

Det är så fullt på vägarna att de nästan inte kan ta sig

fram. Soldaterna manar på dem, längre och längre bort. Någonting är fel.

De hör gevärsskott på avstånd. De som försöker vända tillbaka blir skjutna. Soldaterna har lurat dem. De kommer inte att få återvända hem.

Mamma måste ljuga

När de vandrat i många dagar får de stanna på ett stort jordbruk. De får svarta kläder och skor av bildäck. Det är den uniform som Röda Khmererna vill att alla ska bära från och med nu.

Röda Khmererna är nam-



Phymean, som står närmast sin mamma, är här år 1973 bara två år och familjen har ännu inte tvingats lämna sitt hem.

net på den militärgrupp som tagit makten. Phymeans mamma är väldigt vaksam. Hon har hört att de inte tycker om människor med utbildning. Mamma är inte bara välutbildad, hon har även gått på universitet i Frankrike. Ingen får veta det.

Därför ljuger Phymeans mamma. Hon säger att hon inte kan läsa och att hon växte upp på en bondgård. Hon skojar med soldaterna och erbjuder sig att laga deras kläder. Många välutbildade eller

rika människor hade aldrig lärt sig att göra saker med händerna. Men Phymeans mamma kan skära skor och klippa ut mönster till soldatjackor, väva korgar och fånga fisk.

Soldaterna tror på henne. Många av de svartklädda soldaterna med stora vapen är bara tio-tolv år. De tycker om Phymeans mamma och när hon ber dem att inte skicka iväg Phymean och hennes

storasyster Hangleap till det läger där barnen bor utan sina föräldrar, så låter de dem stanna.

Alla släktingar dödas

Phymean är nästan alltid hungrig. Bara när hennes mamma fångat en fisk i floden och lagat den vid en hemlig eld under en av sängarna mitt i natten, är hon mätt en liten stund. Det är så mycket som är farligt. Att ställa

frågor, att göra fel, att gå till fel plats, att vara hungrig eller trött.

En dag är mamma grå och ögonen verkar inte se någonting. Hon har just fått veta att alla hennes elva syskon, som var läkare, jurister, poliser och lärare är döda. Hela deras familjer har dödats av Röda Khmererna.

Kambodjas hemska historia

Kambodja är ett av världens fattigaste länder och det har en hemsk historia. För 40 år sedan togs landet över av de våldsamma Röda Khmererna och deras ledare Pol Pot. Under de 3 år, 8 månader och 20 dagar som Röda Khmererna styrde landet dog över 1,8 miljoner människor av tortyr, avrättning, sjukdomar, svält och utmattning. När regimen föll fanns nästan inga lärare, läkare, författare eller andra med utbildning kvar. Därför tog det lång tid för Kambodja att bygga upp landet och ta sig ur fattigdom.





Phymean och PIO vill

- **Hjälpa barnen hitta sin dröm:** Många av barnen på soptippen har inte någon framtidstro. På skolan uppmanar Phymean och lärarna barnen att drömma och att utveckla sina intressen.
- **Ge barnen hopp:** Genom att se barnens framsteg och skapa tillfällen där deras talanger syns visar Phymean och lärarna att barnens situation kan förändras.
- **Ge barnen kärlek att lita på:** Phymean och PIO följer barnen under många år. "De är som mina egna barn," säger Phymean. "Jag vill se dem lyckas och vara lyckliga."

Peoples Improvement Organizations arbete för barnen

- Tre skolor på den gamla soptippen och i slummen i Phnom Penh.
- Utbildning på khmer och engelska, med fokus på språk och datakunskap.
- Ett barnhem, där föräldralösa och övergivna barn får växa upp i en trygg miljö.
- Stöd till familjer, så att de kan skicka sina barn, speciellt döttrar, till skolan.
- Rent vatten till alla barn i skolan, och till barn och vuxna i området.
- Yrkesutbildning för tonåringar, som till frisör eller sömmerska.
- Tillgång till sjuksköterska, läkare och tandläkare.



Dödsstraff

Phymean fyller sex år, men får inte börja i skolan. Röda Khmererna tillåter inga skolor och inga böcker. Phymeans uppgift är att pumpa vatten och hennes pappa är bekymrad över hur utmattad hon blir av arbetet. Han tar motorn från trampmotorcykeln, som han tog med från staden, och bygger om den till en pump. Den ger vatten till hela jordbruket och Phymeans pappa får beröm för att han är en så duktig mekaniker.

Men en av ledarna i byn är avundsjuk. Han gillar inte att Phymeans pappa får beröm och att hans familj inte splittrats. Han går till den högsta chefen och säger att Phymeans pappa har dödat och ätit en kyckling. Det är ett grovt brott när det inte finns tillräckligt med mat.

Soldater släpar pappa från huset. Mamma blir vild i blicken och Phymean förstår att nu är det riktigt illa ute. Soldaterna torterar hennes pappa tills han säger att han åt kycklingen. Fastän det är en lögn.

Alla barn som Phymean träffar på soptippen längtar efter att få gå i skolan.

Straffet är döden. Inte bara pappa ska dö, utan också mamma, storsyster Hang-leap och Phymean.

De blir inte dödade. Men rädslan är kvar, starkare än någonsin.

Vietnameserna kommer

En dag, när Phymean är åtta år, hör de bomber i fjärran. Det är vietnameserna som kommer.

– Skynda er! säger mamma och föser dem till ett hörn av trädgården.

Där finns ett underjordiskt rum, med mat och filtar. Phymean har aldrig sett det förut. Mamma har grävt det i hemlighet och vävt en port av bambu, så att den blir osynlig i trädgårdens grönska. I en vecka sover de i jordhålan.

När de vietnamesiska soldaterna kommer kliver Phymeans pappa fram. Han kan vietnamesiska, för när han var ung lärde han sig att meka på en verkstad i Vietnam. Han blir vietnamesernas översät-



tare och hela familjen får lift av en pansarvagn tillbaka till sin hemstad.

– Vi har en bil! Vi åker hem! skriker Phymean rakt ut i luften när de ger sig iväg.

Äntligen skola

Nio år gammal får Phymean äntligen börja skolan. Hon vill läsa varenda bok i hela världen och flyttas snabbt uppåt, från tvåan till fyran till sjuan.

De vietnamesiska ledarna utser Phymeans pappa till borgmästare över provinsen, men hennes mamma tycker inte om att han går i deras ledband. Dödandet fortsätter, fastän han nu är den som bestämmer.

– Du måste sätta stopp, jag kan inte leva med en man som skickar medmänniskor i döden, säger hennes mamma.

Men pappa vill inte lämna sin post, istället lämnar han familjen.

Mamma blir sjuk

Det går ändå bra. De har en motorcykel, en symaskin, två cyklar, ett hus och möbler.

Men när Phymean fyller tretton år förändras allt igen.

Hennes syster Hangleap flyr till Thailand och lämnar sin nyfödda dotter, Malyda, som inte skulle klara den farliga resan genom djungeln.

Strax därpå blir Phymeans mamma mycket sjuk. Fastän det gått många år så finns det fortfarande inga läkare i Kambodja. De läkare som fanns blev dödade av de Röda Khmererna, liksom lärarna som skulle kunna utbilda nya läkare.

Phymean måste arbeta hårt för att ta hand om sin mamma och lilla systerdotter. Hon säljer deras tillhörigheter en efter en.

– Du måste gå i skolan, säger mamma med svag röst.

Men Phymean vill inte lämna henne, inte ens för skolan som hon älskar.

– Jo, säger mamma, du måste skaffa en utbildning. Kunskap är nyckeln till ett bättre liv. Pengar och saker, det kan människor ta ifrån dig, men din kunskap kan ingen stjåla.

Varje kväll håller Phymean mamma i sitt knä. En kväll viskar mamma:

– Håll hårt i dina drömmar Phymean. Allt som du kan lära dig kan du klara av.

Sen dör mamma.

Ensam med systerdotter

Nu är Phymean ensam i världen. Hon har varit med om många hemska saker, men aldrig har hon varit så här rädd. Hur ska hon kunna skaffa mat till sig och Malyda? Hur ska hon kunna gå i skolan?

Allt Phymean har kvar är husets fyra väggar och en cykel. Varje morgon innan gryningen samlar hon vatten från trädgården och fyller sakta en vattentank. När den är full säljer hon vattnet som dricksvatten.

Phymean får jobb som sekreterare. Hon tjänar inte mycket, men får ta med sig sin tvååriga systerdotter, som hela dagen sitter under skrivbordet.

Efter arbetet cyklar Phymean till en kvällsskola. Hon har lovat sig själv och sin mamma att gå i skolan, och hon tänker



Fynden från soptippen sorteras för försäljning.

Skolan blev tortyrfängelse

Röda Khmererna ville skapa ett nytt samhälle och utplåna allt de tyckte var dåligt. Därför stängde de alla skolor i hela landet, så att ingen kunde lära sig något som Röda Khmererna tyckte var fel. Nästan alla vuxna med utbildning mördades. Skolorna byggdes om till fängelser, stall och ladugårdar och förråd.

En skola med hemsk historia är gymnasieskolan Chao Ponhea Yat i huvudstaden Phnom Penh, som gjordes till ett tortyrfängelse. Klassrummen blev fängelseceller. Gymnastikredskapen på gården användes för att tortera fångarna. Dit kom personer som anklagats för förräderi.

Ofta fängslades hela deras familjer, även barnen. Fångarna visste ofta inte varför de var där, men torterades tills de erkände vilket brott de än anklagats för. När de erkänt blev de dömda till döden. Nästan alla 17 000 barn och vuxna som hölls fängslade i skolan dödades.

Nu är skolan ett museum till minne av det hemska som hände. Ett av rummen är nu ett klassrum igen. Här utbildas besökare från Kambodja och från hela världen, så att det hemska aldrig får hända igen.





Utbildning

Vill bygga stor gul skola

"Jag tycker att matte är viktigt, speciellt multiplikation. När jag blir ingenjör ska jag bygga en stor gul skola åt barnen."

Sokhgim, 13

5x8



ÄR viktigt!

Vill prata med hela världen

"Engelska är viktigt, så att jag kan prata med människor från hela världen. Jag vill kunna läsa engelska böcker och skriva till vänner på datorn."

Somaly, 14



Barn i PIO:s skola.

Phymean tillsammans med barn i skolans matsal, där alla får lunch.



göra det, fastän ögonen vill stängas av trötthet.

När skolan är slut cyklar de hem i mörkret. Det är gropar i vägen och Phymean faller. Hennes systerdotter på pakethållaren gör sig illa. Phymeans knän får ett kartmönster av ärr när såren läks och slås upp igen.

När de kommer hem lagar Phymean ris och sover sin systerdotter. Sen tar hon fram

sitt tredje arbete, att kopiera sagoböcker för hand, ord för ord. Det finns inga kopieringsapparater, och förlaget tycker mycket om Phymeans fina handstil. Hon arbetar till långt in på natten.

Under många år kämpar Phymean. Hon får en utbildning och hittar sin syster Hangleap igen, så att Malyda får sin mamma tillbaka.

Phymean får ett FN-jobb och arbetar med det första

fria valet i Kambodja. Hon flyttar till huvudstaden Phnom Penh, jobbar på ett kontor, köper en bil och har pengar på banken. Livet är plötsligt enkelt.

Kamp om kycklingben

En dag äter Phymean en grillad kyckling till lunch vid Mekongflodens strand. Hon kastar sina kycklingben på en hög av sopor och plötsligt kommer fem barn. De slår

Barnen älskar att varje morgon få gå till Phymeans skola.





Vill måla PIO:s historia

"Jag tycker om att måla landskap och djur, helst kaniner. När jag blir stor vill jag bli en konstnär. Då ska jag måla PIO:s historia."

Pich, 13



Khmer och dator viktigt

"Khmer är viktigt för mig, för jag vill jobba i näringslivet. Då behöver jag kunna skriva och jobba med dator."

Kakada, 11



Vill flyga till annan planet

"Datorer är viktigast att lära sig om. Jag vill bli pilot och cockpiten är som en stor dator. Eller så vill jag bli astronaut och flyga till en annan planet."

Kim, 12

och klöser varandra för att komma åt kycklingresterna. Phymean blir förskräckt. Barnen slåss om chansen att äta sopor.

– Stopp, stopp! ropar hon. Sluta! Jag köper en ny kyckling åt er, kom och sätt er.

När de äter berättar de att de kommit från landsbygden, för att deras föräldrar söker jobb. Men det enda jobb som finns är att leta sopor på soppippen, där de också bor. De

berättar om hur de kämpar varje dag för att överleva.

– Hur kan jag hjälpa er? frågar Phymean.

– Jag vill bara gå i skolan, säger en av pojkarna.

När Phymean lämnar barnen får hon ingen ro. Hon tänker på barnen på soppippen. De kämpar utan någon hjälp, precis som hon gjort.

Nästa dag åker Phymean till Phnom Penhs största soppipp, som är hög som ett berg.

Hon möter barn och föräldrar, ser tältdukarna som de sover under, ser lastbilarna som kör sina rutter oavsett om det kommer ett barn i vägen eller inte. Hon ser öppna sår, som aldrig läker. Stan-

ken letar sig in överallt. Det är som att komma till helvetet, tänker Phymean.

Hon säger upp sig från sitt jobb, tar ut alla sina pengar från banken och börjar arbetet på soppippen. De flesta



Yrkesutbildning

När barnen blir äldre vill några fortsätta studera och andra vill hellre lära sig ett yrke. PIO erbjuder barnen att lära sig klippa hår och sminka. Sita, 14, och Srechpich, 15, vill öppna en egen salong i framtiden och Srechpich vill bli kläddesigner.



Phymeans gröna skolbyggnad ligger vid den gamla soppippen där barnen nu leker och getterna betar.



Det är 2002 och första gången som Phymean besöker flickor på soptippen



barnen vill förtvivlat gärna gå i skolan, men föräldrarna tvekar. Barnen måste hjälpa till med försörjningen, annars svälter familjen.

Första dagen kommer 25 barn till Phymeans skola. Sedan fler och fler. Phymean ser till att koppla in den första kranen som ger rent vatten på soptippen. De behöver också mat och lärare.

Phymean är på soptippen varje dag. Hon är lärare, ledare, vaktmästare, kurator, hon är allt för barnen. Sakta byggs skolan upp. Det blir fler barn och fler lärare, och efter ett par år öppnar Phymean ännu en skola.

Ge aldrig upp!

Nu har det gått tretton år sedan Phymean startade sin organisation. Det finns tre skolor och ett barnhem för föräldralösa eller övergivna



barn. Organisationen hjälper också familjer och hela samhället runt soptippen.

– Ge aldrig upp! Så tänker jag själv och det säger jag till barnen på skolan. Barnen här har ett hårt liv. Det finns

gäng, droger och mycket otrygghet. Men vi hjälper barnen att se sina drömmar och att kämpa för att nå dem. Om jag kunde göra det, så kan de göra det. Och allt vi kan lära oss kan vi klara av! 🌍



Hor talar drömmar med Phymean.

Kämpar för sina drömmar

Phymean hade många drömmar när hon var liten. Hon drömde om att prata engelska, om att flyga i ett flygplan och om att hjälpa barn som har det svårt. Nu kan hon tala engelska och har flugit både flygplan och helikopter. Och hon har hjälpt tusentals barn att få ett bättre liv.

Nu är hennes dröm att bygga en till skola och att skaffa bussar så att hon kan skjutsa barn från andra områden till hennes skolor. Sen drömmer hon om att bli doktor på ett universitet.

– Men universitetet får vänta tills jag blir pensionär! säger hon.

Vad är din dröm?

– Jag har jobbat på tippen sen jag var nio år, berättar Hor, 16, som arbetar på den nya soptippen. Jag har sett många barn begravas under sopor. Det hände två av mina vänner när vi jobbade tillsammans. Jag hann flytta på mig i sista sekund, men de båda hamnade under soporna. När vi hittade dem levde bara en av dem.

– Vad skulle du vilja göra istället för att jobba här? frågar Phymean.

– Jag måste ju jobba här, svarar Hor. Jag kan inte skriva och jag har inte lärt mig något yrke, så jag kan inte drömma. Jag har ingen dröm.

– Va! Du måste ha en dröm! utbrister Phymean.

De pratar om att drömma om framtiden och till slut säger Hor med ett skratt:

– Okej, okej! Jag vill lära mig laga motorcyklar. Då kan jag tjäna bra med pengar. Jag vill faktiskt också lära mig något!

Drömmen om skolan blir sann



Små systrar

Kean och Phally på sin morbrors bröllop i hembyn.



Stora systrar

Lillasyster Phally och Kean arbetade båda på soptippen och drömde om att få gå i skolan.

Plastbit för plastbit fyller Kean sin säck. Hon står på botten i ett av alla djupa hål i sopberget. Plötsligt hörs en rytande motor och det rasslande ljud som bara kan betyda en sak: Sopor faller! Kean kastar sig upp och lyckas ta sig ur gropen innan lavinen av sopor som traktorn satt igång fyller gropen där hon just stod.

Några år tidigare, när Kean är åtta år, lämnar hon och hennes lillasyster Phally hembyn i södra Kambodja. De tar farväl av sina föräldrar och klämmer in sig i en minibuss

tillsammans med sin farmor. Efter tre timmar är de framme vid målet: Stung Mean Cheys soptipp i huvudstaden Phnom Penh, där de ska arbeta från morgon till kväll alla veckans dagar.

Stå på egna ben flickor!

"I Kambodja är det fortfarande vanligt att flickor inte får gå i skolan, för att familjerna tycker att det är onödigt. Flickorna ska ändå gifta sig och få en man som ska ta ansvar för dem. Att mannen automatisk är ledaren. Men det tycker jag är fel! Genom utbildning kan fler förstå att också kvinnor kan vara ledare för sitt område eller sin familj. Om en kvinna lutar sig mot mannen kan hon inte stå om han försvinner. Därför vill jag lära flickor att stå på sina egna ben. Och att gå mot sina drömmars mål!", säger Phymean.

Fokus på flickor

Phymeans organisation PIO hjälper både pojkar och flickor. Men Phymean Noun vet att flickor är extra utsatta, både för risker utifrån och i familjen. De tvingas oftare sluta skolan i förtid och börja jobba tillsammans med föräldrarna. Ofta behöver de hjälpa till mer hemma och därför har de mindre tid att läsa läxor och vila. Därför är det främst flickor som får extra stöd från skolan, till exempel ris till familjen varje månad. Föräldrarna får skriva på ett kontrakt där de lovar att stötta sin dotter i hennes studier och att hon inte behöver arbeta på kvällar och nätter.

➔ En soptipp är en farlig arbetsplats. Kean och Phally får snart lära sig vad som händer med de barn som inte hinner undan när soplavinerna sätter igång. Första gången Kean upplever det står hon några meter ifrån en pojke, en bit ner längs sopbergets vägg.



Kean, 14

Bästa ögonblick: När farmor sa att vi fick börja skolan.

Värsta ögonblick: När farmor sa att vi måste sluta skolan.

Blir stolt: När jag kan lära ut något.

Gillar: Att brodera och dansa.

Är rädd för: Platsen där det dött flest på tippet, där kan det finnas spöken.

Traktorchauffören på bergets topp ser dem inte utan skyfflar ned skräpet över pojken.

Kean och alla andra som ser pojken försvinna under soporna ropar på varandra. Vuxna och barn hjälps snart åt att gräva fram honom.

Kean ser hur pojken ser helt skräckslagen ut. Men dagen därpå är han tillbaka på soptippen och jobbar som om ingenting har hänt. Kean vet att han inte har något val om han ska ha något att äta.

En annan gång är det bara

barn som ser när en pojke blir täckt av sopor. De skriker på hjälp och fast det kommer vuxna efter en stund så tar det för lång tid att gräva upp pojken. Kean ser på håll hur de gräver och gräver. Senare får hon höra att de hittat pojken död.

Barnet i säcken

Kean försöker hålla sig borta från traktorerna och går till det brinnande skräpet för att hitta järn och annat värdefullt. Där finns andra faror.



Favorit

Kängurun Lily är döpt efter en volontär som jobbar på PIO.

Kean och Phally äter lunch på skolan. När de arbetade på tippet var de ofta hungriga, och speciellt Phally tycker inte om att vara hungrig.



Phallys första kompis

Phallys första nya kompis när de kom till barnhemmet var Leak. "Hon tog min hand och frågade vad jag hette när vi skulle leka en lek som heter Katten jagar musen. Alla står i en ring och det är två lag. Två personer väljs ut att göra Sten, sax, påse. Förloraren blir mus och vinnaren katt. Musen springer ut ur cirkeln och katten jagar. De som är på musens lag försöker hindra katten från att komma ut ur cirkeln."



Phally, 13

Är nyfiken på: Snö.

Saknar: Farmor, som nu är död.

Blir glad av: Att få gå i skolan.

Gillar: Att prata med nya personer.

Favoritfärg: Gul.



Flaskor kan explodera i elden och sprida glassplitter överallt. Men bara att ta sig fram över sopberget är livsfarligt. Flera gånger faller Kean ner i midjedjupa pölar som bildas bland soporna. De är omöjliga att se för på ytan flyter plastpåsar och annat skräp så att de smälter in perfekt mot resten av tippen. Den som faller i ett sådant hål och inte bottnar hittas aldrig igen.

Kean och hennes syster letar efter sopor att sälja varje dag. Ibland är de så hungriga

att de äter maten som andra har slängt. Kläderna de bär kommer också från tippen. Ibland hittar de saker som är hela, men blivit kastade bara för att de har någon liten fläck. Det gör systerarna arga att tänka på att det finns rika människor som kan kasta bra kläder och mat som inte är helt rutten.

En dag gör Kean ett fynd, som hon aldrig kommer att glömma. Hon har just börjat dagens arbete när hon ser en stor svart säck. Det första hon

tänker är att det är något hon kan sälja. När hon kommer närmare och rör vid säcken får hon känslan av att den är full med kött. Hon tar sin krok och öppnar säcken. Synen hon möter ska komma att förfölja henne länge. I säcken ligger ett dött barn. Kean springer så fort hon kan därifrån.

Kvinnan med skolan

En dag ser Kean och Phally en kvinna gå runt på soptippen och dela ut skyddsmasker

och prata med människorna som jobbar där.

Kean och Phally tar emot varsin mask och lyssnar noga när kvinnan pratar om en skola. Barnen får följa med kvinnan till skolan för att titta på den. Phally har aldrig sett en så stor skola förut. Det är nya människor överallt och Phally blir rädd. Men när Phymean, som kvinnan heter, berättar att barnen går där helt gratis, tänds ett hopp hos Phally att systerarna kanske ska kunna gå i skolan.



Sängen egen värld

Phally har vikt färgglada blommor och satt upp i taket ovanför sängen, som hon delar med sin kompis. Barnen kan göra blommor av nästan allt. På en hylla bakom sängen står Phallys saker, pysselmaterial, böcker, foton och leksaker. När hon och Kean bodde på soptippen hade de inga saker alls. Phally samlar pengar i en röd spargris. Hon använder dem för att köpa extra mat ibland.

Handens dans

Traditionella kambodjanska danser har många handrörelser, som systrarna övar på.



Systrarna berättar om skolbesöket för sin farmor.

- Kan vi få börja?
- Nej, svarar farmor. Ni

måste fortsätta att samla skräp, annars kommer vi alla att svälta.

Phally gråter och fortsätter att tjata på farmor:

- Jag vill inte jobba på soptippen hela livet.

Till slut ger farmor med sig. Systrarna får börja i skolan.

Varje dag efter skolan går Kean och Phally för att samla skräp. När de kommer hem till sitt lilla skjul sent på natten gör de hushållsarbetet medan farmor sorterar skräpet. Sedan sätter de sig och studerar. De är rädda att inte kunna hänga med på lektionerna, så de försöker lära sig mer hemma.



Flickorna på barnhemmet har en stor påse med smink att dela på. De lär sig att sminka varandra inför dansuppvisningen. Somaly har lärt de andra hur man gör.

Systrarnas dagar är långa och de är utmattade varje dag. Men det är det värt. Att gå i skolan är det bästa som hänt dem.

Hungerstrejken

En dag när Kean kommer hem från skolan hostar farmor värre än vanligt. Hon har tuberkulos och är mycket svag. Dessutom ska soptippen stängas och de som försörjt sig där blir istället tvungna att gå runt på gatorna i Phnom Penh. Farmor kommer inte att klara av det. De måste åka hem till byn.

Kean och Phally gråter hela vägen i minibussen. Allt de vill är att stanna i skolan, men farmor vill inte lämna dem ensamma.

I hembyn planterar de ris från tidig morgon till sen kväll. Kean gråter ofta. Hon tänker på skolan och på hur mycket hon missar av lektionerna när dagarna går.

Keans och Phallys familj lyssnar inte på flickornas argument och tjat. Så de gör upp en plan: De ska inte äta en bit förrän de får åka tillbaka till Phnom Penh och skolan. Systrarnas hungerstrejk

Dans är systrarnas största intresse. De dansar både traditionell dans och hip hop. PIO har en dansgrupp som har uppträtt på stora fester och i tv. På det sättet kan de samla in pengar som går till skolan och barnhemmet.

varar i flera dagar och till slut får de sin vilja fram. De håller varandras händer och hoppar upp och ner. De är så glada. Och hungriga!

Underbart schampo

De åker den långa vägen tillbaka till huvudstaden. Farmor följer med och ser till att de får flytta in på PIO:s barnhem.

För första gången kan de tvätta håret med schampo.

- Det är så underbart. Jag har jobbat med sopor så länge och är van vid att alltid tänka på att jag luktar och att oroa

Kean och Phallys garderob

Systrarna har samma storlek och delar en liten garderob i en trång korridor på barnhemmet. När de arbetade på soptippen hade de bara kläderna de bar på kroppen. Nu har de flera ombyten och de kan byta med varandra!

Danskläder

Kean och Phally älskar att dansa, både hip hop och traditionella danser. En av de mest populära danserna heter Robam Nesat och innehåller en hel berättelse om fiske och livet vid floden.





Phally och Kean gillar att hoppa hage. Den är uppmålad på asfalten utanför barnhemmet.

Phally och hennes kompis Pich läser böcker från biblioteket sista timmen på skoldagen. Phally älskar att gå i skolan. När hennes farmor tog henne och Kean tillbaka till hembyn, inledde systrarna en hungerstrejk för att få komma tillbaka till huvudstaden och börja skolan igen.



mig över att folk tycker att jag är äcklig. Nu kan jag äntligen känna mig helt ren, säger Phally.

Keans och Phallys föräldrar bor kvar hemma i byn. Vid det kambodjanska nyåret i april åker systrarna och hälsar på dem. De hjälper föräldrarna att laga mat och städa huset inför helgen. Mitt i årets firande kommer några barn fram till Kean.

– Kan du lära oss engelska? Och visa hur man skriver det alfabetet, frågar de.

Kean blir mycket stolt. Hon är glad över att kunna lära ut

någonting och över att barnen tycker att det är roligt att lära sig. Hennes föräldrar ser när hon visar barnen hur de ska skriva bokstäverna. De ler stolt mot henne.

– Jag är verkligen en lycklig tjej nu, som har möjligheten att gå i skolan. Om jag inte hade kommit till PIO så vet man inte hur framtiden skulle varit, avslutar Kean sin berättelse. 🌍

PIO-uniform

I skolan bär alla elever uniform som de får från PIO. Den har Phally varje förmiddag.



Sopsamlarkläder

Srey Nicks sopsamlarkläder. Barnen som letar sopor försöker bära så skyddande kläder som möjligt. Helst långa ärmar och stövlar men det är inte alltid det finns. Kean skar sig flera gånger när hon jobbade på tippen i kortärmat utan skor på fötterna.



Fritidskläder

Oftast byxor och t-shirt.



Speciella tillfällen

Keans favorit-topp och jeans.

Skoluniform

På eftermiddagen går Kean i den statliga skolan, då byter hon om så att uniformen har rätt märke på tröjan.

Kean och Phally har var sin korg med hygienprodukter. Tandborstarna är gåvor från en tandläkare som kommer på besök varje år för att undersöka barnens tänder. Barnen i PIO:s hem duschar flera gånger om dagen. Eftersom de levt utan rent vatten så länge, älskar de att tvätta sig.



Sista dagen på

Det är 40 grader varmt och på sopberget finns ingen skugga. Vassa glasskärvor sticker upp mellan plastpåsarna och matrester lockar till sig svärmar avflugor. Srey Nich använder sin krok för att leta bland soporna. Hon vet ännu inte att det är hennes sista dag på soptippen ...

Srey Nich, 14

Dröm: Bli sångerska.

Gillar: Göra fina frisyrier på mina kompisar.

Blir trygg av: Mormor.

Hemlig talang: Kan byta kläder supersnabbt.

Rädd för: Maskinerna på tippet.

Arg för: Att mamma inte tar hand om mig.

Srey Nich bor med sin mormor i ett enkelt skjul på stylvor bredvid soptippen.

– Jag är så arg över att mamma har övergivit mig. Jag ser henne varje dag, men hon lever med sin nya man och tar inte hand om mig.

Srey Nich bär stövlar och långärmade tröjor som skydd

mot glasskärvor, kanyler, spikar och vassa metaller, men det händer att hon gör illa sig ändå. På huvudet bär hon en hatt som skyddar mot den gassande solen.

Soptippen sluttar brant. De sopor som skyfflas ner av traktorerna får snabbt hög fart och drar med sig mer sopor i lavinliknande ras. Den som står vid sopbergets fot när det händer har bara sekunder på sig för att inte

bli levande begravd under soporna.

När Srey Nich var tio år började hon samla skräp, nu är hon fjorton. Hon har sett människor skadas och dö.

– En gång såg jag en pojke hamna under ett berg av sopor. När de lyckades gräva fram honom var han död.

När sobilarna kommer med nya sopor springer de som tar störst risker, ofta pojkar, rakt mot dem. De skyndar sig att ta de mest värdefulla soporna och ibland blir det våldsamma slagsmål. De yngsta barnen aktar sig. De kan inte försvara sig mot de äldre och de hinner inte undan när traktorerna kommer för att skyffla undan skräpet. Många barn och



Vill lära fattiga

”Det är väldigt svårt att gå barfota på tippet och jag har skurit mig på kroken som jag använder för att samla skräpet. Jag är rädd hela tiden. Flera gånger har jag sett traktorer täcka barn med sopor. Jag vill gå i skolan istället. Lära mig läsa och skriva på både engelska och khmer, och bli lärare. Jag har sett så många fattiga som behöver få lära sig.”

Doeun Viyuth, 13

tippen



vuxna skadas allvarligt eller dör i olyckor på soptippen.

Drömmen uppfylls

När familjen bodde i hembyn fick Srey Nich gå i skolan. Hon drömmer om att fortsätta lära sig att läsa, skriva och att tala engelska. Mest av allt drömmer hon om att bli sångerska. Just den här dagen ska en av hennes drömmar komma att gå i uppfyllelse.

Solen är på väg mot sin högsta punkt när Phymean Noun kommer till soptippen. Srey Nich blir nyfiken på kvinnan som talar om skolan med barnen vid sopberget. Srey Nichs mormor blir också nyfiken. Hon har hört talas om PIO och sett hur barn fått ett bättre liv när de börjat där. Hon vet att barnen får

bättre framtidsutsikter om de går i skolan. Srey Nich vill också åka dit.

– Jag vill ha en utbildning och jag gillar verkligen att lära mig saker, säger hon.

Phymean har en säng ledig på barnhemmet och går med på att ta emot Srey Nich. Men de andra i familjen blir oroliga. Srey Nich moster Kao Eak är 20 år, har Downs syndrom och kan inte prata. För ett och ett halvt år sedan utsattes hon för ett övergrep och blev gravid. Hon har ingen bröstmjolk till sin nio månaders bebis och måste köpa mjölk till den. Till det använder hon pengar från soporna som Srey Nich har samlat. Hur ska det gå nu?

Morfar vill inte heller att Srey Nich ger sig iväg. Han



Först när hon sitter i skolbänken vågar Srey Nich tro på att hon ska få gå i skolan och börjar le.

vill inte vara utan sin hemhjälp som sköter allt hushållsarbete.

Men mormor är bestämd. Hon säger till morfar och Srey Nichs moster att det inte finns något mer att diskutera. Nu ska Srey Nich till skolan!

Trygg och lycklig

För att ta sig till PIO:s skola ska Srey Nich åka bil för första gången. Hon sjunger och ler, men blir snart åksjuk.

Mormor ler. Möjligheten att gå i skolan är något hon drömt om för sitt älskade barnbarn. Hon ska stanna över natten så att Srey Nich ska känna sig trygg.

De sätter sig på golvet och Phymean presenterar de andra som bor på barnhem-



”Jag tycker att det är roligt att göra fina frisyror och jag har kommit på ett sätt att skära gamla ätspinnar så att de blir som hårspännen.”

met. Somaly, som tar hand om flickornas avdelning, hälsar henne välkommen. Srey Nich är matt efter bilresan och tankarna snurrar runt i hennes huvud.

– Jag känner mig trygg här och är så lycklig, säger hon.

Nästa dag, när hon sitter i skolbänken med böckerna uppslagna och läraren pratar med henne, ler Srey Nich. ☺



Vill bara gå i skolan

”Jag vill inte vara här. Jag leker aldrig för jag väntar bara på mamma. Jag skulle vilja ha en barbie docka, men jag har inget. Förutom juvelerna. Men dem vill jag inte sälja. Jag har hittat dem på tippen. Jag vill bara gå till skolan. Det är därför som jag gråter. Jag vill åka tillbaka till byn och gå i skolan.”

Cheat Nary, 5



Srey Nich har kommit till PIO:s barnhem. Det är första gången hon ska bo utan sin farmor.



Lång dag med

Langeng, 15, bor med sin syster Pich, 13, mamma och sjuutton släktingar i ett plåtskjul vid den gamla soptippen. Hans mamma är mycket sjuk, men hon måste arbeta hårt för att familjen ska ha råd med mat. På kvällarna följer Langeng med henne.

Det var värre när Langeng var liten. Då gick han inte i skolan, utan samlade sopor hela dagen.

– Jag var alltid hungrig. Jag plockade upp dålig frukt som människor kastat och drack de sista dropparna som fanns kvar i flaskorna jag hittade.

Langeng och hans syster såg andra barn, med skoluniformen och skolväs-kor. De bad och tjatade, och till slut fick de börja på PIO.

– Fotboll, skolan och mina vänner gör mig glad. Men när jag tänker på att min mamma är sjuk blir jag mycket ledsen. Så ledsen att jag blir arg.



6:00 Vakna

Langeng och Pich sover bredvid varandra i familjens säng. Myggnätet skyddar för myggorna som trivs i den fuktiga värmen.

6:30 Rent och snyggt

Varje onsdag sopar Langeng klassrummet innan lektionerna börjar, så att det är rent när hans klasskompisar kommer in från morgonsamlingen.



9:30 TV-rast

På rasten går Langeng och hans kompisar till kiosken bredvid skolan och tittar på nyheterna.



11:00 Friterat bäst

Alla barn äter lunch på skolans tak. Utan den skulle många av barnen gå hungriga. Langeng gillar bäst när det är friterade grönsaker och mycket skratt runt bordet.



skola och sopor



14:15 Så trött, så trött...

Langeng sover middag nästan varje lunchrast, men ibland är han så trött att han ändå nickar till på engelskalektionen på eftermiddagen. Han har bara sovit fem timmar på natten, eftersom arbetet på kvällen inte är klart förrän sent på natten.



15:00 Starta datorerna

Dagens sista lektion hålls framför datorerna eller i biblioteket.

17:00 Tio minuter volleyboll

Efter skolan äter Langeng lite ris och passar på att spela volleyboll några minuter, innan arbetet börjar.



17:15 Kvällspasset startar

Langeng byter om till sopsamlarkläder. Sen ger han sig av mot stadens centrum, ut i den farliga trafiken, för att samla skräp.



Plast och gummiskor
70 öre/kg

Plastflaskor
1,40 kronor /kg

Sugrör
1 krona /kg

Kartong
70 öre/kg

19:00 Det värdefulla skräpet

Först letar Langeng och hans mamma på var sitt håll, men när mörkret faller är det tryggare att gå tillsammans. Snart ska de sätta på sig sina pannlampor, så att de kan se var de letar. De samlar kartong, plast av olika slag, burkar och metall, som de sedan säljer till uppköpare. Varje uppköpare har specialiserat sig på en typ av skräp, som de sedan återvinner.





Kong målar

Srey Kong har målat sin familjs liv på soptippen i Stung Meanchey på skolans vägg. Familjens efternamn, Sok, betyder lycklig, men de tio syskonen har inte alltid haft lyckan med sig.

Familjen Sok reste till huvudstaden Phnom Penh för att de aldrig lyckades skaffa tillräckligt mycket mat i hembyn. De hoppades på att få ett bättre liv i huvudstaden, men hamnade istället på soptippen. Idag går fyra av barnen på PIO:s skola. Där kämpar de för att nå sina drömmar. Men familjen har krympt och saknaden är stor.

Barnens mamma blev sjuk i hepatit. Till slut fick hon svårt att äta och en dag när barnen kom hem från skolan var mamman borta. Utan att säga hejdå hade hon åkt tillbaka till hembyn och strax därefter dog hon.

– Pappa kunde inte ta hand om oss när mamma var död så han tog oss fyra som fortfarande var små till barnhemmet och lämnade oss här, säger Srey Kong.

Sorg och glädje

Arbetet på soptippen var hårt, farligt och dåligt betalt så när den äldsta systern, Phally, fick ett jobb på en textilfabrik blev de glada. En morgon när hon var på väg till jobbet från familjens lilla hus vid tippen blev hon påkörd av en sopbil och dog. En annan syster träffade en man. De reste tillsammans till Thailand. Men det visade sig snart att mannen hade lurat henne och inte alls ville leva tillsammans med henne.



Srey Kong, 15

”Jag har en jättebra lärare i matte så när det är svårt kan jag bara fråga och komma vidare. När jag kom hit för fem år sedan kunde jag ingen engelska alls, inte ens läsa eller skriva. Jag är så glad att jag kan det nu. Men det bästa jag vet är att måla!”

Istället sålde han henne till en bordell.

Mycket sorgligt har hänt och ibland är det svårt att tänka på. Men då hjälper det att måla om minnen och tankar. Systrarna Srey Kong och Somaly älskar att teckna och måla. På PIO tas alla talanger till vara och barnen får lära sig det som de är intresserade av. Varje söndag kommer en konstnär för att systrarna ska få utveckla sina kunskaper om olika material och tekniker. De har fått måla muraler, stora målningar på flera av skolans väggar. ☺

21:00 Vandrar i mörkret

Trafiken trängs på vägarna också på kvällen. Det händer ofta olyckor. Bara ikväll har Langeng tre gånger hört det skärande ljudet av glas och metall som krossas.

00:30 Nattdusch

När de äntligen är hemma ställer de kärran med skräp bredvid skjulet. Langeng duschar trots att han är trött, annars kan han inte sova för det kliar på hela kroppen. Efter lite ris, som är kvar från när de andra åt middag, går han till sängs.



Langeng, 15

Gillar: Fotboll och volleyboll, spelar så ofta jag kan.

Bäst: Att komma först till soporna på en gata med restauranger.

Sämst: När vuxna spelar bort pengar.

Blir arg: När någon säger elaka saker om mamma.

Vill bli: Doktor.



sin historia



Somaly, 16

"Jag gick i skolan till femte klass så jag fick lära mig grunderna, att läsa, skriva och lite engelska. Sedan har jag fått arbeta här på barnhemmet med att vara ett stöd till de yngre flickorna och lärt mig yrkeskunskaper. Det jag är mest intresserad av är att måla. Men jag har lärt mig olika saker, klippa hår och lägga make-up till exempel."



Bros Pov, 10

Namnet betyder "Minsta brorsan" "Om jag fick bestämma i Kambodja skulle jag hjälpa fattiga, för det finns så många och det livet är så hårt. Jag gillar att leka och kasta boll, och har många vänner. Men jag gillar inte bråk. Jag har sett alldeles för många. Jag vill inte heller leka där man kan göra sig illa."



Srey Kong har målat en mural på den äldsta skolbyggnaden. I mitten sitter Phymean och runt om på soptippen har Srey Kong målat syskonen och deras vänner.



Phymean

"Vårt liv på soptippen"



Lyta, 14

"Jag minns när jag kom till soptippen. Det var svårt att leva där och jag skar mig på olika saker hela tiden. Vissa dagar tjänade jag inte tillräckligt så att det räckte till mat. Jag tänker ofta på min syster som blev såld i Thailand. Det är så synd om henne och jag tror inte att det finns någon chans att hon kommer tillbaka till oss."

Pin

"Pin är min kompis från tiden när vi jobbade på tippen. Han är två år yngre än jag. Nu jobbar han på den nya soptippen," berättar Srey Kong.

Talanger ska uppmuntras

Varje söndag kommer en konstnär och undervisar Srey Kong, Somaly och andra barn som är extra intresserade av måleri.



Plast blir plast

Pha och Sinet går i PIO:s skola. Deras mamma Sina köper plast som hon tvättar i ett badkar utanför huset. I åtta timmar per dag tvättar hon 15 kilo påsar och hänger upp dem på tork. Plastpåsar köper hon av ett par som samlar på gatorna.

Jag vet inte vad som hände med min familj. Plötsligt ville pappa lämna oss, berättar Sinet. Han hade träffat en ny kvinna. Jag var tvungen att cykla en lång väg på en gammal cykel för att vara med på bröllopet. Jag grät på vägen dit.

Innan skilsmässan hade de sett pappa slå mamma många gånger.

– Jag grät och tog tag i mamma för att dra henne ur hans händer. Men jag var ett barn och kunde ingenting göra, säger Sinet.

Pha minns hur livet var på soptippen.

– Folk såg ner på mig för att jag arbetade där och jag blev jagad och slagen av andra på tippen, säger han.

När tippen stängde började familjen istället gå runt med en kärra i staden från fyra på eftermiddagen till tolv på natten. Kring marknaden fanns det mycket sopor att samla. Men folk skrek ofta saker efter dem.

– Män frågade efter mitt nummer och sa att jag skulle komma och ligga med dem.

Pha cyklar hem med de 25 kilo ris familjen får av PIO varje månad. Det gör att han inte behöver hjälpa mamma att arbeta med plasten utan kan koncentrera sig på skolan.



Sinet hjälper mamma att hänga upp plasten på tork.

Pha älskar livet på PIO-skolan.



Jag blev rädd och sprang, säger Sinet.

Varje månad får familjen 25 kilo ris av PIO. Det gör stor skillnad. Men det viktigaste de får från PIO är skolan.

– Jag älskar mitt liv här. Vi får ris, en cykel och skolavgifter. I framtiden skulle jag vilja bli en ledare, eller kanske helst starta en organisation

som hjälper kvinnor som min mamma. Annars skulle jag vilja bli journalist, för jag älskar att läsa tidningar och tala med människor. Eller så blir jag fotograf, säger Sinet. 🌐

Så funkar återvinningen

En transportfirma köper plast för att skydda varorna som ska transporteras.

Företaget producerar andra plastvaror.

En butiksägare skär bort plasten, knölar ihop den och kastar den bakom butiken.

Uppköparen säljer plasten till ett företag.

Ett par, som alltid plockar sopor vid marknaden, lägger plasten i sin kärra.

Sina säljer den rena plasten till en uppköpare.

Sina tvättar plasten i ett badkar utanför huset.

Sina, Phas mamma, köper plasten från sopplöckarna.



Ratana vill ha städad

På den grönmålade väggen i Ratanas rum står ett datum skrivet, 10 december 2012. Det var den dagen som hon sa hejdå till sin mamma. Sedan dess har hon bott tillsammans med lillebror, storasyster och en jämnårig kusin i ett litet rum.

Vi måste laga maten själva. Ingen vuxen gör det åt oss, säger Ratana.

Golvet är väl sopat och alla saker noga staplade på varandra i en hylla. Barnen äter på golvet och sover på madrasser som de plockar undan varje morgon innan de går till skolan.

– Det är viktigt för mig att det är välstädat.

Ratana kom till Phnom Penh när hon var nio år. Hon arbetade med att plocka skräp tillsammans med sin mamma och sina syskon. När soptippen stängdes bestämde sig hennes föräldrar för att flytta till Thailand för att arbeta. Så skulle de kunna rädda barnen från att behöva samla skräp och varje månad skulle de skicka hem pengar. Men det som föräldrarna tjänar på att

tvätta bilar i Thailand räcker inte. PIO ger Ratana en säck ris varje månad. Hon och hennes syskon får också gratis utbildning.

– Jag fick börja i förskoleklass med småbarnen fastän jag var stor. Men jag studerade hårt och läraren flyttade upp mig. Jag gillar engelska och matte.

Saknar mamma

Saknaden efter mamma är stor. Ratana har en bild av henne i sin skolbok och flera foton av henne på väggarna.

– Jag vill gråta när jag tänker på mamma. Hennes hälsa är inte bra, hon har en tumör i halsen. Om jag ringer henne, och hon inte svarar, blir jag orolig för att det har hänt något.

– Det sitter en hasp på dörren, men varje kväll är jag rädd. Jag är rädd att någon ska stjäla min cykel här utanför. Och jag är rädd för att det är mörkt och tyst. Jag sitter uppe och studerar och somnar sent varje kväll. 🌐



Ratana saknar sin mamma som är på fotografiet. Hon är i Thailand och arbetar. Varje kväll innan Ratana somnar tänker hon på henne.

10 december 2012 står det inristat på väggen i barnens rum. Datumet då de skildes från mamma.



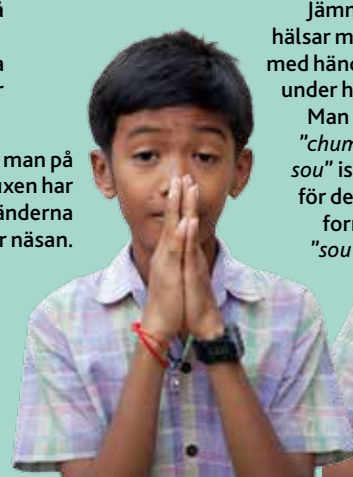
Vill lära turisterna

Hin är 13 år och har gått i skolan i PIO:s skola i tre år. Han bor precis bakom skolan med sin mamma, pappa och småbröder. I flera år arbetade familjen på soptippen, men idag jobbar bara föräldrarna. – Jag vill bli guide lära turister om kambodjansk kultur och traditioner. Det brukar de vara intresserade av. Till exempel kan jag visa hur man gör en traditionell hälsning.



Hälsar man på en munk ska händerna vara högt upp, över näsan.

Hälsar man på en vuxen har man händerna under näsan.



Jämnåriga hälsar man på med händerna under hakan, Man säger "chum reap sou" istället för det mer formella "soudet".



Varför nomineras Javier?

Nominerad barnrättshjälte • Sidorna 52–71

Javier Stauring

Javier Stauring nomineras till World's Children's Prize 2015 för sin över 20 år långa kamp för barn som fängslats och för brottsoffer, samt för deras familjer.

Javier vill skapa rättvisa genom försoning och dialog, istället för med straff och hämnd. Javier gör allt från att besöka barn i fängelser, till att stötta brottsoffer och övertala politiker och andra makt-havare att de ska göra rättssystemet mer barnvänligt. Javier har bidragit till att förändra lagar och regler som hjälper både fängslade barn och brottsoffer. Han hjälper ledare från alla olika religioner, från kristna till muslimer och buddhister, att arbeta för barns rättigheter tillsammans med varandra och barnen själva. Javiers arbete har bidragit till allt från att ge morföräldrar rätt att besöka sina fängslade barnbarn, till nya, mer barnvänliga lagar som ger barn som dömts till att dö i fängelse, en chans att en dag bli fria.

Vi har ändrat namnen på flera av personerna i texterna om Javier.



Javier Stauring blev chockad första gången han kom till barnavdelningen på ett fängelse i Los Angeles. Här satt 14-åringar isolerade nästan dygnet runt i mörka celler, flera månader i sträck. Javier protesterade, men det var inte förrän två av barnen försökte ta sina liv som han fick omvärlden att reagera.

Det började med att politiker i Kalifornien bestämde att barn som var misstänkta för allvarliga brott, som väpnat rån eller mordförsök, hade förlorat rätten att behandlas som barn. Istället skulle de skickas till en domstol för vuxna och dömas till lika hårda straff som en vuxen. Politikerna införde lagar som gjorde att fler barn kunde dömas till livstids fängelse, även om de var så unga som 14 år. Många

vuxna sa så här: "Om barnen är gamla nog att begå brottet, så är dom också gamla nog att ta sitt straff."

Javier tyckte också att barn som begick allvarliga brott skulle tas om hand tills de inte längre var ett hot mot andra människor eller sig själva. Men han var samtidigt säker på att barnen kunde förändras om de fick rätt hjälp. Under många år hade han arbetat som fängelsedivision, en slags rådgivare. Javier

pratade med de fängslade barnen om att ta ansvar för vad de gjort, och välja ett liv utan våld och brott. Nästan alla han mötte hade själva utsatts för övergrepp och våld under hela sin barndom. De behövde stöd, inte straff, menade Javier.

Men politikerna tyckte tvärtom. De sa: "Lås in dom och släng bort nyckeln", och skyllde på att deras väljare var rädda för de våldsamma barnen. Tidningar och TV hade länge märkt att de fick fler läsare och tittare när de rapporterade om barn och hemiska brott. Folk tyckte att det var spännande men också skrämmande. Det kände sig tryggare när politikerna lovade att spärra in de farliga barnen för alltid.

Många vuxna säger:
"Om barn är gamla nog
att begå brott, så är dom
gamla nog att ta sitt straff."



Fängelse istället för skola

I början av 2000-talet satt tiotusentals barn inlåsta på ungdomsanstalter (fängelser för barn) i Kalifornien och hundratal barn hade dömts till livstids fängelse utan möjlighet att någonsin bli fria. Under 20 år hade alla nya

lagar om barn och brott bara gått ut på hårdare straff. Miljontals dollar satsades på att bygga fler och större fängelser, mycket mer än vad som gick till skolor och brottsförbyggande program. Samtidigt började skolor polisanklämma barn för sånt som

tidigare hade lett till kvarsittning. Istället för att kontakta föräldrarna kallade lärare på polis när elever skolkade eller klottrade. Fattiga familjer fick höga böter och ungdomsanstalterna blev överfulla. En hög domare sa till Javier: "Jag måste följa lagen, men det

som händer är fel. Vi straffar barn med fängelse bara för att de betar sig som barn, och dom får ingen chans att växa ifrån det."

Isolerad i 'hälet'

En dag skulle Javier besöka Maria, en tonårsflicka han

Färg spelar roll

Risken att gripas av polisen och dömas till fängelse är mycket större i USA om du är svart (afrikan-amerikan), latino (med rötter i Sydamerika) eller är amerikansk indian. Vita barn klarar sig mycket ofta undan att gripas och dömas jämfört med latino- och svarta barn, även om de har begått samma typ av brott. Det gäller allt från skolk och klotter, till allvarliga våldsbrott. Allra högst är risken för svarta barn, som löper nio gånger högre risk att skickas till ett fängelse för vuxna än vita barn som begår samma brott. För latinobarn är risken fyra gånger högre.





lärt känna på en ungdoms-
anstalt. Hon hade följt med
sin vuxna syster, som hotade
en kvinna med skruvmejsel
för att få pengar. Maria hade
nu flyttats till ett vuxenfäng-
else. Javier var nyfiken, för
varken han eller andra akti-
vister visste hur barnen
behandlades därinne.

En vakt tog med Javier
genom långa korridorer och
nerför många trappor, till iso-
leringsavdelningen. Isole-
ringen, eller 'hållet' som det
kallas, var känt som det vär-
sta stället på hela fängelset.
Hit togs bara de farligaste
fångarna, som straff om de
till exempel misshandlade en
annan fånge eller attackerade
en vakt. Javier var förvirrad.
Vad hade Maria gjort för att
hamna här?

Vakten stannade framför
en lång rad metalldörrarna,
och pekade mot en av dem.
Javier tittade in genom ett
litet hål i dörren och såg Maria
ligga ihopkrupen på en bänk,
intill handfat och toalett av
rostfritt stål. Javier ropade
och hon reste sig långsamt
och hasade fram till dörren,
mager och likblek, med sitt
långa hår hängande i stripor.

– Varför är jag här? frågade
hon med sprucken röst. Jag
fryser.

Mardröm i mörker

Maria hade ingen filt i cellen,
bara en tunn plastmadrass.
Fångar i 'hållet' blev ofta så
desperata av ensamheten att
de ville dö. Därför fick de inte
ha sängkläder som de kunde
hänga sig i. Maria pratade
med Javier genom dörrhålet.
Hon hade förts direkt från
ungdomsanstalten till den
fönsterlösa, mörka cellen,
tidigt på morgonen. Det enda
ljuset kom från korridoren,
genom dörrhålet.

– Jag frågade vakterna var-
för de inte tände när det blev
dag. Dom sa: "Det här är
hållet. Vi tänder aldrig här".

Maria fick inte lämna cel-
len på över en månad, inte ens
för att duscha eller ringa sin
mamma.

– Jag håller på att förlora
förståndet, sa Maria. Hon
blev rädd när de vuxna i cel-
lerna skrek och bråkade. En
fånge hade stuckit in armen
genom hålet i dörren och för-
sökt röra henne. En annan
brukade berätta om hur hon
dödat sina egna barn.

– Jag ska göra allt för att få
ut dig härifrån, sa Javier.

Kräver förändring

Javier protesterade hos fäng-
elseledningen, men de sa att
de måste hålla Maria isolerad.
På en vuxenavdelning skulle
hon kunna bli misshandlad,



Medan Maria satt på ungdoms-
anstalten fick hon gå i skolan och,
som de här flickorna, delta i gudstjänst på söndagar.

till och med våldtagen. Javier
fick tag i en advokat som lova-
de att försöka hjälpa Maria.
Sedan krävde han att också få
besöka pojkarna, som satt i
en annan del av fängelset. De
var så många att fängelset
hade öppnat en särskild barn-
avdelning med ett 40-tal
fönsterlösa isoleringsceller.
Pojkarna var inlåsta minst 23
timmar per dag och fick bara
komma ut för att duscha
ibland, och ringa hem. Sam-
manlagt tre timmar i veckan
fick de gå runt i en liten gal-
lerbur på taket, en och en, för
att få dagsljus och motion.
Ibland kom en lärare och

stoppade in ett papper med
skoluppgifter genom gallret.

Javier och många andra –
fängelsepräster, ungdomsör-
ganisationer, domare och
advokater – protesterade mot
den omänskliga behandlingen.
Advokaten som hjälpte
Maria lyckades till slut få
henne flyttad tillbaka till
ungdomsanstalten. Men poj-
karna blev kvar och Javier såg
dem bli allt magrare, blekare
och tystare. Han försökte få
Los Angeles största tidning
att skriva, men de trodde inte
att läsarna var intresserade av
barn som begick brott.

Månader blev till år. Och



"Händerna på ryggen", säger vakterna till barnen.



Adam, 12 år, längtar efter sin familj.



Vad hände med Maria?

Maria var inte van vid dagsljus när hon skulle flyttas tillbaka till ungdomsanstalten. När bussen körde ut ur fängelsegaraget, och solen sken in genom fönstren, började det rinna blod från hennes näsa. Maria blev yr och ögonen värkte. Under lång tid fick hon bo på ungdomsanstaltens sjukavdelning.

Sju månader senare släpptes hon fri och hämtades av sin mamma.

– Jag kröp ihop på bilgolvet och sa att mamma måste hålla koll i backspeglarna för jag trodde att dom skulle komma och ta mig. I början hade jag svårt att träffa folk. Och fortfarande, efter över tio år, klarar jag inte av trånga utrymmen.

Maria gick ut skolan och fick hjälp av Javier att ta bort sina gängtatueringar. Idag arbetar hon på restaurang, och är aktiv i projektet Baby Elmo, som lär föräldrar i fängelse att ta ansvar för sina barn.

– Jag besöker mammor i fängelse och säger att de måste bryta den onda cirkeln. Inget är viktigare än utbildning. Jag har två barn och min största skräck är att de ska begå samma misstag som jag. Mina barn ska inte hänga på gatan, de ska gå i skolan.

Genom en sådan här matlucka i celldörren pratade Javier med Maria i fängelset.

en dag hände det som inte fick hända. Två 14-åriga pojkar försökte hänga sig i sina celler, men räddades i sista stund.

Javier hade fått nog. Han kallade till en presskonferens framför fängelset och nu kom äntligen journalisterna.

– Det som görs mot barnen

därinne är syndigt, sa Javier, och pekade mot fängelsebyggnaden. Nästa dag ringde de från fängelset och sa: "Du är inte välkommen tillbaka hit." De menade att Javier hade lovat att inte berätta för någon vad som hände i fängelset. Men Javier hade fått lov, av barnen och deras föräldrar.

Han stämde fängelset för att de försökte ta ifrån honom hans yttrandefrihet.

Efter två år fick Javier rätt i domstol. Fängelset ändrade sina regler och lät honom träffa barnen igen. Inte långt efteråt stängdes pojkarnas avdelning, och det bestämdes att ingen fick flyttas till



Javier får energi av att prata med barnen.



Javier fick kämpa hårt för att få tillstånd att besöka barn i fängelse igen. Foto: Genaro Molina.





Så arbetar Javier

Javier jobbar tillsammans med många andra – aktivister, organisationer och myndigheter – och har bland annat:

- Utvecklat program som ger fängslade barn tillgång till utbildning, rådgivning, kultur och idrott, som kan hjälpa dem att skapa ett bättre liv.
- Utvecklat program där anhöriga till brottsoffer och till fängslade unga möts och stöttar varandra, och kan gå vidare med sina liv tack vare dialog istället för straff och hämnd.
- Gett fängslade barn möjlighet att få besök av sina mor- och farföräldrar (inte som tidigare bara av föräldrar), och utökat antalet besöksdagar.
- Fått igenom nya lagar som bland annat hjälper unga som dömts till livstidsstraff, och som skyddar barn och unga mot våld och övergrepp när de fängslas tillsammans med vuxna.
- Drivit en protestaktion för att stoppa isoleringen och omänsklig behandling av fängslade barn.
- Gett ledare från olika religioner möjlighet att arbeta för förändring tillsammans med fängslade barn och brottsoffer, skolor, universitet och organisationer.

⇒ vuxenfängelser förrän de var vuxna.

Alltid utanför

Javier föddes i Los Angeles, men flyttade till Mexiko när han var nio år. Kort därefter dog hans pappa och Javier kände sig utanför i sitt nya land. Han var amerikanen, 'en gringo' som talade dålig spanska. Alla andra i skolan hade en pappa hemma. I tonåren började Javier umgås med äldre killar som startade bråk på stan för att visa hur tuffa de var. När han var 19 flyttade familjen tillbaka till Los Angeles.

– Nu var jag plötsligt en invandrad mexikan i USA, säger Javier idag. Jag kände mig alltid som en "outsider". Det var nog därför jag kunde förstå barnen i fängelserna. När dom berättade om sin utsatthet insåg jag att dom inte var så annorlunda från

hur jag själv var som barn.

Det var Javiers mamma som tyckte att han skulle besöka fängslade barn. Hon var frivillig i sin kyrka och trodde att Javier skulle må bra av att göra en god gärning. På den tiden jobbade han som försäljare i juvelerarbranschen.

– Jag fattade inte varför jag skulle släsa bort min helg i ett fängelse, när jag kunde ligga på stranden eller kolla fotboll på TV, säger Javier. Dessutom var jag rädd. Jag hade sett de där barnen på TV-nyheterna, gängmedlemmar som sköt oskyldiga.

Ögonen öppnades

Inför första besöket var Javier nervös, men snart besökte han barnen flera gånger i veckan.

– Det som verkligen öppnade mina ögon var att följa med barnen till deras rätte-



En skylt utanför ett ungdomsfängelse varnar för att området patrulleras av vakter med hundar.

gångar. Jag hade hört deras svåra livshistorier och att sitta bredvid när dom dömdes till 75 års fängelse eller livstid chockade mig. Jag kände att det var min plikt att kämpa för deras rättigheter.

Efter några år hoppade Javier av sitt välbetalda jobb.

– Det funkade inte att träffa kollegor som gnällde när de inte nådde försäljningsmål på en miljon dollar, och samma kväll trösta en 14-åring som skulle tillbringa resten av sitt liv i fängelse. Jag bestämde mig för att satsa min tid och energi på det som betydde något.

Nu arbetar Javier för Katolska kyrkans stift i Los Angeles sedan tjugo år tillbaka, med 'reparativ rättvisa'. Det betyder att man försöker skapa rättvisa genom att 'reparera' den skada som skett med andra metoder än straff, som genom samtal, utbildning





och samhällstjänst. Det är viktigt att nå alla som berörts av brott, förklarar Javier.

– Bland det viktigaste vi gör är att ordna möten med anhöriga till barnen som begått brott, och anhöriga till brottsoffer. Vi har grupper där mammor till barn som fått livstidsstraff, träffar mammor till ett barn som mördats. Alla har de förlorat sina barn, och när de berättat sina historier kan de förstå och trösta varandra. Det är väldigt helande.

Sedan Javier blev chef måste han gå på många möten, träffa politiker och forskare, och sköta pappersarbete. Men han tänker aldrig sluta besöka de inlåsta barnen. Han är tacksam mot sin fru och sina tre barn, som stöttar honom trots att deras pappa ofta tillbringar helger och kvällar i fängelse.

– Det är kontakten med

Javier och barnen i fängelse hälsar genom att "knacka knogarna" mot varandra.

barnen och deras familjer som får mig att orka fortsätta. De ska veta att jag och många andra kämpar för dom och en bättre framtid. Att dom är inte bortglömda. 🌐

Argument som funkar

På nästa sida kan du läsa om hur Javier och andra har kämpat för att förändra lagen, med både ekonomiska och vetenskapliga argument. Till exempel visar den senaste hjärnforskningen att våra hjärnor inte har vuxit färdigt förrän vi är i 25-årsåldern. Tonåringar uppför sig helt annorlunda än vuxna, för att deras hjärnor fungerar annorlunda. Det gäller särskilt de delar som styr känslor och impulser, förmågan att planera och tänka framåt. Men det som verkligen övertygade politikerna var att de kunde spara hundratals miljoner dollar på att sluta låsa in så många barn. Sedan 1990 hade Kalifornien spenderat mellan 66 och 83 miljoner dollar bara på att fängsla dem som dömts till livstids fängelse utan möjlighet att någonsin bli fria, för brott de begått när de var barn. Att ha dem kvar i fängelse tills de dör skulle kosta ungefär en halv miljard dollar.





Ge barn chans

till en chans!

I Kalifornien har över 300 unga fängslats på livstid utan chans att någonsin bli fria, för brott de begick när de var barn. USA är det enda landet i världen som dömer barn till att stanna i fängelse tills de dör.

Barn från organisationer i Javiers nätverk, som här från Youth Justice Coalition, var med och drev kampanjen mot att ge barn livstids fängelse.

Foto: Youth Justice Coalition

Det är ett straff som är till för dom värsta av dom värsta, dom som inte verkar kunna förändras, säger Javier. Men barn är annorlunda än vuxna, dom växer upp och mognar. Det måste lagen ta hänsyn till.

Javier och människorättsadvokaten Elizabeth Calvin startade en kampanj tillsammans med andra aktivister, för att ge barn en chans till en andra chans.

– Vi sa inte att någon som dömts för ett allvarligt brott som barn skulle släppas fri direkt. Vi ville bara att de skulle få en chans att visa att de hade förändrats efter ett antal år. Om de inte längre

var ett hot mot samhället, skulle de bli fria.

Alla hjälptes åt

Många människor hjälpte till med kampanjen. Barn som suttit fängslade, brottsoffer och deras familjer fick gå kurs i hur man pratar med tjänstemän, politiker och medier. Sedan höll de presskonferenser, skrev brev, ringde och besökte alla som kunde påverka. En pappa sa: ”Jag vill att min sons mördare ska straffas, men jag vill också att den personen ska få en chans att förändras.”

Före detta poliser, fängelsechefer och åklagare ställde sig också bakom kampanjen. De

brukade annars bara stödja hårdare straff. Men många av dem hade sett med egna ögon hur mycket ungdomar kunde förändras när de blev äldre. Därför var de värda en ny chans.

Lång kamp

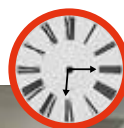
Javier bjöd in ledare från kyrkor, tempel och moskéer att besöka barnen. Många var tveksamma men ändrade inställning. En pastor sa: ”Jag har marscherat med Martin Luther King, rest jorden runt och skakat hand med flera presidenter, men inget har påverkat mig lika mycket som att prata med dom här barnen.” En annan

präst sa: ”Jesus skulle inte ha slängt bort dom här barnen. Han skulle inte kalla dom värdelösa.”

Det tog flera år, men idag, efter många motgångar, finns flera nya lagar som hjälper barnen. En av dem, från 2013, ger livstidsdömda möjlighet att ansöka om frigivning efter 25 år i fängelse och få en ny chans till ett bättre liv. 🌐

Ett dygn på ungdomsfängelset

På en särskild avdelning på en ungdomsanstalt i Kalifornien sitter ett 40-tal unga i ensamceller. Säkerheten är hög, med tunga grindar, elstängsel och taggtråd. Några väntar på rättegång, andra har redan dömts till långa straff.



06.15. Vakna

Peter, 16, skyndar till badrummet.
– Celldörren är alltid låst. Om vi behöver gå på toaletten måste vi ropa på personalen. Man känner sig som en hund. Ibland orkar jag inte be om hjälp, och kissar på min handduk.

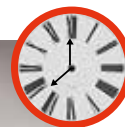


22.00 Övervakning

I kontrollrummet håller personalen koll på allt och alla.

04.00. Transport

Marcus, 15, har rättegång idag och har särskilda transportkläder, hand- och fotbojor. Snart sätts han i en liten gallerbur i bussen som tar honom till domstolshuset.



07.30 Snabbdusch

Badrummet har glasfönster och låga väggar mellan toalettterna. Alla får tre minuter var i duschen.

– En gång i veckan får vi klädombyte och ny handduk. Det värsta är att inte ha sina egna underkläder, säger Tomas 16 år. Han brukar lägga långbyxorna i press under sin madrass för att få snygga pressveck.



08.00 Perfekt ordning

Eric, 17, bäddar.
– Sängen måste vara perfekt, annars får vi göra om.





08.30. Lektion eller kyrka

När de går till skolan eller kyrkan håller ungdomarna händerna på ryggen, för att minska risken för kontakt eller slagsmål. Pojkar och flickor sitter på olika avdelningar på anstalten.

12.00 Lunch

Ett stort rum används som matsal och samlingsrum för andra aktiviteter. Stolar och bord är fastskruvade i golvet. Det händer att någon som till exempel just fått ett livstidsstraff, bryter ihop och vill kasta omkull möbler. Det går inte här.



13.00 Lektion eller besök

På helgerna är det besökstid. Förut fick bara föräldrar besöka barnen, en dag i veckan. Javier och hans medarbetare lyckade få in även far- och morföräldrar och utöka tiden, till två dagar.



15.30 Rörelse

– Vi får en timme utomhus om dagen. Det är skönt att vara i solen, säger James, 15.

Många tränar ofta och mycket i sina celler.

– Det gäller att bygga muskler innan vi flyttas till fängelset med vuxna. Där kan vad som helst hända, och jag måste jag kunna försvara mig, säger en pojke. Cellerna är 3,5 x 3 meter. Du får bara ha ett fåtal personliga ägodelar, som böcker och brev, och högst fem fotografier.



Några får nästan aldrig besök.

– Min son är för liten för att hälsa på, säger Daniel, 17, som är dömd till livstids fängelse. När han blir äldre ska jag säga åt honom att inte följa i mina fotspår. Han ska gå sin egen väg och tänka efter innan han gör något dumt. Självt gjorde jag allt för att passa in och visa hur hård jag var, för mitt gäng. Drogerna, crystal meth, gjorde mig till en vidrig, patetisk människa. När jag minns hur jag var blir jag så besviken på mig själv. Nu har jag äntligen tagit av mig masken, men det är för sent.



18.00. Javier hälsar på

Efter middagen kommer Javier och fängelseprästen Mike för att stötta pojkarna och prata om livet och framtiden. Eric, 17, ska till sin rättegång imorgon och är rädd. Hans vänner försöker trösta honom.



20.00 Ring hem

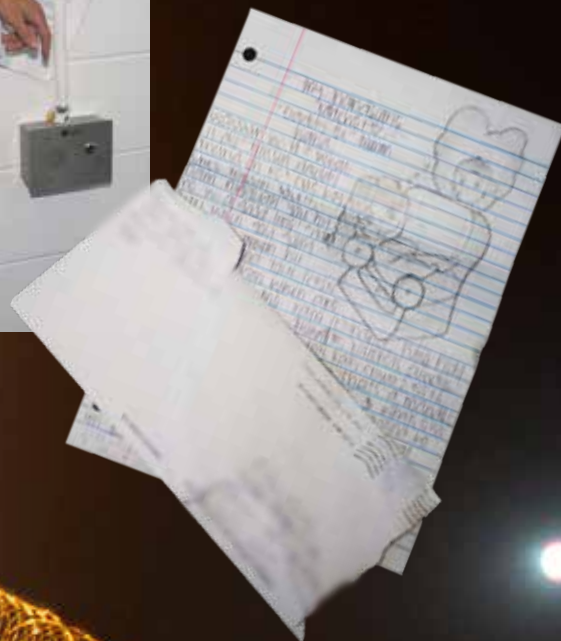
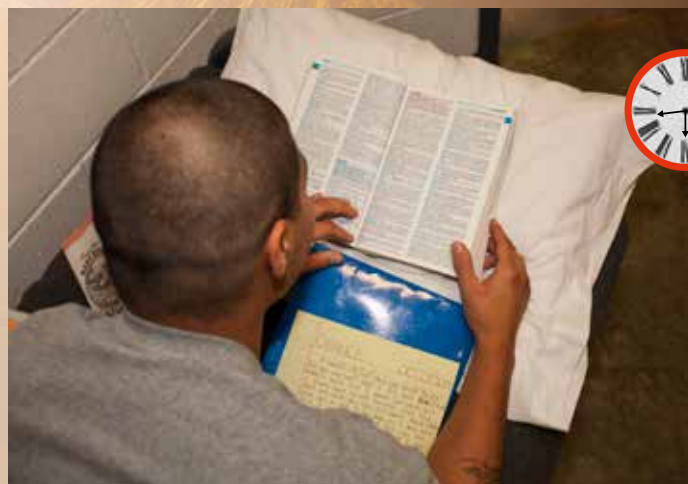
Ingen kan ringa till pojkarna. De får ringa från en telefonautomat och låta mottagaren betala. Det blir dyrt för många familjer. Köerna till telefonen är ofta långa så taltiden är begränsad. Datorer och epost är förbjudet. Brev till och från vänner och familj öppnas och kontrolleras av personalen.



20.30. Inläsning

Michael är en av få som har fått en ny chans. Istället för livstids fängelse blir han snart frisläppt och ska få gå i internatskola, långt från gängen och drogerna.

– Det ger de andra killarna hopp, säger han.



Joseph, 17 har fått blommor av sina föräldrar och använder sista halvtimmen med lampan tänd till att skapa ett konstverk i sin cell.



21.00 Lamporna släcks

Nu är dörrarna låsta tills nästa morgon. Eric är rädd. Han ber inför morgondagens rättegång, för att slippa ett livstidsstraff. Sedan ligger han vaken länge i mörkret.



Mer än tre livs

David var 16 år när en av hans gängkompisar sköt mot två killar på gatan. Ingen blev svårt skadad och David höll inte i vapnet. Ändå dömdes han för mordförsök till livstids fängelse, utan att någonsin kunna bli fri.



David har en liten dotter som han nästan aldrig har träffat.

– Hennes mamma vill inte att vi ska ha kontakt, men jag ritat teckningar och skickar till min dotter i alla fall.

David och hans tre småsyskon växte upp hos en moster. Deras pappa åkte in och ut ur fängelse, men mamman kom och hälsade på ibland. En dag tog hon med sig småsyskonen och försvann. David lämnades ensam kvar. På nätterna låg han ofta vaken och tänkte: ”Varför vill hon inte ha mig?”. Han försökte hitta på alla möjliga förklaringar, men inget kändes rätt. Kusinerna retade David för att han inte hade några föräldrar. När han var sju år frågade han sin moster varför han inte fick bo med sin mamma.

– Alla har det jobbigt just nu, svarade hon.

Några år senare, när David gick i femman, kom hans mamma tillbaka och tog med honom till Mexiko. Men där övergavs han igen. Pappan var nästan aldrig ute ur fängelset länge nog för att hinna träffas. David vande sig vid att hans föräldrar inte kunde ta hand om honom.

En ny familj

David bodde mitt i ett fattigt, farligt område. Hans morbror var gängmedlem och David såg upp till honom.

Han beundrade också gängets stil och starka sammanhållning. När han var tretton frågade David om han fick gå med i gänget.

– Nej, skolan är viktigare, sa morbrodern. De andra gängmedlemmar tyckte också att han var för liten. Men David slutade ändå skolan och till slut fick han bli

tidsstraff

'inhoppad' i gänget. Det betyder att två gängmedlemmar slog honom hårt i några minuter. Sedan gav de honom en pistol och sa att han skulle vara beredd på allt.

David's morbror var upprörd.

– Om du följer den här vägen leder det bara till fängelse, eller att du dör.

Samma år sköts också en av David's gamla klasskamrater ihjäl i ett gängbråk. Men då hade han redan börjat ta så mycket droger att han inte kunde känna varken rädsla eller sorg.

Början till slutet

Gänget blev den familj som David aldrig hade haft. När han inte arbetade med sin morbror, som var byggnads-

arbetare, hängde han med sina nya kompisar dag och natt. En morgon hamnade de i bråk med killar från ett annat område. En av de äldre gängkompisarna bestämde att de skulle åka hem till David och hämta hans pistol.

– Det här känns som en dålig idé, sa David när han räckte över vapnet. Han hade rätt. Inte långt därefter sköt kompisen mot de två killarna och träffade en av dem. David stod bredvid och såg honom falla. Senare samma dag greps han av polisen.

Rättegången börjar

Killen som sköts träffades bara ytligt och fick lämna sjukhuset samma dag. Men skotten räknades ändå som mordförsök och det bestä-

des att David's rättegång skulle hållas i en domstol för vuxna, trots att han var sexton år. Åklagaren gav honom ett förslag:

– Om du går med på ett livstidsstraff så slipper du rättegång och får chansen att ansöka om frigivning efter 25 år. Men David sa nej. Han visste inte så mycket om lagen, men han hade ju inte skjutit någon? Varför skulle han sitta 25 år i fängelse?

David satt sju månader på ungdomsanstalt innan första rättegångsdagen kom. Klockan fyra på morgonen åkte han till domstolen i anstaltens buss, fastkedjad med hand- och fotbojor. Försvarsadvokaten satte på honom en kostym och sa att han skulle dölja sin gängtatuering. När David



David, 22

Bor: I Calipatria-fängelset.

Gillar: Att rita, skriva poesi, spela fotboll.

Ledsen: När jag tänker på min familj, och hur livet kunde ha varit.

Saknar: Min dotter.

Drömmer om: Att bli fri.



→ kom in i rättsalen såg han så liten och tunn ut att juryn, tolv män och kvinnor i olika åldrar, verkade tycka synd om honom. Men åklagaren sa:

– Den här lilla killen är inte så oskyldig som han ser ut!

Sedan visade han gamla bilder som polisen tagit av David och hans tatueringar. En gängexpert vittnade och beskrev David som en av de värsta av de värsta.

Juryns beslut

Rättegången varade i en och en halv vecka. Sedan drog juryn sig tillbaka för att överlägga. David väntade ensam i en liten, kall och smutsig cell. Han blundade hårt och sa till sig själv: ”Var beredd på det värsta.”

Efter en timme var juryn

klar. David fördes tillbaka in i salen och såg sin moster, mamma och flickvän sitta i bänkraderna.

– Jag älskar er, sa han, innan en vakt låste fast honom vid stolen med handklovar.

En jurymedlem ställde sig upp och läste från ett papper: ’Skyldig’. David blev iskall inuti, fast det var väntat. Domaren tittade strängt på honom.

– Borde jag känna mig dålig som ger dig ett hårt straff? frågade hon. Du som är så charmig och ser så ung och oskyldig ut. Du ser ut som en liten ängel.

David blev förvirrad av hennes fina ord. Domaren gjorde en paus och fortsatte:

– Men det är just det som skrämmer mig.

Hård dom

Domaren sa att David aldrig skulle få en chans att begå nya brott. Han dömdes till tre livstidsstraff plus 20 år, utan möjlighet att någonsin bli fri. Straffet blev automatiskt hårdare för att han var med i ett gäng.

David började gråta när han fördes tillbaka till cellen. En av vakterna, en stor man med taggig frisyr, gav honom två bitar tuggummi och sa:

– Bry dig inte om henne.

Du vet vem du är. Och du kanske kan överklaga domen.

Det gick bara två bussar om dagen mellan ungdomsanstalten och domstolen, så David fick vänta i sin cell i många timmar. Han försökte sova på betongbritten, men det var för kallt. Hans försvarsadvokat kom förbi en kort stund. Han var irriterad.

– Jag sa ju åt dig att gå med på åklagarens förslag, sa han.

När David kom tillbaka till anstalten vid midnatt visste alla vad som hade hänt. Personalen hade satt en lapp på hans celldörr om att de måste knacka på varje halvtimme, så att han inte skulle ta livet av sig.

Inga besök

När David fyllde arton ordnade anstalten en avskedsfest. Sedan flyttades han till ett av Kaliforniens ökända vuxenfängelser.

– Jag var väldigt rädd, säger han idag. Jag fick dela cell med en äldre man som försökte lugna mig. Han sa: ’Du är så ung, ditt gäng kommer att ta hand om dig därinne. Håll dig bara borta från drogerna, spelet och våldet.’

Bara några veckor senare skakades fängelset av ett våldsamtt upplopp mellan olika gäng. Många knivhöggs och slogs ner med insmugglade eller hemmagjorda vapen.

Både fångar och vakter skadades. Trots att de flesta inte var med och slogs, straffades alla fångar under ett helt år med besöksförbud och indragna telefonsamtal.

David och de andra fångarna fick nästan aldrig lämna sina celler.

– Vakterna kallade oss ’spöken’, för vi blev helt vita av att aldrig vara ute i solen.





Om jag någonsin kommer ut härifrån, vill jag jobba med barn, och hjälpa dem att fatta bättre beslut än jag har gjort.

Farväl till gänget

David är dömd att dö i fängelse. Han hoppas att de nya lagarna som Javier har berättat om kan ge honom en chans att komma ut om 20 eller 30 år. Men då får han inte hamna i bråk. Därför har han just flyttat till en annan del av fängelset, där personer som vill lämna gängvärlden får skydd. Det var ett mycket svårt beslut.

– Mitt gäng var min familj under väldigt lång tid och de har tagit hand om mig här-

inne. Men jag var så trött på att ha på mig en slags mask hela tiden. Jag såg minst ett knivöverfall i veckan. Jag gillade inte att se folk bli skadade, och ville inte själv skada någon. Jag vill leva och kanske ha en chans att träffa min dotter en dag. Även om det betyder att jag måste klippa banden med mitt gäng. 🌐



David får nästan aldrig besök. Alla hans släktingar har flyttat tillbaka till Mexiko. Men Javier kommer och hälsar på och det betyder mycket.

– Jag hade aldrig en pappa i mitt liv, så Javier har fyllt det tomrummet. Först var jag misstänksam, men han gav inte upp. Han berättar saker för mig som jag aldrig har hört förut. Han ger mig hopp och förväntar sig saker av mig som jag inte har vågat göra. Javier får mig att känna att jag inte är bortglömd.



Michael var 15 år när han greps av polisen för fem mordförsök. Han dömdes till livstids fängelse och kommer att sitta inlåst bakom höga murar och elektriska stängsel i resten av livet.

Dömd att dö i fängelse

Jag växte upp i fattigdom, som många barn i min situation. Min mamma var alkoholist och min pappa narkoman. Men pappa försvann och så småningom blev jag och mina syskon omhändertagna av socialen. I början tog vår mormor hand om oss, men snart hamnade vi i olika fosterhem. Efter ett tag ville min mamma ha oss alla tillbaka, men min mormor lät henne bara ta mig och min lillebror.

Stal för att äta

Hos mamma levde vi i total fattigdom i ett ghetto där det fanns mycket gäng och droger. Vi bodde i en husvagn som inte hade några fönster-rutor, bara genomskinliga plastpåsar fasttejpade istället för glas. Taket och golvet höll på att falla ihop. Dörrarna

hade inga handtag eftersom de ändå så ofta sparkades in av polisen.

Mamma lämnade ofta mig och min lillebror ensamma flera veckor i taget. Vi fick gratis frukost och lunch i skolan. På helgerna tog jag med min lillebror till parken där de delades ut mat till hemlösa varje söndag. Snart började jag stjäla för att kunna ta hand om oss. Jag stal kläder och mat. Men när jag var tio år gammal började mamma att stanna hemma mer och hon gillade inte att jag stal för att få mat på bordet. Så hon sparkade ut mig. Från den dagen levde jag mest på gatan.

Lärde mig överleva

När jag var elva år blev jag med i ett gäng. Gänget lärde mig hur man tjänar pengar genom att råna folk och sälja droger. Vi hade många fiender i andra gäng som ville döda mig eller någon jag älskade. Jag lärde mig att hata dom så mycket att jag glömde bort vem jag var. Jag brydde mig inte ens om pengar längre. Jag ville bara skada dom i dom andra gången mer för varje gång de hoppade på mig och slog, sköt mot mig eller dödade mina vänner.

Jag började använda tunga droger som crack och metaamfetamin. Jag var elva år och min mamma ville inte ha mig hemma, så jag sov i buskar, under broar eller på toaletter. Mina gängkompisar

Michael var tolv år när han greps av polisen första gången. När han fördes från ungdomsanstalten till domstolen fick han sätta på sig en orange overall. Hand- och fotbojor fästes i en kedja runt midjan. "Det är svårt att gå, man får hasa sig fram", förklarar han.



Michael, 20 år, har varit fängslad i fem år.



hade inte heller lust att ta hand om mig. Dom gav mig en pistol och sa att jag fick klara mig själv.

Fast första gången

Jag levde på gatan tills jag var tolv år. Då försökte nån skjuta mig från en bil, men jag sköt först och klarade livet. Jag åkte fast men dömdes inte för mordförsök, utan bara för att ha avlossat ett vapen mot en bil.

Efter en kort tid på ungdomsanstalt släpptes jag. Mamma ville inte att jag skulle bo hemma hos henne, så jag var snart tillbaka på gatan med mitt gäng. Nu blev jag tio gånger värre. Jag var inte längre rädd för att hamna i fängelset eftersom jag hade varit där och visste hur det var. Jag hade fått en ny syn på livet. Jag tänkte att om jag kan skada så många fien-

der som möjligt så kan jag hindra dem från att göra illa mig eller nån av mina vänner nästa dag. Så jag fortsatte att göra så mycket skada jag bara kunde. Jag glömde vem jag egentligen var, bara en tolv-årig pojke.

Krig på gatorna

Jag hade en övervakare som skulle hålla koll på mig när jag släpptes från anstalten.



Visste du?

- Att nära hälften av dem som dömts till livstid för mord som begicks när de var barn inte själva var fysiskt inblandade, till exempel genom att avlossa ett vapen. En del stod bredvid när någon annan sköt eller slog. Andra vaktade, till exempel utanför en butik, medan deras kompisar utförde ett rån.
- Att i de fall då barnet hade en vuxen medbrottsling, fick denne ett *lägre* straff än barnet i över hälften av fallen.
- Att 85 procent av dem i Kalifornien som dömts till livstids fängelse för brott de begick när de var barn, är svarta (afrikan-amerikaner) eller latinos (har rötter i Sydamerika).

Vilka är gängen?

Michael gick med i ett gäng i Los Angeles (L.A.) när han var elva år. Gäng har funnits i L.A. sedan 1940-talet. Det började med att vita rasister åkte till mexikan-amerikanska områden och attackerade ungdomar där. Polisen gjorde ingenting, så många unga mexikan-amerikaner gick ihop med sina kompisar för att försvara varandra och sitt kvarter. Så småningom började en del av kompisgängen bråka med varandra, om vilket kvarter som var bäst och vem som var starkast. Några utvecklades till kriminella gäng, som bråkade om vem som fick sälja

droger i ett visst område. På 1980-talet började många gäng använda allt mer vapen och sälja mer farliga droger. På senare år har brottsligheten gått ner, men fortfarande finns hundratals gäng över hela L.A., och från alla olika etniska grupper. Många barn som växer upp i ett område där gängen är starka känner sig tvingade att gå med, för att få vänner och skydd. När du väl har gått med är det svårt att lämna utan att råka illa ut. Många höga gängledare har dömts till livstidsstraff, men fortsätter att styra gängen inifrån fängelserna.





Barn fängslas med vuxna

I USA skickas omkring 250 000 barn till domstolar för vuxna varje år, istället för att få sitt fall prövat i en barn- och ungdomsdomstol. Varje natt tillbringar 10 000 barn natten på ett vuxenfängelse. Många av dem är inte ens dömda, utan bara misstänkta för brott. Ändå utsätts de för mycket stor fara och löper mycket högre risk att utsättas för övergrepp och sexuellt våld, än sina vuxna medfångar. Risken för att barnen ska drabbas av depression och självmord är också högre än hos vuxna.

⇒ Han skickade mig till ett grupphem eftersom jag levde på gatan. Jag bodde där i ett par år innan jag rymde och började sälja massor av droger. Det är rena kriget ute på gatorna, mycket våldsamt. Ibland blir helt oskyldiga människor skjutna och dödade. Det var värst på nätterna men kriget kan egentligen bryta ut när som helst på dygnet. Det gör att du alltid känner dig förföljd. Till slut vågade jag inte gå till affären utan att bära vapen.

Jag blev tagen av polisen för att jag sålde droger och bar pistol. Jag tillbringade sex månader på anstalt. Där träffade jag killar från andra gäng som hade skjutit mot

mig på stan, och som jag hade skjutit mot. Vi hade kämpat mot varandra som djur, huggit varandra i strupen, utan att förstå att vi var varandras spegelbilder. Vi hade vuxit upp under samma omständigheter, men hatade varandra för att vi kom från olika kvarter.

När jag släpptes var jag fjorton år. Jag hade ingenting och efter två veckor började jag sälja och ta droger igen och min mamma slängde ut mig. Jag hade sjunkit så lågt, till en djup, mörk plats där jag inte brydde mig om livet. Inte mitt eget eller nån annans. Jag fick utlopp för min ilska och frustration genom att skada andra. Så många nätter



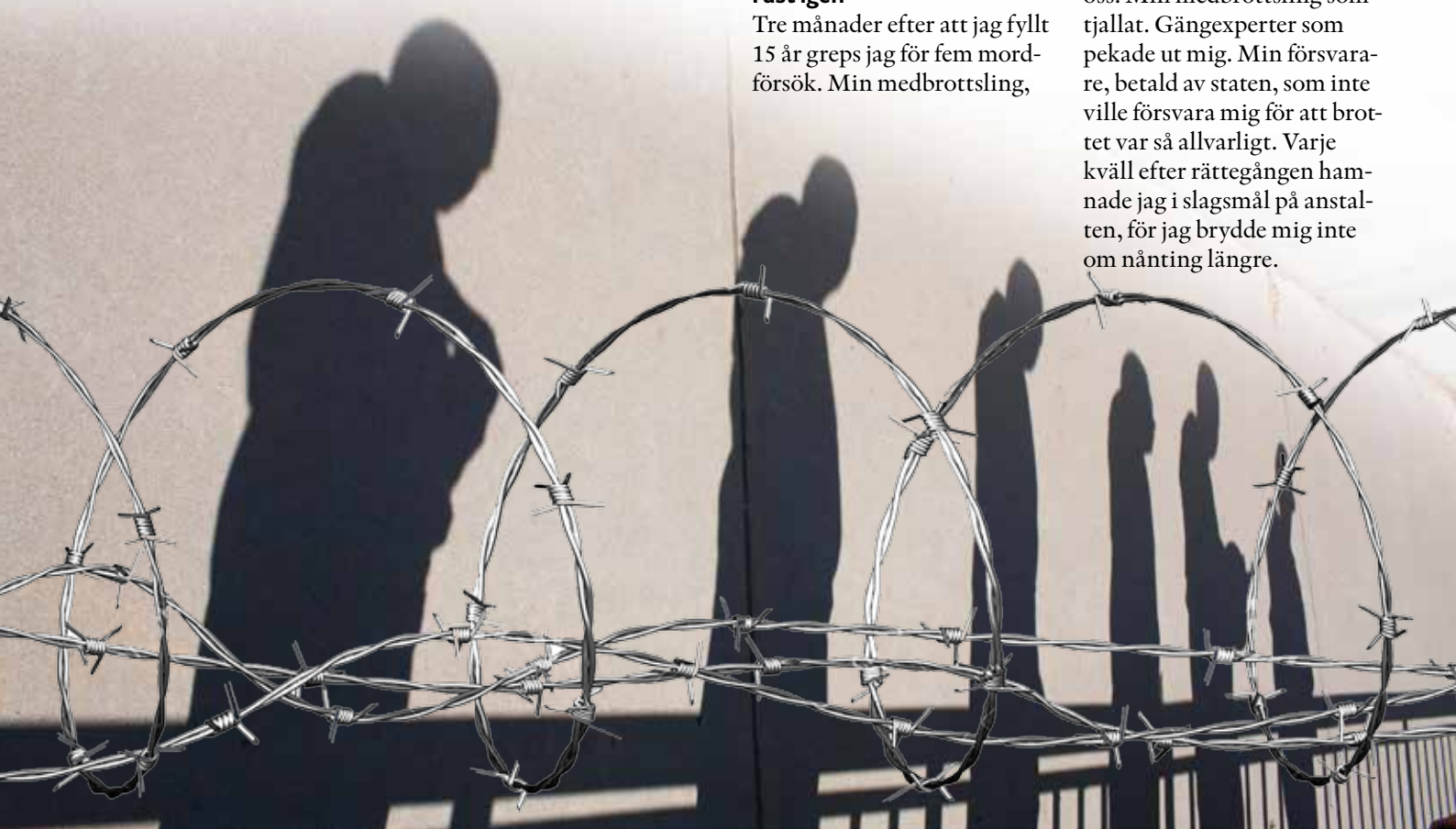
När Michael stod anklagad för mordförsök slutade han bry sig inte om nånting. Varje kväll efter rättegången slogs han med andra barn och med personalen på anstalten. Ofta skickades han till "Hålet", en isoleringscell som på bilden, för att lugna ner sig.

sov jag under den där bron. Jag grät för mig själv, för jag förstod ingenting av livet. Jag var förvirrad, kall och hjärtlös och släppte loss alla dom känslorna på människor jag trodde var mina fiender.

Fast igen

Tre månader efter att jag fyllt 15 år greps jag för fem mordförsök. Min medbrottsling,

som var äldre än jag, skyllde allt på mig för att han trodde att jag skulle få ett mildare straff. Det bestämdes att jag skulle dömas i domstolen för vuxna. Jag hade allt emot mig: Två kvinnor, som var bland offren, vittnade emot oss. Min medbrottsling som tjallat. Gängexperter som pekade ut mig. Min försvarare, betald av staten, som inte ville försvara mig för att brottet var så allvarligt. Varje kväll efter rättegången hamnade jag i slagsmål på anstalten, för jag brydde mig inte om nånting längre.





Michael är nu inlåst tillsammans med omkring 3 800 andra fångar i det statliga fängelset Calipatria. Nära hälften av dem har livstidsstraff. Fängelset ligger i Mojaveöknen nära gränsen till Mexiko. På sommaren blir det upp till 47 grader varmt på fängelsegården.

Jag minns en gång när dom hade slängt mig i isoleringscellen efter att jag hade slagits med personalen. Jag tänkte plötsligt för mig själv: "Ingen gör det här mot mig, det är jag som gör det mot mig själv. Om det här nu ska vara mitt hem för resten av livet, varför göra det värre än det redan är?"

Jag började läsa böcker och hittade olika sätt att hålla

mig sysselsatt, som att titta på film. Jag älskar att läsa om alla olika platser där jag aldrig har varit. Saker jag aldrig har sett. Hur människor får kämpa i andra länder som är långt värre än mitt. Utbildning är nyckeln till allt, tror jag.

Dömd till livstid

Jag blev inte förvånad när jag dömdes till livstid. Jag sa till

min mamma när hon besökte mig en vecka innan jag fick domen; "Låt dom inte se dig gråta därinne". Dagen när jag klev in i rättsalen hoppades jag att juryn kanske hade blivit osams, fast jag visste att det inte skulle hända. När dom sade "Skyldig" för det första mordförsöket böjde jag huvudet och visste att mitt öde var avgjort. Men sen lyfte jag blicken igen. Jag vägrade att låta dom se mig förtvivlad. Jag log för att visa att dom inte kunde knäcka mig. Men jag grät sen, när jag fördes tillbaka till cellen, för jag visste vilken framtid som väntade.

Nu känner jag mig starkare än jag någonsin varit. Nya lagar är på väg som kan hjälpa oss unga. Många av oss visste aldrig om att det fanns något annat val än att leva som vi gjorde. Kanske var vi tvungna att uppleva det allra värsta innan vi kunde förstå att vi måste göra det bästa av det värsta. När du inte längre har nåt att förlora har du allt att vinna. Sitt bara inte och tyck synd om dig själv. Alla har vi något som gör oss lyckliga. Vi kan hjälpa oss själva." 🌐



Michael har inte träffat sin mamma på två år, men de skriver brev till varandra. "När Javier kommer hit känns det faktiskt som att få besök", säger Michael.



Vi förlåter

Itzel var tolv år när hennes storasyster Zuri dödades av sin pojkvän. Hennes familj valde att förlåta honom istället för att kräva hämnd. Idag kämpar de vid Javiers sida mot krav på hämnd och långa straff.

Pojkvännen Eddie var mycket svartsjuk. – Han hade sökt hjälp med att kontrollera sin ilska, men den där dagen hade de bråkat. De älskade varandra, men Eddie var upprörd och sa att han tänkte ta livet av sig, minns Itzel.

Sent samma kväll var familjen samlad i sitt gemensamma sovrum. Itzel, föräldrarna och syskonen samt Zuris treåriga son och nyfödda dotter. Ingen kunde sova. Itzel bad en bön med sin mamma om att Eddie skulle lugna sig. Men vid midnatt hördes plötsligt ett högt brak. Alla lampor slocknade och möbler och murbruk rasade huller om buller. Eddie hade kört sin bil rakt in i huset.

Rop på hämnd

Zuri och hennes 14 dagar gamla dotter dog i kraschen. Eddie greps av polisen för två mord och sex mordförsök. Vänner och släkt försökte trösta Itzels familj. Många sa: ”Han måste dö för det han gjort!” Men Itzel ville inte att Eddie skulle dö. Hans lillasyster Ruby var hennes bästa vän och de var båda säkra på att Eddie inte menade att skada någon annan än sig själv.

– Han fick kaos i hjärnan och ville dö, sa Itzel.

Hennes föräldrar kände likadant. När Eddies familj kom för att be om förlåtelse, grät de tillsammans.



– Ni lider av den här tragedin precis som vi, sa pappan Tomàs. Hat och hämnd ger oss inte våra kära tillbaka. Det förgiftar bara våra själar.

Vittnar för Eddie

Åklagaren i rättegången tyckte att Zuris familj borde kämpa för ett så hårt straff som möjligt för Eddie, kanske till och med dödsstraff. Men Itzels föräldrar ville istället att Eddie skulle få hjälp i fängelset. Hennes mamma sa:

– Jag känner smärta varje dag, men det hjälper inte mig att en annan mamma ska lida i väntan på sin sons avrättning.

Varken hennes ord eller Eddies djupa ånger hjälpte. Javier följde med på rättegångens sista dag och blev arg när han hörde åklagaren säga hemska saker om Eddie, och kritiserade att brottsoffrets anhöriga inte ville hämnas. Båda familjerna började gråta när de förstod att ingen brydde sig om hur de kände. Innan rättegången var över reste de sig och lämnade rättssalen. De visste redan att Eddie skulle dömas till att dö i fängelse. ☹



– Innan min syster dog visste jag inte vad jag skulle göra i livet, men nu brinner jag för rättvisa. Jag vill bli advokat och göra skillnad, säger Itzel.



Itzel (längst till höger) med Eddies mamma, sin mamma och Eddies syster, hennes bästa kompis Ruby. De stöttar varandra och andra familjer som drabbats av sorg och saknad. De vill ha förlåtelse och hopp istället för bitterhet och hämnd.

Fyra år har gått, men Itzels familj tänker på Zuri och Naomi varje dag.

Storebror är borta

Ibland känns det som om Ismael inte har någon storebror längre. Han var liten när brodern Omar greps av polisen och dömdes till livstids fängelse som 14-åring. Nu ses de bara några gånger om året.

Ismael, 11, vet inte varför Omar sitter i fängelse. – Mamma och pappa vill inte berätta än. Dom tror att jag är för liten för att förstå, men jag är gammal nog. Det stressar mig. Ibland känner jag mig som en vuxen i ett barns kropp. Jag önskar att jag hade en storebror hemma som kunde hjälpa mig med läxor, spela spel och var där på min födelsedag. Han kommer att missa min examen, och när jag gifter mig en dag. Det känns sorgligt.

– Det är som vi växte upp och han blev lämnad kvar, säger hans storasyster, Yenci, 18 år. Det gör ont. Ingen kan förstå som inte har upplevt något liknande

Alltid oroliga

Det började med att Omar fick kompisar i ett våldsamt gäng. Han började stanna ute på nätterna och blev annorlunda – ledsen och arg. En kväll kördes han hem av polisen. De sa att han skulle lyfta på tröjan och visa sin nya gängtatuering för sin chockade mamma. Till slut flyttade

familjen till en annan del av stan för att rädda Omar. Då packade han sin väska och försvann. Mamman och pappan körde ofta runt och letade efter honom, utan att lyckas. Inte långt därefter fängslades han.

Flyttades långt bort

I början var Omar inlåst nära familjen och de träffades ofta. Men när han flyttades till Kaliforniens ökända supermaxfängelse, Pelican Bay, blev det färre besök för bilresan dit tar upp till 15 timmar.

– Ibland sitter vi på varsin sida om en glasruta och pratar med varandra i en telefonlur, en i tagert, säger Ismael. Men mamma vill ha telefonen hela tiden! Det är bättre i besöksrummet där vi kan ge honom en kram och prata tillsammans.

Ständig oro

”Oroa er inte för mig”, skriver Omar alltid i sina brev, men hans familj är alltid orolig.

– Det är farligt därinne, de slåss. Omar har fått sin näsa och fingrar brutna, säger Ismael. Men han har förändrats nu, han är smartare och satsar på skolan. Min dröm är att han ska bli fri en dag. 🌍



Ismael saknar sin bror, som dömts till livstids fängelse.



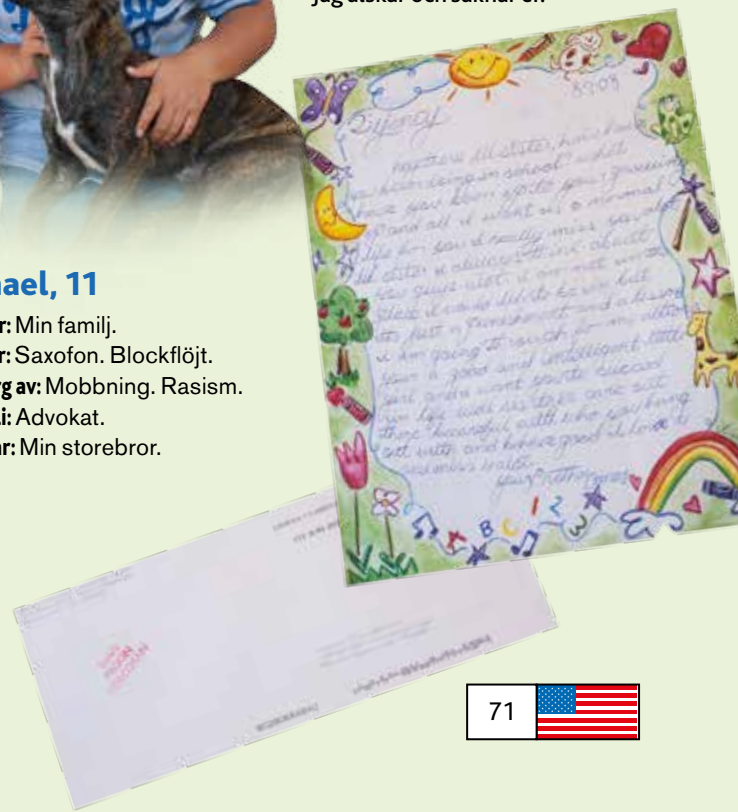
I ett brev skriver Omar: ”Jag är inte där jag vill vara just nu, men det är ett straff och en läxa jag måste gå igenom för det jag har gjort... Var försiktiga med vilka ni hänger med, och uppför er bra. Jag älskar och saknar er.”

Ismael, 11

Älskar: Min familj.
Spelar: Saxofon. Blockflöjt.
Blir arg av: Mobbning. Rasism.
Vill bli: Advokat.
Saknar: Min storebror.



Ismael förbereder sig för att besöka sin bror Omar, som dömts till livstids fängelse för ett brott han begick när han var 14 år.



Varför nomineras Kailash?

Nominerad barnrättshjälte • Sidorna 72–92

Kailash Satyarthi

Kailash Satyarthi nomineras till World's Children's Prize 2015 för sin livsfarliga kamp mot barnarbete och slaveri och för alla barns rätt till utbildning.

Som ung började Kailash med risk för sitt eget liv befria barn som hölls som slavar på tegelbruk och i fabriker. Han startade Bachpan Bachao Andolan (BBA, Rädda barn domen) och byggde upp hem för befriade slavbarn. Då, för över 30 år sedan, talade nästan ingen annan i Indien om dessa barns rättigheter. Kailash dödsshotades och misshandlades och två av hans medarbetare mördades, men han gav inte upp. Idag har Kailash och BBA befriat över 80 000 barn. Hans kampanj mot barnarbete, Global Marsch Against Child Labour, är en rörelse som engagerar miljoner människor. Kailash arbete har bidragit till nya lagar och regler som skyddar barns rättigheter i hela världen. Hans märkning av barnarbetsfria mattor, GoodWeave, har minskat antalet barn i mattindustrin från en miljon till 250 000, och tusentals fattiga byar har fått hans hjälp att bli "barnvänliga". WCP-barnjuryn valde i februari 2014 Kailash till kandidat till World's Children's Prize 2015. I november 2014 tillkännagavs att han fått Nobels fredspris tillsammans med Malala Yousafzai.



Kailash tar en selfie på Bal Ashram i Rajasthan, där hans organisation tar hand om befriade slavbarn.

På en tegelfabrik i norra Indien hålls 27 familjer som slavar. Små barn gör tusentals tegelstenar varje dag, 16 timmar om dygnet under brännande sol. Men just idag är himlen svart och regnet vräker ner. Kailash kör in genom grindarna och stannar med skrikande bromsar. Han har kommit med sina aktivister för att befria barnslavarna.

När Kailash hoppar ur bilen är han beredd på våldsamt motstånd. Fabriken brukar bevakas av beväpnade vakter. Men inget händer, det är tomt och tyst. Någon har skvallrat för fabriksägaren och slavarbetarna har förts bort.

Till slut hittar Kailash barnen övergivna vid vägkanten en bit ifrån fabriken. De är klädda i trasor och täckta av smuts, sot och tegeldamm. De blir rädda när Kailash kommer men är för utmattade för att fly.

– Vi är här för att hjälpa er. Ni är fria nu, förklarar Kailash. Barnen tittar oförstående på honom. De vet inte vad frihet är. Men de går med på att sätta sig i bilarna mot löfte om mat och vatten. Alla utom en flicka som ligger på marken. Hon är svag och brännhet av feber och gråter och ropar: "Mamma, hjälp mig!"

Flickan heter Gulabo och är 14 år. Hon föddes på tegelbruket och har arbetat här hela sitt liv. Åratal av att andats in tegeldammet har

förstört hennes lungor. Hon dör bara några timmar senare.

Utbildning saknas

När Gulabos pappa kommer för att hämta sin dotters kropp för att begrava henne säger han:

– Om jag hade fått lära mej läsa och skriva skulle vi aldrig ha blivit slavar och jag hade inte förlorat min flicka. Han förklarar för Kailash att han lurats av en slavägare att lämna sitt tumavtryck på ett kontrakt som han inte kunde läsa. Så blev hans familj fast i 17 års slaveri. Pappans ord får Kailash att inse att utbildning är nyckeln till att utrota slaveri och fattigdom. Men

att barnarbete är fel tyckte han redan som liten.

Kailash börjar skolan

Kailash var både glad och nervös när han skulle börja skolan, stolt över sin nya skoluniform och väska. Han såg en pojke i sin egen ålder sitta på trappan utanför skolan. Bredvid honom satt en man, kanske pojkens pappa, med en skoputsarlåda. Båda var barfota och klädda i dammiga, smutsiga kläder.

Senare på dagen frågade Kailash sin lärare:

– Varför sitter vi här i klassrummet men den där pojken sitter utanför och arbetar?

Läraren blev förvånad och sa:

– Dom är fattiga och det är normalt att såna pojkar arbetar.

För första gången upptäckte Kailash att barn kunde leva helt olika liv. Hans egen familj var varken rik eller fattig. De levde ett bra liv, utan överflöd.

Varje dag på väg till skolan såg Kailash pojken utanför skolan. En dag samlade han mod och gick fram till pappan.

– Varför får inte din son gå i skolan?

Pappan såg lika förvånad ut som läraren.

– Ingen har nånsin frågat mig det förut. Det har jag aldrig tänkt på. Min pappa jobbade när han var pojke, jag också och nu min son. Vi är födda till att arbeta.

Det kändes orättvist, men vad kunde Kailash göra åt saken? Han var bara sex år.

Kompisarna försvinner

När Kailash var tolv år tvingades flera av hans skolkamrater sluta skolan. De hade inte råd att betala både skolavgiften och köpa skolböcker. Kailash gick runt på stan och frågade efter begagnade böcker. På en enda dag fick han ihop 2 000 skolböcker. Han startade en bokbank för fattiga barn och samlade in

Flickan Gulabo, som dog i Kailashs armar, arbetade hela dagarna på tegelbruk, precis som den här skuldslavflickan.

JAVED DAR/XINHUA PRESS/CORBIS



pengar genom att sälja te, putsa skor och ordna fester tillsammans med några kompisar.

Kailash blev upprörd över orättvisor. Mest hatade han Indiens uråldriga ”kast-system”. Enligt det tillhör alla automatiskt sin familjs ”kast” när de föds, en grupp som har högre eller lägre värde i samhället. Ditt liv styrs

av regler om vad din ”kast” får jobba med och vem ni får gifta sig med. Kastsystemet är förbjudet i Indien sedan länge, men det lever fortfarande kvar.

Det finns människor som inte har någon ”kast”. De ”kastlösa” är oftast mycket fattiga, har slitsamma jobb och behandlas sämre än andra. Folk med gammal-



PHILLIP LISAK/GODONG/CORBIS



Så arbetar Kailash mot slaveri och barnarbete

- Kailash och hans organisation Bachpan Bachao Andolan (BBA), Rädda barndomen, arbetar för att skydda barn och deras rätt till utbildning. Ett hundratal anställda, från socialarbetare och ungdomsledare till lärare och forskare, samt ett nätverk av över 80 000 volontärer i Indien och världen hjälps åt att också påverka politiker och kämpa för bättre lagar. Sedan 1980 har fler än 83 000 barn befriats och fått hjälp till ett bättre liv.
- Två hem, Mukti Ashram i Delhi och Bal Ashram i Rajasthan, tar emot befriade barn och ger dem stöd, kärlek och utbildning.
- Tusentals fattiga indiska byar har lovat att bli ”barnvänliga”: Inga barn ska arbeta och alla ska få gå i skolan.

TEXT: CARMILLA FLOYD FOTO: KIM NAYLOR





Kailash och hans organisation har befriat över 80 000 barn från skadligt tvångsarbete och slaveri.

modiga idéer säger att de "kastlösa" är "orörbara". Kailashs egen mamma hade bara slagit honom en enda gång, när han var fem och tog emot en brödbit från ett "kastlöst" barn. Han fick inte äta något som "de orörbara" hade rört vid!

Fest för Gandhi

När han var 15 år ville Kailash ordna fest på hundraårsdagen av frihetskämpen Mahatma Gandhis födelse. Gandhi hatade också kastsystemet och drömde om ett Indien där alla behandlades lika. Kailash bjöd en grupp höga ledare på en middag där maten skulle lagas av "de orörbara". Alla skulle sitta tillsammans och äta som en symbol för vänskap och rättvisa.

Några tackade faktiskt ja, men sen kom ingen till festen. Dessutom bestämde ledarna att Kailashs familj skulle frysas ut för att han hade ätit "de orörbaras" mat. Kailash blev arg.

– Ni kan inte straffa min familj för något som bara jag har gjort, sa han, och bestämde sig för att ge upp sitt efternamn. Kailashs familj blev ledsna men från den dagen kallade han sig Satyarthi, som betyder "Sannings-sökaren".

Hoppade av jobbet

För Kailashs mamma var det självklart att han som var duktig i skolan skulle bli antingen ingenjör eller läkare, och ta hand om familjen. Kailash tog också ingenjörs-examen, men efter bara ett år hoppade han av sitt välbetalda jobb. Han ville använda all sin tid åt att hjälpa fattiga barn till ett bättre liv.

– Min mamma grät i flera år, sa Kailash senare. Men man måste följa sitt hjärta.

Då, för över 30 år sedan, var det nästan ingen i Indien som brydde sig om barns rättigheter. Barnarbete var förbjudet, men ingen följde lagen. En del tyckte att Kailash hade fel och sa:

– Hur ska fattiga familjer överleva om inte barnen får jobba? Är det bättre att dom svälter ihjäl?

Men Kailash visste att de flesta barnarbetare bara tjänade några kronor i veckan och det kunde varken de eller deras familjer överleva på. Dessutom var miljontals vuxna arbetslösa, för att arbetsgivaren hellre utnyttjade barn som var billiga i drift och inte klagade.

Börjar befria barn

När Kailash började resa runt i Indien fick han en chock. Situationen för barn var ännu värre än han hade trott. Barn köptes och såldes som handelsvaror och hölls som slavar på fabriker och i stenbrott, ofta hundratals mil från sina familjer. En del hade sålts av sina egna föräldrar. Andra lurades att de skulle få gå i skolan, eller kidnappades. En liten slavflicka frågade Kailash:



Barn från Kailashs organisation spelar teater om människohandel.

– Vad kostar en mjölkko?
– Mellan sex- och elvatusen kronor (ettusen och femtonhundra dollar), svarade Kailash.

– Själv såldes jag för knappt 600 kronor (100 dollar), sa flickan.

Kailash skrev ner barnens berättelser och gav ut en egen tidning. Han höll tal och var med i debatter för att påverka både maktavare och vanliga människor. Samtidigt genomförde han sina första räddningsaktioner för att befria arbetande barn. Det kunde verka hopplöst att rädda tio eller hundra barn, när miljoner fortfarande hölls fångna.

– Men om vi bara kan rädda ett enda barns liv är det värt det, sa Kailash. I början tog han sig in i fabriker och stembrott utan hjälp från polisen eller stöd från vanligt folk. Det var mycket farligt, men han fick snabbt många medhjälpare som inspirerades av hans kamp.

Farligt uppdrag

I en av sina första räder slogs Kailash och hans aktivister blodiga av vakterna, men de lyckades ändå rädda 153 personer. Kailash och hans medhjälpare fortsatte att rädda barn samtidigt som de blev beskjutna och svårt misshandlade. Kailash blev slagen i huvudet och på kroppen,

Kailash trivs bäst när han får besöka Bal Ashram, centret för befriade slavbarn i Rajasthan.



med knytnävar och träpåkar. En dag, vid en räd mot ett stembrott, slog en vakt ihjäl en av hans närmaste medarbetare.

Kailash gick till domstol och krävde att få tillstånd att rädda barnen och hjälp av polisen. Utan tillstånd kunde vakterna fortsätta misshandla aktivisterna med lagen på sin sida, för att Kailash gick in på privat mark. Många poliser och till och med domare fick betalt av slavdrivarna för att inte hjälpa Kailash. Men till slut fick han

igenom sina krav. Nu kunde han genomföra ännu fler räder och fick stor uppmärksamhet i tidningar och TV. Maffian och politikerna som tjänade pengar på barnarbete blev rädda och började hota Kailash i brev och på gatan. Någon försökte bränna ner hans hus och en morgon ringde telefonen och hans lilla dotter svarade.

– Hälsa din pappa att vi tänker döda honom, sa en röst i luren.

Kailash var rädd, särskilt för sin familjs skull.

– Men när slavägarna attackerar oss bevisar det ju att vi är på rätt väg. Det vore värre om ingen brydde sig, sa han till sin fru Sumeda, som höll med.

Marsch mot barnarbete

Efter nästan 20 års arbete hade Kailash och hans medarbetare befriat tiotusentals barn och skapat stora förändringar. Men det gick för långsamt för Kailash.

– Låt oss gå i Gandhis fotspår, sa han. Vi ska också göra revolution utan våld och marschera genom hela Indien med krav på rättvisa!

Den första marschen mot barnarbete, 1992, gick Kailash, tillsammans med före detta barnarbetare och aktivister. De gick 200 mil från den fattiga delstaten Bihar, där tiotusentals barn arbetade i mattindustrin, till maktens centrum i huvudstaden Delhi. Längs vägen stannade de i byar och städer och höll tal, sjöng och spelade musik. Hundratals, ibland tusentals människor följde dem en bit på vägen från sin hemby. På nätterna sov de hemma hos fattiga familjer.

Efter flera marscher genom Indien fick Kailash hela världen att vandra tillsammans med honom. Slutmålet var Genève i Schweiz, där den internationella arbetarorganisationen ILO har sitt högkvarter. I *Global March against Child Labour* marscherade hundratusentals barn, föräldrar och aktivister i 103 länder sammanlagt 8 000 mil i sina hemländer. Kailash och en grupp befriade slavbarn kom fram till Genève samtidigt som en stor ILO-konferens startade. De bjöds in att tala och för första gången lyssna-



En indisk minister (t.v. om Kailash) skänkte en månadslön till kampen mot barnarbete.





de hundratals världsledare på slavbarns egna berättelser. Bara något år senare kom en ny internationell överenskommelse om att förbjuda och motarbeta de värsta formerna av barnarbete.



Med barnen

Efter över 30 år har Kailash befriat fler än 83 000 barn och tvingat fram nya lagar och regler i Indien och världen som skyddar barn, och ger barn bättre möjlighet till utbildning. Idag reser Kailash jorden runt och talar med presidenter, inför FN och med höga företagsledare. Men helst åker han till Bal Ashram, hemmet för befriade slavbarn, som han byggt tillsammans med sin fru Sumeda och andra aktivister.

– Jag får ny energi av att



1998 marscherade Kailash tillsammans med befriade barnarbetare och aktivister i hela världen mot barnarbete och slaveri. Den historiska marschen har utvecklats till en global rörelse som samlar tiotusentals volontärer och hundratals organisationer jorden runt. Kampen förs genom marscher, filmer, musik, möten med världsledare och i sociala medier.

träffa barnen och lyssna på deras tankar och drömmar om framtiden, säger han. De är ärliga och fördomsfria och deras vänskap betyder mycket för mig. Brist på respekt för barn och barndomen är det

värsta som finns, och den främsta orsaken till att minst 215 miljoner av världens barn fortfarande arbetar. Jag slutar inte förrän världen är fri från barnarbete och slaveri. 🌐

Farl

Det är tidig morgon när Kailash och hans medarbetare samlas på kontoret. Dagens räddningsaktion har planerats i flera veckor. Kailash har fått tips om att barn arbetar i fabriker och källarverkstäder i ett område i Delhi. Idag ska de befria så många som möjligt.



▲ Husen står tätt och smala gränder går kors och tvärs. Det är lätt att gå vilse och att bli instängd. Kailash pekar på kartan. – Här finns fabriker! Så här tar vi oss in och ut så snabbt som möjligt, innan de attackerar oss.

► Ett 30-tal poliser ska hjälpa till. Alla samlas utanför området kommunhus. Kailashs bilar kör först och poliserna efter, men de får inte veta exakt vart de ska. En del poliser tar betalt för att skvallra för fabriksägarna så att de hinner gömma barnen.



Vad är nutida slaveri?

Miljontals barn arbetar från sex års ålder under slavliknande förhållande i världen, upp till 18 timmar om dygnet, sju dagar i veckan. De får inte tillräckligt med mat. De blir hotade, slagna, ibland brända med cigaretter eller upphettade järnspett. En del binds eller kedjas fast. En del av barnen är så kallade skuldslavar. Deras familj har lånat en liten summa pengar, till exempel för att köpa medicin. Räntan på lånet är mycket hög och det är omöjligt för fattiga människor att betala tillbaka. Istället måste de arbeta av skulden, ibland hela familjen tillsammans, men ofta skickas ett av barnen för att arbeta. Den höga räntan gör att lånet ökar hela tiden hur mycket de än arbetar. Skuldslavbarnen blir aldrig fria igen.

Alla kan påverka

För 15 år sedan arbetade minst en miljon barn i Indien, Pakistan, Nepal och övriga Sydostasien i mattindustrin. Kailash startade en global kampanj för att sprida kunskap om att de handknutna mattorna i människors finrum ofta var gjorda av slavbarn. Han uppfann världens första märkning av barnrättsfria mattor, Goodweave (Bravävt) och uppmanade alla att bara köpa mattor som var garanterat barnarbetsfria. Kailash fick människor i hela världen att kräva garantier av företagen. Inte bara mattfabriker, men också till exempel tillverkare av fotbollar, gymnastikskor och kläder skulle sluta utnyttja barn. Mycket tack vare Kailashs kampanj och Goodweave har antalet barn i mattindustrin gått ner från en miljon till 250 000 barn.



igt uppdrag



▲ Barnen blir rädda och gråter när Kailash kommer nerför trappan. Vem är han? En liten pojke hittas under en säng. Slavägaren har skrikit att han måste gömma sig, annars tar polisen honom.



◀ Vad väntar nu?

De befriade barnslavarna tittar genom bilfönstret, på väg mot säkerheten.



Nu är det bråttom

Folk börjar samlas i gathörnen och stirrar misstänksamt. När som helst blir det bråk. (Barnens ansikten är dolda för att skydda dem under tiden Kailash och BBA driver deras fall mot slavdrivarna i domstol.)

Slavrökelse

Barnen tillverkar och packar rökelse som säljs i Indien och utomlands. ▼



◀ Barnen intervjuas i ett säkert hus. Var kommer du ifrån? Hur hamnade du här? Hur såg din arbetsdag ut? Många har sålts till fabrikena i Delhi från fattiga delstater som Bihar. Nära 30 barn har räddats idag och kommer att få somna mätta i en riktig säng i natt. Flera arbetsgivare har gripits och hotas av 20 års fängelse eller livstid.

Imtyaz såldes som

När Imtyaz är nio år tvingas hans pappa resa hemifrån för att söka arbete. En storm har förstört nästan hela byn. Imtyaz familj är mycket fattig och alla besparingar gick till att bygga upp huset igen, av lera, halm och bambu. Imtyaz och hans syskon går i utslitna, trasiga kläder och är alltid hungriga.

En dag kommer en granne och hälsar på familjen. Imtyaz mamma blir förvånad och lite förskräckt. Mannen tillhör byns rikaste familj, och de brukar inte prata med fattiga bybor. Men nu talar han vänligt och ler.

– Din son slösar bort sin tid här, säger han. Låt mig ta

honom till huvudstaden, New Delhi. Jag betalar hans skolgång, om han arbetar några timmar i veckan för mat och uppehälle. Jag vet att ni har det svårt nu.

Imtyaz vill gärna åka till huvudstaden. Där finns skyhöga hus och breda gator. Alla stora filmer spelas in där. Kanske kan han träffa sina filmstjärneidoler på stan!

Imtyaz mamma har själv aldrig gått i skolan, men hon vill att hennes barn ska få

När Imtyaz är nio år slutar han gå till skolan i byn, för läraren är nästan aldrig där. Istället hjälper Imtyaz sin mamma hemma och i fälten. På sin lediga tid leker han med sitt kompisgäng. De går på upptäcktsfärd spelar cricket och klättrar i träd.

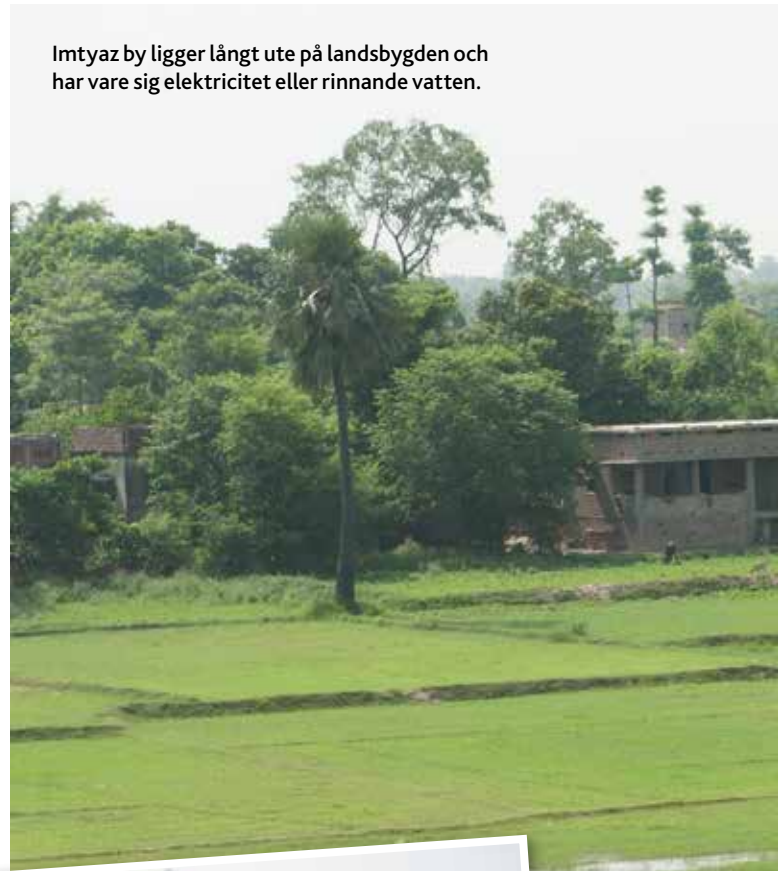
utbildning. Hon går med på grannens förslag.

På väg

Redan nästa morgon träffas Imtyaz och hans kompisar nere vid vägen, där grannen väntar med en lastbil.

Pojkarna klättrar upp på flaket och sedan bär det av mot närmaste stad på gropiga lervägar. Pojkarna får hålla i sig för att inte ramla av, medan de pratar om det nya livet som väntar. Men på tåget till Delhi blir alla åksjuka. Ingen

Imtyaz by ligger långt ute på landsbygden och har vare sig elektricitet eller rinnande vatten.



Imtyaz, 14

Kommer från: Bihar.

Gillar mest: Skolan. Att sjunga. Cricket och simning.

Vill bli: Ingenjör.

Idol: Cricketstjärnan Sachin Tendulkar "Master Blaster".

Äter helst: Mango, och min mammas mat.

Roligast i skolan: Matematik.

Ser upp till: Mina föräldrar och Kailash.

Drömmer om: Att inget barn ska behöva arbeta.



slav

har åkt tåg förut och Imtyaz kräks gång på gång när tåget kränger i kurvorna.

På väg från tågstationen ser Imtyaz höghus, statyer och vackra parker med rosor susa förbi. Han förundras över hur mjukt bilen går, för han har

aldrig åkt på en asfalterad väg tidigare. Snart kör de in i ett virrvarr av gränder, och stannar till slut framför ett hus som är grått av sot och smuts. Grannen lämnar dem i litet rum där de äter och ser på TV innan de somnar.

Mardrömmen börjar

Imtyaz väcks av en spark. En okänd man säger åt honom och en av kompisarna, Amit, att följa med. De går ner för en trappa och in i ett mörkt, fönsterlöst rum. Några män sitter på golvet med korslagda ben, böjda över ett stort tygstycke som de broderar på. Deras kroppar är blanka av svett, det är mycket varmt.

– Här ska ni arbeta, säger mannen. Han ger dem varsin nål och visar hur de ska rulla den fram och tillbaka mellan

tummen och pekfingeret. Det gör de sedan, timme efter timme, fram till klockan tre på natten.

– Det härdar huden, förklarar en av de vuxna arbetarna. Imorgon börjar ni brodera.

Såld som slav

Mannen från byn har ljugit och sålt honom som slav. Imtyaz och Amit arbetar sexton timmar varje dag, utan rast. Om de öppnar munnen tystas de direkt av de vuxna med slag och sparkar. De sover ihopkrupna på det hårda stengolvet. Ibland viskar Imtyaz till Amit på natten.

– Vi måste rymma!

– Men vart ska vi ta vägen?

Stan är så stor, säger Amit. Vi känner ingen här. Och vi har inga pengar.



Under sin tid i fabriken i Delhi gjorde Imtyaz samma sorts arbete som de här barnen.





Efter några dagar värker Imtyaz rygg och axlar. Ögonen svider och fingrarna är fulla av nålstick. Luften i rummet är tjock av damm och tygludd, och Imtyaz får hosta och variga bölder i hela ansiktet. Han protesterar:

– Det är för varmt här, vi behöver fläktar och mer vatten. Min granne lovade att jag skulle få gå i skolan!

Fabriksägaren blir ursinn-

nig. Han släpar in Imtyaz i ett annat rum och börjar slå honom över hela kroppen. Imtyaz kryper ihop till en boll och försöker skydda huvudet med armarna. ”Nu dör jag”, hinner han tänka innan allt blir svart.

När han vaknar är det natt. Han är tillbaka i rummet och alla andra sover tungt. ”Jag kommer aldrig härifrån. Jag får aldrig se min familj igen,” tänker han och gråter tyst. Några veckor senare vaknar Imtyaz på morgonen med feber och frossa. Han kan knappt hålla i nålen, än mindre sy rakt. Han lutar pannan mot armen ett ögonblick, fast han inte får, och somnar. Men han sover inte många sekunder förrän han väcks av att det känns som om ögat brinner. Blodet forsar nerför hans ansikte och han kan inte se. En av arbetsledarna har

Precis som Imtyaz lurades den här pojken att bli slav.

försökt klippa bort hans ögonlock med en sax.

– Vad gör du, ropar Imtyaz skräckslagen.

– Du måste straffas. Du sov på jobbet, skriker mannen tillbaka.

Rädda för polisen

På sommaren blir det nästan 50 grader varmt och Imtyaz får ledigt ett par timmar på söndagar. Han och Amit får några ören att köpa vatten och mat för, men de vågar inte gå långt.

– Prata inte med någon, varnar fabriksägaren. Om folk får veta att ni arbetar kommer polisen och sätter er i fängelse.

En dag rusar fabriksägaren in och tar med sig Imtyaz och Amit ut i en trädgård där hans egen son sitter och läser läxor. Han slänger till dem varsin bok och säger: ”Lätsa läsa”. Efter en stund kommer två poliser runt hörnet och går ner i källaren. De är här för att kontrollera att fabri-

Imtyaz med sin mamma, pappa, en yngre bror och syster, och storasyster, som är gift och har ett barn.

– Min lillasyster går i skolan, hon är väldigt smart, säger Imtyaz stolt!

ken inte använder barnarbete. Så fort poliserna har gått förs Imtyaz och Adit tillbaka till arbetet.

Efter nästan ett år i fabriken hör Imtyaz plötsligt oväsen och buller utanför.

Dörren öppnas och flera poliser kliver in. Imtyaz kompis börjar gråta och ställer sig upp.

– Spring, dom kommer att sätta oss i fängelse, säger han. Men Imtyaz sitter lugnt kvar.

– Jag bryr mig inte vart dom tar oss eller vad dom gör med mej. Ingenting kan vara värre än det här.

Hemma igen

Räddningsaktionen genomförs av Kailashs organisation, BBA, tillsammans med polisen. De befriar nästan 90 barn den dagen. Imtyaz kompisar från byn hittas i en



BBA

annan fabrik i samma område. Alla barn får läkarvård och hjälp att må bättre på ett särskilt barnhem. Sedan får Imtyaz resa hem. Han och familjen gråter tillsammans. Först av glädje och sedan av sorg när han berättar om livet på fabriken. Men de är fattiga, och grannen som sålde Imtyaz är rik och mäktig. De vågar inte bråka med honom.

Risken finns alltid att barnen som räddas råkar illa ut igen på grund av fattigdom. Efter ett år kommer en BBA-aktivist på besök. Imtyaz går fortfarande inte i skolan.

– Utan utbildning har Imtyaz ingen framtid, säger aktivisten. Han kan få bo på Bal Ashram, vårt hem för befriade barnarbetare, och gå i skolan.

Hur gick det sen?

Det var ett svårt beslut för Imtyaz att flytta till Bal Ashram, hundratals mil hemifrån. Men nu har han bott här i fyra år.

– Jag är inte ledsen, för jag vet att kommer att återvända som en utbildad man och kunna hjälpa min familj och min by. Lärarna och barnen här är som en andra familj för



– Jag har saknat min get!
Vi är bästa kompisar.

mig. Nu tror jag på mig själv och framtiden.

Tillsammans med Kailash och andra barn kämpar han mot barnarbete och barnslaveri.

– Det kommer jag aldrig att sluta med, inte ens om jag får ett bra jobb som ingenjör! säger han. Ett av mina bästa minnen är när vi gick hem till höga politiker och berättade om våra liv. Deras hus var som palats! En del blev arga och slängde ut oss, men andra bjöd på te och lyssnade. Kailash hade bett oss uppmana politikerna att rösta för en förbättring av lagen om

barnarbete. Senare gick den nya lagen igenom, och jag tror att det var mycket vår förtjänst. ☺

Imtyaz garderob

Finkläd i kurta, den indiska långskjortan och matchande byxor.



En lunghi är ett tygstycke som knyts runt midjan – bra och bekvämt.



Skoluniformen måste hållas ren och välstruken.



När han går till moskén i byn har Imtyaz mössa på huvudet.



– Kailash betyder mycket för mig, säger Imtyaz. Om jag behöver en vän är han min vän. När jag saknar min pappa är Kailash en fadersfigur. Vad jag än saknar, försöker Kailash hjälpa mig. Han är min förebild.



Imtyaz är nervös på väg hem till byn. Tänk om ingen kommer på mötet och lyssnar när han håller tal?



När Imtyaz återvänder till sin by möts han av sina gamla kompisar. De hänger blomsterkransar runt hans hals.



Mamma är stolt över Imtyaz. Hon har aldrig hört honom hålla tala förut, och är lycklig över att det gick så bra.



Hela byn är väntar på Imtyaz.

Hem till byn

Imtyaz hälsar på sin familj i Bihar minst en gång om året, men nu ska han resa dit tillsammans med Kailash för första gången. Hela byn har bjudits in till ett stormöte om människohandel och barns rätt till utbildning. Imtyaz är nervös. Tänk om ingen dyker upp.

Resan från Delhi tar nästan ett helt dygn och Imtyaz berättar om sin by på vägen.

– Det finns ingen el eller rinnande vatten. Husen står tätt och de flesta är byggda av lera. Det finns en moské och ett tempel, för halva byn är

muslimer, som jag, och halva är hinduer. Det bästa med min by är att alla kommer bra överens, fast vi har olika religioner.

Sista biten är vägen så dålig att de måste lämna bilen och gå. När de närmar sig byn hörs ett rop.

– Han är här! Imtyaz kompisar kommer springande mot honom med blomsterkransar som de kastar runt hans hals. Bakom dem kommer hans familj och precis utanför byn står en stor folkmassa. Alla är här för att möta honom och Kailash.



Fattigdomen bra affär för människohandlarna

Bihar är en av Indiens fattigaste delstater. Det gör barnen till lätta offer för människohandlarna. Varje år försvinner tusentals barn från sina hem och tvingas, precis som Imtyaz, att arbeta över hela Indien. Många flickor säljs också som sexslavar. För att skapa förändring har Kailash haft flera möten med politiker och religiösa ledare i Bihar.

– När dom får kunskap om barnslaveriet vill dom hjälpa till. Med deras stöd kan vi skydda många fler barn, och ge dom rätt till utbildning.



I början av talet är Imtyaz nervös, men när han ser att många i publiken lyssnar och till och med gråter, blir han lugn.

Imtyaz älskar att äta mango från familjens egna mangoträd.



Imtyaz håller tal

Alla tränger ihop sig i och runt om en liten scen med halmtak som byns ledare brukar använda för möten. Byns ledare har satt sig längst fram men Kailash ber dem artigt att byta plats med barnen.

– Vi är ju här för att tala om deras liv och framtid, säger han.

Ledarna blir förvånade. Något liknande har de aldrig varit med om. Men de lämnar sina platser till barnen.

När Imtyaz tar mikrofonen bultar hans hjärta hårt. Han har pratat inför stora folksamlingar förut, men aldrig i

sin egen by. Plötsligt ser han mannen som sålde honom till fabriken, mitt i folkmassan. Imtyaz biter ihop och tänker: ”Jag är inte rädd för dig längre”. Så börjar han tala:

– Jag såldes som slav och det är fel. Barn ska inte arbeta. Dom ska gå i skolan, leka och ha en framtid, säger han.

Det är knäpptyst när Imtyaz berättar om hur han misshandlades men befriades och fick börja skolan. Sedan lyfter han en knuten näve och ropar:

– Stoppa barnarbetet. Ge utbildning till alla barn!

Barnen i publiken upprepar

Imtyaz ord, och snart följer de vuxna efter.

– Krossa slaveriet! ropar alla tillsammans och knyter nävarna i luften.

Efteråt, när Imtyaz går hemåt med Kailash och sin familj, är han lycklig.

– Jag kände mig som en lärare, som om byborna var mina elever. Många grät, så jag tror att dom förstod vad jag ville säga. 🌍



Lyssnar på Imtyaz

”Jag har varken mamma eller pappa och bor med min storebror. Men jag går i skolan i alla fall. Jag har hört Imtyaz prata om hur viktigt det är.”
Nuvshaba, 8



Föräldrar måste förstå

”Man ska inte bara tänka på att få många fina saker och många kor. Det är bättre att gå i skolan först och lära sig någonting. Jag vill bli doktor och hjälpa till i min by. Det är så många som behöver det. Om jag fick bestämma skulle det vara bättre lag och ordning i Indien och alla skulle få gå i skolan. Om alla föräldrar förstod att utbildning är viktigt och att barnarbete är farligt skulle problemet vara löst.”
Nugarne, 13

Älskar skolan

”Barn borde inte behöva vara i fabriker. Jag älskar skolan, det är mycket bättre där än hemma. Jag vill inte bära på min lillebror hela tiden, men varje dag efter skolan måste jag det, för det har mamma bestämt. Jag vill hoppa hage istället. När jag blir stor ska jag bli lärare och lära byborna saker.”
Khatum, 8

Hem för befriade barn

Kailash har byggt två hem för barn som befriats från barnarbete och skuldslaveri: Mukti Ashram och Bal Ashram. Ashram är hindi, och betyder ungefär en avskild, lugn plats att vila på. På Mukti Ashram i New Delhi får barn vård och skydd direkt efter att de har befriats. Sedan återförenas de så fort som möjligt med sina familjer. Men en del barn kan inte bo

hemma, på grund av fattigdom eller för att deras föräldrar inte kan ta hand om dem. De får ett nytt hem på Bal Ashram, som har plats för 100 barn. Barnen som kommer hit har haft svåra upplevelser. De får hjälp av lärare, socialarbetare och av varandra att bygga upp sin självkänsla och tron på framtiden. Några behöver bara bo här några månader medan andra stannar tills de blir vuxna och kan klara sig själva.



04.45 God morgon med musik

Imtyaz går upp en kvart tidigare än sina kompisar. Han vill hinna öva på att sjunga, det bästa han vet.



इपवाजूता/चप्पल यहाँ अरें।
PLEASE LEAVE YOUR SHOES HERE

En dag på Bal Ashram



Imtyaz bor på Bal Ashram, Kailashs hem för barn som befriats från slavarbete. Det är byggt som en by, med sovsalar, skola, bibliotek, matsal och lekplatser bland vackra träd och kullar på landsbygden i Rajasthan. En del barn går i skolan i närmsta stad medan andra får yrkesutbildning på Bal Ashram.

पुस्तकालय LIBRARY

05.00 Solen räcker till alla

Efter bädning och snabbstädning samlas barnen på idrottsplanen. Eftersom de har olika religioner hålls en gemensam morgonbön till solen istället för till olika gudar.

– Solen ger ju energi och värme till alla, säger Imtyaz.



07.00 Alla hjälps åt

Alla delar ansvaret för skolområdet och varandra. Imtyaz och hans bästa kompis är med i samma arbetsgrupp som hjälps åt att städa, plocka skräp och sköta om växter och träd.

– Om någon är ledsen, sjuk eller har ett problem, försöker vi lösa det tillsammans, förklarar Imtyaz.



7.30 Brrrr

Vattnet i duschen är kallt, men Imtyaz försöker tycka att det är uppfriskande.



08.00 Spegeln ljuger inte

Sista handen vid frisyren innan frukost ...

09.00 Koll på läget

Samling i klassrummet för att läsa tidningen tillsammans. Vad har hänt i Indien och i världen?



10.00 Musiklektion.

Imtyaz får goda råd av sin lärare, som själv befriats från barnarbete av Kailash.





13.30 Avkylning

Solen står högt på himlen och det är farligt hett ute. Just idag har en bassäng fyllts med vatten och alla tar chansen att bada innan vattnet ska användas till att vattna växter och grönsaksodlingarna.



16.00. Livskunskap på schemat

Imtyaz och hans kompisar övar på att prata inför andra, konversera och lösa problem.



13.00 Lunch

Alla diskar sin egen tallrik.



17.30 Inne eller ute?

Efter mellanmålet är cricket en favorit.



20.00 Fest!

Kailash ordnar fest för barnen med uppträdanden, dans och musik Här berättas roliga historier!



19.00 En lugn stund

Imtyaz har lärt sig meditera på Bal Ashram Han tycker att det hjälper honom att rensa tankarna och koncentrera sig bättre på skolarbetet.



21.00 Godnatt!

Imtyaz delar rum med sju kompisar och somnar snabbt i våningssängen.



Akilesh firar i frihet



Akilesh, 13

Kommer från: Bihar

Saknar: Sin familj.

Gillar inte: Att barn måste arbeta.

Favoritmusik: Bhojpurimusik.

Texterna handlar om livet, att det ska vara rättvist.

Tycker om: Att gå i skolan. Dansa.

Ser upp till: Kailash.

Akilesh vaknar spänd av förväntan. För bara någon vecka sedan befriades han från slavarbete. Han har fortfarande ont i kroppen efter att ha slipat stenar 18 timmar om dagen i många månader. Men nu är han fri och ska fira sin födelsedag för första gången någonsin.

Akilesh vet inte vilken dag eller vilket år han föddes.

– Men mamma tror att jag är ungefär 13 år, säger han.

Nästan inga barn på Bal Ashram vet exakt hur gamla de är, eller vilken dag de föddes. För att de ska få en egen dag att fira ordnar Kailash särskild fest för de nya barnen några gånger om året. Festdagens datum blir deras nya födelsedag.

Skola otänkbart

När Akilesh växte upp såg han ibland barn som var på väg till skolan.

– Men för mig och mina syskon var skolan inte ens en dröm. Vi var fattiga och alltid hungriga. Hustaket läckte och under regnperioden blev det översvämning. Min pappa arbetade på fabrik, men han köpte sprit och drack upp hela sin lön, varje månad.

När Akilesh var 11 år skrev hans pappa på ett kontrakt med en främling som var på besök i byn. Akilesh skulle få gå i skolan mot att arbeta ett par timmar om dagen under nio månader. Fabriken låg hundratals mil hemifrån. Lönen, 30 kronor om dagen, skulle skickas hem till familjen.

– Jag blev rädd, jag hade aldrig varit utanför min hemby, minns Akilesh. Men jag ville gärna gå i skolan och hjälpa min familj.

Lurad till slavarbete

Det visade sig snart att allt som stod i kontraktet var lögn. Akilesh fick inte gå i

skolan. Istället stängdes han in i ett trångt mörkt rum med fem andra barn och tvingades slipa stenar till smycken, från sju på morgonen till midnatt, alla dagar i veckan.

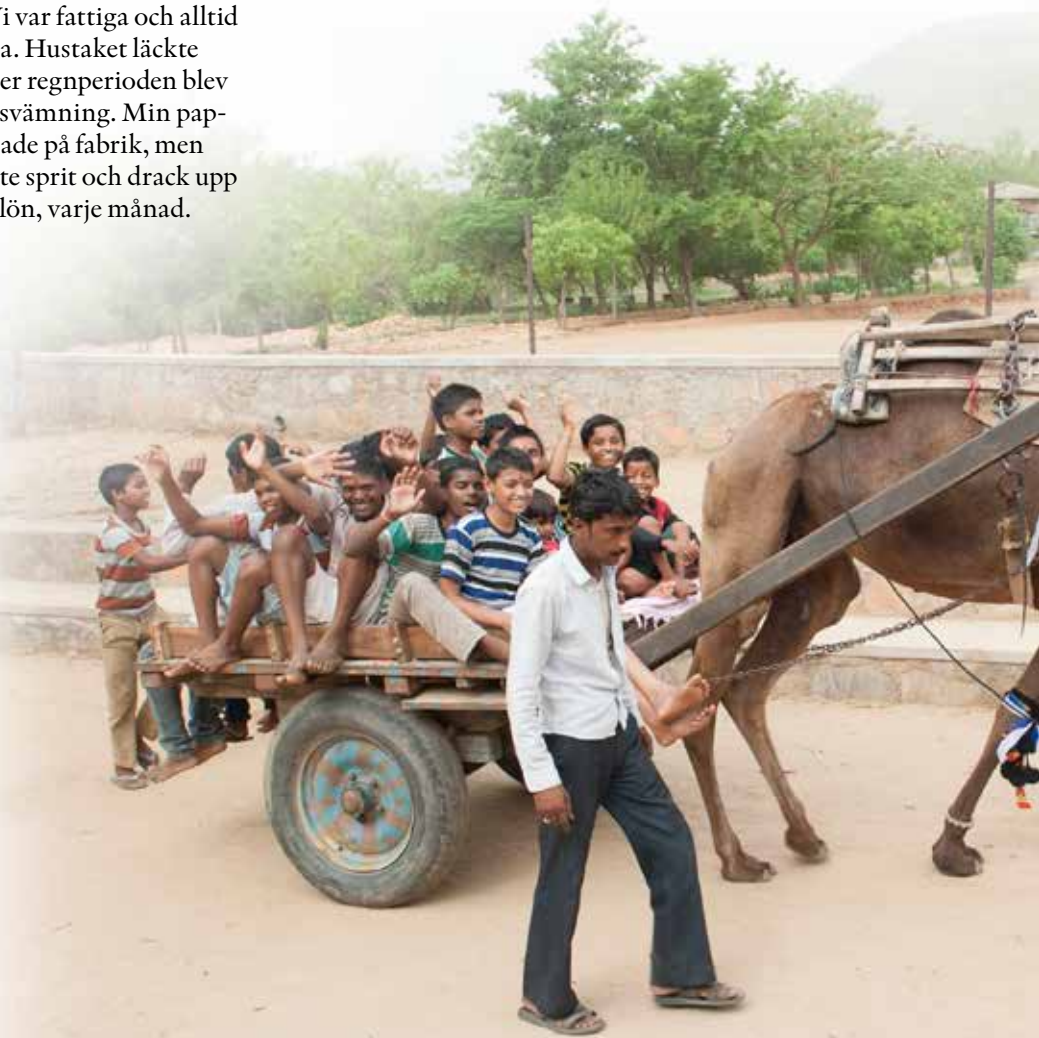
– Jag hade ont överallt. Fingertopparna rispades upp och ögonen sved och rann, säger Akilesh. Om jag gjorde ett misstag slog dom mig. Jag blev arg och ville slå tillbaka, men det gick ju inte. Jag tänkte rymma, men vart skulle jag ta vägen? Ägaren sa att polisen skulle ta oss om vi berättade för någon att vi arbetade i fabriken. Nu vet jag att det inte var sant, men då blev jag jätterädd och vågade inte be någon om hjälp.



▲ Akilesh arbetade med att slipa stenar, precis som pojken på den här bilden gör. Stenarna såldes sedan vidare till smyckestillverkare. Kanske hamnade en del av stenarna i smycken som du eller någon av dina kompisar har på er?

Akilesh och de andra födelsedagsbarnen har fått nya kläder,

▼ t-shirt, byxor och skor.



Äntligen hemma

Efter nio månader fick Akilesh åka hem. Men glädjen försvann snabbt när hans mamma berättade att han pappa hade druckit upp hela Akileshs lön också.

– Han lagade faktiskt taket, sa mamma ursäktande. Men resten gick till sprit.

Akilesh grät när han berättade för familjen om det tunga arbetet och att löftet om skola var lögn. Han visade sårerna på sina händer och hans mamma grät också.

Men efter bara några veckor sade hans pappa att Akilesh måste åka tillbaka till fabriken. Och snart var han tillbaka i det mörka rummet.

Akilesh räddas

Efter ytterligare åtta månader i fabriken gav Akilesh upp allt hopp. Men en dag slogs dörren upp och poliser rusade in med höjda tråkappar.

– Jag blev livrädd, säger Akilesh. Men sen kom en av Kailashs aktivister in och sa att dom var där för att befria oss.

Aktivisten hjälpte Akileshs ut ur fabriken och in i en vänlig bil. Hans ögon sved i det skarpa solljuset efter månader i mörkret. Eftersom risken var stor att hans pappa skulle tvinga honom att arbeta igen om han kom hem till byn, fick han komma till Bal Ashram.

– Och i morse fick jag veta att jag och andra nykomlingar ska få en födelsedag! Ingen har någonsin firat mig förut. ☺

Elden tänds och röken stiger mot taket. Akilesh strör frön i elden som får den att spraka.

–Solen ger lika mycket energi till alla på jorden, säger Kailash. Detsamma gäller elden, den

▼ värmer oss alla.



◀ Kailash och hans fru Sumeda leder födelsedagsfirandet, som börjar med en högtidlig ceremoni.

Alla sjunger: "Happy Birthday!" och firar sedan med dans och musik.

– Så här glad och lycklig har jag aldrig varit i hela mitt liv, säger Akilesh. Det är en helt ny känsla. Ingen har någonsin firat mig förut



Kailash ber barnen jämföra sina händer med varandras. Ser de några skillnader. De skakar på huvudet.

– Tror ni att olika blod flyter genom era ådror, för att ni är muslimer eller hinduer? frågar Kailash. Akilesh svarar bestämt nej. ▼



◀ En kamelförare är på plats för att köra Akilesh och de andra födelsedagsbarnen runt Bal Ashram på sin kärra! Egentligen ska bara födelsedagsbarnen få åka, men kamelföraren tycker synd om de andra barnen, så till slut får alla åka varsitt varv.



◀ I Indien blir vuxna ofta osams för att de har olika religioner. Det händer till och med att man dödar varandra. Men på Bal Ashram är alla sams, även om de tror på olika gudar.

– Idag ber vi inte till någon Gud, vi ber till samhället, förklarar Kailash. Vi ber för allas lika rättigheter, till mat, vatten, lek och utbildning. Barnen säger i kör:

– Jag ber för hela samhället, inte bara för mej utan för alla i världen. Ta hand om oss, välsigna oss, och hjälp oss att vara modiga och befria alla slavbarn.



◀ Vatten hälls i barnens kupade händer. Kailash har knutit ett armband runt Akileshs handled. Det är ett sätt att hälsa välkommen i Indien.

Meena var hushålls-slav:

Meena var bara tolv år när hon såldes som hushålls-slav. Hon var tvungen att arbeta men slutade aldrig hoppas på ett bättre liv.

När Meena är liten kräver hennes mammas nye man att hon ska kalla honom pappa.

– Jag har en pappa, och det är inte du, säger Meena. Styvpappan blir arg och slår henne. Ibland håller han fast hennes arm och hackar med en pinne tills det blir smutsiga sår.

Så dör Meenas mamma och hon får flytta till sin moster. Men hon glömmer aldrig styvpappan för hennes armar är märkta av djupa ärr.

Såld för 2000 kronor

När Meena är tolv år säger en man som heter Steven att han kan ordna ett bra jobb till henne i huvudstaden Delhi. Familjen kommer att tjäna pengar på henne. Mostern är fattig och låter Steven ta med sig Meena. I Delhi säljer han henne för 2 000 kronor till en

förmedlingsbyrå för hembiträden.

Meena får sitta med 40 andra flickor i ett rum. Ingen vet vad som ska hända och alla är rädda. Meena vill bara åka hem, men en vuxen kommer och börjar fråga henne:

– Kan du laga mat? Vet du hur man städar?

– Jag kan inget sånt, nästan skriker Meena. Hon ber igen om att få åka hem men ingen lyssnar. Istället hämtas hon efter några dagar av en familj som köpt henne.

Försöker fly

Meena rymmer och gömmer sig i ett hus i området, men hon hittas snart och förs till-

”Rym direkt om du säljs!”

API/JACQUELYN MARTIN



Meena befriades från slavarbete av Kailash och hans organisation BBA. Hon drömmer om att snart börja skolan, och älskar att dansa!



För att skydda Meena visas inte hennes ansikte på bilderna.



MITCHELL KANASHKEVICH/CORBIS



DAVID H. WELLS/ALL OVER PRESS

När Meena var tolv år såldes hon som hushållsslav till en familj och fick tvätta, laga mat och städa, som flickan på den här bilden gör. Meena arbetade upp till 19 timmar om dygnet, sju dagar i veckan.

baka till förmedlingsbyrån. Den vuxna slår henne och säger att hon måste glömma vart hon kommer ifrån.

– Du kommer aldrig att se din hemby igen. Du ska arbeta, det är ditt liv nu.

Redan nästa dag blir Meena såld igen, till en ny familj. Varje morgon stiger hon upp klockan fem och städar, vattnar blommor, tvättar och lagar mat. Själv får hon bara äta bröd. Hon sover i ett litet förråd bakom köket, men lägger sig sällan före klockan två på natten. Hon är alltid trött och hungrig. Hon klagar och får lite ris, men inte samma ris som familjen. De köper en billigare sort till henne.

Meena attackerades

Varje dag kommer en grönsakshandlare och levererar varor till köket. Familjen har köpt grönsaker av honom i flera år. Han lägger märke till Meena och försöker alltid prata med henne. En dag, när ingen annan är hemma, följer grönsakshandlaren efter Meena in i ett rum och stänger dörren. Mannen lägger handen över hennes mun. Han trycker så hårt att hon inte får fram ett ljud. Med sin andra hand låser han Meenas armar bakom hennes rygg. Hon sparkar och kämpar emot, men mannen är för stark.

När familjen kommer hem berättar Meena vad som hänt för frun i huset. Hon blir arg och anklagar Meena för det som hänt.

– Du har förfört honom, säger hon. Meena vet att det inte är sant och berättar för andra. Fruns svägerska lyssnar och skäller faktiskt ut grönsakshandlaren. Hon säger att han ska lämna Meena ifred. Men han får ändå fortsätta leverera grönsaker, och ingen skyddar Meena när mannen fortsätter att förfölja henne. Hon lyckas undvika honom och skaffar ett hänglås för att kunna stänga in sig när ingen annan är hemma.

Efter ett par månader börjar Meena blöda kraftigt. Hon har blivit med barn vid våldtäkten och nu fått ett missfall. Hon gråter förtvivlat och längtar hem, men hon har ingen som kan hjälpa henne.

Befriad av Kailash

När Meena är 17 år får Kailash och BBA tips om att hon hålls fången. De genomför en räddningsaktion och lyckas befria henne och ta henne till ett säkert hem. I början är Meena blyg och tyst. Hon är van vid att bli slagen om hon försöker prata med vuxna.

– Men efter några måna-

der hos Kailash insåg jag att det alltid var någon som frågade mig vad jag ville ha: Vad jag ville äta, om jag ville ha ett glas vatten. De ville veta vad jag behövde och jag förstod att nu var allt annorlunda. Om de inte räddat mig skulle jag ha dött. Kailash är min förebild, för jag tror precis som han att barn ska vara fria. Det blir bara möjligt om jag får en bra utbildning. Kailash säger att jag ska vara modig och kämpa och att utmaningar är en del av livet. Det motiverar mej.

– Jag mår bra nu, för jag får vara med människor som jag vill vara med. Det har jag aldrig varit med om tidigare. Hela mitt liv har jag tvingats

leva ihop med personer som jag inte har valt att vara med.

Rym direkt!

Efter många års kamp har Kailash och BBA lyckats få Indiens regering att ändra i lagarna så de ger bättre skydd för barn, och hårdare straff för människohandlare. Nu har både Steven, som sålde Meena, och våldtäktsmannen fått fängelse för sina brott, tack vare de nya lagarna. Lagen ger slavarbetare rätt till ekonomisk ersättning som ger Meena pengar motsvarande den lön hon borde fått för tiden hon arbetade. Dem tänker hon använda för att studera.

– Bara utbildning kan ändra ditt liv. Mitt råd till andra barn som blir tvingade att jobba är att de ska göra allt de kan för att rymma, omedelbart! Dom flesta barn vet inte det och känner inte till sina rättigheter. Om du bor med din familj och någon erbjuder pengar för att du ska åka någonstans, kom ihåg att vad dom än säger om att det skulle vara bättre i en stor stad eller att lämna familjen, så är det inte sant! Stanna hemma och kämpa för att få gå i skolan, säger Meena. 🌐



Till minne av Nirbhaya

År 2012 våldtogs och mördades en ung kvinna, Nirbhaya, på en buss i New Delhi av en grupp män. Fallet väckte mycket stor uppmärksamhet i hela världen. I Indien demonstrerade hundratusentals människor, både kvinnor och män, och krävde respekt för flickors och kvinnors rättigheter. Indiens regering startade 2013 Nirbhayafonden till hennes minne. Fonden ska ge pengar till brottsoffer och till projekt mot sexuellt våld mot flickor och kvinnor. Meena är den första flickan någonsin som har fått pengar från fonden för sitt lidande.

Alla lyssnar på Payal

När Payal, 13, pratar lyssnar både barn och vuxna. Hon är vald till barnparlamentets ledare i sin by, som är en Barnvänlig by.

– Jag blev stolt när jag fick veta att så många hade röstat på mej, säger Payal. Jag vill kämpa



– En bra ledare är ärlig och löser problem istället för att gnälla, säger Payal. Här håller hon tal inför hela byn.

för alla barn, särskilt för flickor. Här i Rajasthan tvingas många flickor arbeta hårt och gifta sig när de bara är tolv år. Jag gillar inte barnäktenskap. Vi går hem till barnen och förklarar för deras föräldrar varför skolan är viktig. Själv vill jag bli lärare. Vi säger också till pap-porna att inte slå sina barn eller fruar. Om de är kärleksfulla istället blir det bättre för alla.



Toalett hjälper flickor

Byskolan har fått en toalett tack vare Payal och barnparlamentet.

– Förut fick många flickor inte gå i skolan. Föräldrarna var rädda att de skulle bli överfallna om de gjorde sina behov utomhus, som pojkar kan. Men nu kan alla flickor gå i skolan, berättar Payal.

Viktigt möte i barnparlamentet

Barnparlamentet diskuterar hur byskolan ska kunna få högre årskurser, så att flickorna kan gå kvar längre. De vill också ha ett nytt kök.

– Annars marscherar vi till politikerna i stan och skapar trafikchaos, föreslår Payal.





Payal försvarar sig

Flickor i indiska byar som går ensamma till vattenpumpen eller skolan, blir ofta påhoppade av äldre pojkar och män som drar i deras kläder och säger dumma saker.

– Men om nån försöker nåt sånt med mej skriker jag åt dom att sluta, säger Payal.



Stolt mamma

Meena, en av Kailashs aktivister, besöker Payal och hennes mamma, som aldrig har gått i skolan. Hon stolt över sin smarta dotter.

– Meena och Kailash är mina förebilder, säger Payal.



Oss ledare emellan

Ledaren för byns vuxenparlament frågar ofta Payal och hennes kompisar om råd.

– Dom vuxna lyssnar på oss och hjälper oss, säger hon.

Lek bättre än arbete



Barn som inte behöver jobba kan gå i skolan och har tid att leka. Det vet Bhawana, 14, som är med i barnparlamentet i ett fattigt område i huvudstaden Delhi.

– Om vi ser barn arbeta försöker vi övertala deras föräldrar att låta dom gå i skolan istället. Hittills har vi hjälpt 32 barn! Bhawana tror att det är svårt för dem som bestämmer att förstå hur det känns att vara fattig.

– Det är som att önska sig något jättemycket, som man inte får. Om man ska förklara för någon som är rik kanske det är att han önskar sig en jättefin bil, men inte kan få den, säger Bhawana.

Kho Kho

Barnen delar upp sig i två lag. Ett som jagar och ett som försvarar. Jägarna sitter på rad och tittar åt olika håll. Försvararna springer in på plan tre och tre. De som blir tagna av jägarna åker ut.



Akash, 13 år och Nitin, 12 år spelar Gatta. De kastar stenar och fångar dem på handryggen. Den som tappar en sten förlorar!



Gayatri, 12 år och Bhawana, 14 år spelar luffarhack. – Vi kämpar för att barn ska få leka och gå i skolan

Barnvänliga byar

Kailash har hjälpt hundratals byar att bli barnvänliga. I en sådan by får inga barn arbeta, bli bortgifta eller slagna. Det kan ta upp till tre år innan en by blir barnvänlig. Då har alla fått utbildning och ett barnparlament hjälper till att leda byn.



Bara barnvänliga byar får en sådan här skylt av Kailash!



Kit-Kit

Gunun, 11 år hoppar hage, som heter Kit-Kit i Indien!



Ramesh rymde till friheten

Ramesh befriades av BBA när han var sju år och hade arbetat i ett tegelbruk i ett år. Han vände sten efter sten under stekande solsken och när de torkat staplade han dem på varandra. Varje tegelsten vägde 2,5 kilo.

Han vände sten efter sten under stekande solsken och när de torkat staplade han dem på varandra. Varje tegelsten vägde 2,5 kilo.

Tvingades arbeta igen

Efter några månader på Bal Ashram, återvände Ramesh hem. Han började dra runt med äldre pojkar som rökte och bråkade. Hans pappa blev arg och skickade honom till Nepal. Ramesh fick diska och städa på en restaurang tolv timmar om dagen.

– Ägaren slog mig för minsta lilla misstag, säger Ramesh. Nätterna var hemska. Jag brukade ställa två bänkar bredvid varandra att sova på, men ibland ramlade jag ner. Då flög ägaren in i rummet och slog mej.

Blod överallt

En dag skulle Ramesh måla en vägg och en droppe färg hamnade i ägarens mat.



– Jag vill bli advokat och kämpa mot korruption.



Ramesh tycker om att ta hand om gåsungarna på Bal Ashram Han brukar filosofera medan han går med dem. – Jag vill aldrig bli rik, det är bättre att vara ärlig och fattig. Jag gillar inte rikas livsstil och slöseri, säger Ramesh, som tidigare var barnslav.

– Jag minns inte hur många gånger hans knytnävar träffade innan jag föll. Jag tog emot mig med händerna och landade på en spik som gick in i mitt finger. Det var blod och färg överallt.

Nu bestämde sig Ramesh, som hunnit bli nio år, för att rymma. Men det var flera dagars resa till Bal Ashram och han ville ha sällskap.

Ramesh berättade för den andra pojken på restaurangen om maten, lekarna och skolan, men kompisen vågade

ändå inte följa med. Till slut blev Ramesh desperat och ljög: ”Vet du vad som också finns i Bal Ashram? Flygplan! Ibland landar dom och man får gå fram och titta!”

Lång resa

Redan nästa natt smög pojkarna iväg.

–Vi smet på ett tåg och gömde oss för konduktören. Vi tänkte hoppa av i farten om någon kom på oss.

I New Delhi lyckades de till slut hitta rätt buss. Efter ett

dygns resa tog de en ny skakig buss de sista milen. Nu kände Ramesh igen sig. Här hade han gått en marsch mot barnslaveri!

–Mitt hjärta slog hårt. När vi kom fram till grinden till Bal Ashram såg jag en av mina gamla lärare. Jag var så lycklig, men min kompis grät när han förstod att det inte fanns några flygplan här. 🌐

Drömmer om rättvisa

Rameshs storasyster dödades av sin egen man.

– Hon var väldigt vacker. Den rikaste mannen i vår by gifte sig med henne och dom fick en dotter. När flickan var sex år bad hon om lite socker och mannen blev arg. Han slog henne tills hon dog. Ett år senare lagade min syster mat och spillde vatten på golvet. Hennes mans brorson halkade i vattnet och mannen blev så arg att han bröt hennes nacke. När ingen hade sett henne på fem dagar gick de till huset. Min syster låg på golvet med bruten nacke. Hon kunde inte röra sig och hade inget att äta. Två veckor senare var hon död. Ingen av oss gick till polisen för mannen är rik och vi är fattiga. Min dröm är att han ska straffas.

Kämpa för lika rättigheter!

Barnets rättigheter gäller alla barn. Ändå behandlas flickor ofta annorlunda än pojkar. Hälften av världens barn är flickor, men många fler pojkar får gå i skolan, äta sig mätta, leka och gå till doktorn när de är sjuka. På sidorna 94–113 möter du både flickor och pojkar som är barnrättsambassadörer och kämpar för lika rättigheter för alla barn.

En mer rättvis värld mår inte bara flickorna bättre, utan också deras pappor, bröder, framtida makar och söner. Idag arbetar flickor mer i hemmet och har mindre tid att leka. De drabbas oftare av våld och tvingas ibland gifta sig när de fortfarande är barn. Flickor har också svårare att göra sina röster hörda och få bestämma över sina egna liv. Tycker du också att det är orättvist? Bli en barnrättsambassadör, starta en WCP-barnrättsklubb och var med och förändra!

Viktigt och roligt

Du kan också bli Barnrättsambassadör genom att noga studera Globen och barnrättsfakta om ditt land och i världen. När du har kunskap om barnets rättigheter kan du tillsammans med några kompisar starta en WCP-barnrättsklubb. I barnrättsklubben har ni roligt och gör något livsviktigt på samma gång. Ni genomför WCP-programmet tillsammans och enga-

gerar fler elever. När ni kommer igång ordentligt kan ni bjuda in fler kompisar att vara med.

I Barnrättsklubben kan ni:

- Sprida kunskap om barnets rättigheter och flickors lika rättigheter.
- Göra era röster hörda och kräva att barnets rättigheter alltid ska respekteras.
- Göra affischer och flygblad om barnets rättigheter och använda sociala medier.
- Ordna tävlingar och debatter.
- Skriva en pjäs, en dikt eller en sång som får fler att förstå mer om hur barn har det.
- Jämför lokala politiker, medier och era familjer till skolan och era Global Vote-dagar.
- Genomföra en World's Children's Press Conference (Barnens presskonferens).
- Fira barnrättsjältarna och era rättigheter i en egen WCP-ceremoni.

Jag kräver
respekt
för flickors
rättigheter



Sätt igång!

På WCP-webben får ni råd från andra barn och mer tips om:

- Hur du kan bli barnrättsambassadör.
- Hur ni startar och driver en WCP-barnrättsklubb.
- Barnets rättigheter, flickors rättigheter och barnsexhandel, med fakta och siffror.

EN MILJON FLICKOR HAR STÄRKTS!

I specialprojektet *Rättigheter och demokrati för en miljon flickor* har World's Children's Prize utbildat över en miljon flickor i sju länder om flickors lika rättigheter och stärkt dem att våga kräva att flickors rättigheter ska respekteras (Eng ungefär: and empowered them as agents of change to demand respect of girls' rights). Samtidigt har över två miljoner pojkar genom Globen lärt sig om flickors lika rättigheter. Specialprojektet har även spridit kunskap om barnsexhandel. I alla de sju länderna har hundratals flickor utbildats som barnrättsambassadörer, som hjälpt flickor att starta tiotusentals barnrättsklubbar. Specialprojektet har genomförts i samarbete med ECPAT Sverige och med stöd från Svenska PostkodLotteriet.



Soldaternas slav nu barnrätts- ambassadör



För ett år sedan blev Mireille bortförd och utnyttjad som sexslav av en väpnad grupp i D.R. Kongo. Idag är hon World's Children's Prize-barnrättsambassadör och kämpar för flickors rättigheter.

– Ingen flicka ska behöva uppleva det som jag utsattes för. Jag kommer att kämpa för det tills jag dör! säger Mireille, 16.

Allt det hemska hände på marknadsdagens kväll. Vi satt som vanligt och åt middag utanför huset, småpratade och skratade. Det var likadant i hela byn. Folk åt och barn skrattade och lekte. Det var en fin kväll.

Men plötsligt stannade allting upp. I riktning från skogsbrynet där byns kassava-fält låg, hördes smattret från maskingevär. Först svagt, sedan allt kraftigare. Jag visste ju att det var krig i Kongo. Att soldater attackerar byar och kidnappar och dödar människor. Men jag tänkte alltid att det var sånt som

hände andra, inte mig. Att det hände långt borta och inte i min by. Jag hade liksom aldrig varit rädd för kriget.

Som slavar

I panik försökte folk samla ihop sina barn, tallrikar och kokkärl. Eldar och lyktor släcktes och sedan skyndade sig alla in i sina hus och gömde sig. Vi tänkte att om vi bara är tysta och låtsas sova så kanske dom lämnar oss ifred. Vi kröp ner under filtarna, men mina småsyskon kunde inte sluta gråta. Vi försökte få dom att lugna sig. Jag kramade, klappade och tröstade och till slut fungerade det. Man

kunde höra hur folk rörde sig mellan husen. Jag var livrädd, men för att inte oroas dom andra försökte jag att inte visa det.

Plötsligt sparkade någon in dörren. Två soldater med maskingevär och stora machetknivar tog sig snabbt in i sovrummet. Dom lyste med sina ficklampor rakt i våra ansikten. När soldaterna såg mig skrek dom att jag skulle resa mig upp. Men jag

var så rädd att jag inte kunde röra mig. Då slet dom mig från mamma med våld och sa:

”Om du gråter eller skriker kommer vi att döda dig!”

Sedan tog dom mina två systrar som var elva och sju år. Soldaterna bakband våra händer och band ihop oss på ett led med ett rep. Som man gjorde med slavar för länge sedan.

Bortförd

Mamma grät och bad soldaterna att släppa oss. Dom sa att om hon betalade så skulle dom knyta upp repen och befria oss. Men mamma sa att vi var fattiga och inte hade några pengar. Då knuffade soldaterna ut oss genom dörren. Eftersom vi var bakbundna föll vi handlöst. När jag kom ut såg jag många flickor som var bundna på samma sätt som jag och mina systrar. Vi var sexton tjejer, många var mina kompisar. Soldaterna var jättemånga,



”Vi satt som vanligt och åt middag utanför huset, småpratade och skattade. Men plötsligt hördes smattret från maskingevär.”



Slavrepet

Det var med ett sådant här rep som soldaterna band Mireille, hennes systrar och de andra tjejerna.

– Precis som man gjorde med slavar förr i tiden, säger Mireille.

kanske hundra stycken. Det skreks ut en order om att vi skulle börja gå.

Det hade hunnit bli sent på kvällen när vi på ett långt led gick in i regnskogen, upp mot bergen. Det var mörkt och svårt att se var man satte fötterna. Vi ramlade och slog oss hela tiden. Soldaterna bara skrek att vi skulle fortsätta framåt.

Utnyttjad

När vi hade vandrat i flera timmar beordrade soldaterna oss att stanna. Dom lösgjorde våra händer, slet av oss kläderna och knuffade ner oss på marken. När vi grät och ropade på hjälp slog soldaterna oss våldsamt med sina gevärskolar. Samtidigt skrek dom att dom skulle döda oss om vi inte höll tyst eller om vi försökte rymma. Sedan våldtog dom oss. Mina småsystrar låg bredvid mig, men jag kunde inte hjälpa dom. Soldaterna turades om. När en var klar

kom nästa. Det pågick i en evighet.

Vi fick inte tvätta oss och vi fick inget vatten att dricka. Men vi fick alldeles för stora soldatuniformer. Nästan alla blev tvungna att kavla upp både ärmar och byxben. Vi fick inga skor utan måste vandra vidare genom regnskogen barfota. Medan vi gick var det många tjejer som grät, men när soldaterna hotade med sina vapen slutade alla. Alla utom en.

Sköt min kompis

En av mina kompisar, som jag brukade hämta vatten tillsammans med vid brunnen hemma i byn, kunde inte sluta gråta. Trots att hon bara var ett barn var hon också nybliven mamma. Hon grät och skrek av sorg eftersom hon hade tvingats att skiljas från sitt lilla barn. Soldaterna blev mer och mer irriterade. Dom varnade henne och sa att hon avslöjade för fienden



Mireille, 16

Älskar: Att gå i skolan och undervisa andra.

Hatar: Krig och kidnappningar.

Bästa som hänt: Att vi kan äta oss mätta.

Värsta som hänt: När jag blev bortförd och utnyttjad av soldaterna.

Vill bli: Läkare.

Dröm: Att få besöka England som jag tror är vackert, rikt och fredligt.

vart vi var. Till slut sköt dom henne och lät henne ligga kvar på stigen. Hon var framför mig så jag såg alltihop. Allt kändes överkligt.

När morgonen kom gömde vi oss inne bland träden. Vi var hungriga och törstiga men vi fick ingenting av soldaterna. På kvällen började vi gå igen. Även den andra natten utnyttjade soldaterna oss på samma sätt som den första.

Flykten

Tidigt nästa morgon upptäckte jag att det blivit ett långt avstånd till soldaterna bakom oss. Alla var trötta och gick väldigt långsamt. Då insåg jag att det fanns en chans att rymma. Det var nu eller aldrig. Jag och min ena syster som gick precis bredvid mig, vek av från ledet och började springa in i skogen så fort vi bara orkade. Vår lilla-syster var någon annanstans i ledet och kom inte med.





Sprang för livet

– När soldaterna såg oss försvinna in bland träden började dom skjuta. Kulorna ven omkring mig.

→ Soldaterna började skjuta och kulorna ven omkring mig. Det bara smattrade. Jag var livrädd och kastade mig ner på marken. Hjärtat bultade. Jag var säker på att min syster hade blivit skjuten. Soldaterna måste också ha trott att vi var döda för ingen kom efter oss. Jag kunde höra hur dom fortsatte vandrigen mot bergen. Jag låg kvar länge. Efter vad som kändes som timmar vågade jag försiktigt resa på mig. Även min syster reste sig. Hon hade varit bara någon meter ifrån mig hela tiden. Jag blev så lycklig!

Räddad

I början sprang vi allt vad vi orkade, men till slut stapplade vi bara fram. Hela tiden

Favoritägodel

– Jag fick den här kjolen av en granne och det är det finaste jag äger. Det är den enda kjol jag har. Jag älskar kläder och skulle vilja ha många fler!

var vi rädda för att vi skulle stöta på soldater. Jag försökte trösta min syster, men jag var väldigt ledsen själv. Det enda jag tänkte på var vår yngsta syster som var kvar hos soldaterna. Jag tänkte att dom nog hade dödat henne som straff för att vi hade rymt. I början

hade vi ingen aning om vart vi var, men så småningom började vi känna igen oss. Vi gick mot solnedgången och sent på kvällen närmade vi oss byn. När jag såg mamma

började jag gråta och sprang mot henne. Vi kramades länge. Mamma lagade mat till oss över elden. Majsgröten ugali och kassava. Min bästa måltid någonsin.



Detta måste ändras!

– I Kongo kränks flickors rättigheter hela tiden. Många tjejer vet inte ens om att det är fel. Som barnrättsambassadör är det min uppgift att få tjejer att känna till sina rättigheter. Så att vi kan försvara oss! Det här är några av dom vanligaste kränkningarna mot oss flickor i Kongo, säger Mireille:

- Flickor förs bort och blir utnyttjade som sexslavar av väpnade grupper. En del blir med barn trots att dom själva är barn. Många flickor som varit hos soldaterna får även sjukdomen aids och dör. Jag hade tur som var frisk och inte väntade barn.
- Flickor gör nästan allt arbete i hemmet, som att laga mat, hämta vatten, tvätta kläder, städa och arbeta i fälten. Killarna får leka och spela fotboll.
- Flickor har det svårare att få gå i skolan. Om familjen är fattig satsar man på utbildningen av sina söner. Dom tänker att dottrarna ska giftas bort och då blir utgifter för deras skolgång ett slöseri med pengar.

Rädd för skogen

– Efter det som hände är jag rädd för skogen och går aldrig dit, säger Mireille.

Jag mådde väldigt dåligt och kunde inte sova. Jag vaknade hela tiden av mardrömmar, ledsen över att jag inte hade lyckats skydda min yngsta syster.

World's Children's Prize

Våra kassavafält låg där soldaterna fanns så mamma och pappa vågade inte gå dit och arbeta. Dom var rädda för att bli kidnappade eller dödade. Eftersom vi inte kunde tjäna några pengar blev jag tvungen att sluta skolan, precis som mina syskon. Det är sorgligt. Jag älskade skolan.

Vi var rädda för att soldaterna skulle komma och leta efter oss och flyttade hem till mormor och morfar, som bor på ett annat ställe. Jag mådde dåligt i mitt gamla hus eftersom det påminde mig om så hemska saker. Efter flytten kände jag mig lite säkrare, men jag mådde inte bra. En dag kom en organisation, som arbetar för tjejer som har

det svårt, för att ta reda på hur dom kunde hjälpa mig. Dom berättade även om flickors rättigheter och gav mig en Globen-tidning. Jag fick också veta mycket om World's Children's Prize och tyckte mycket om det jag hörde!

Barnrättsambassadör

Innan jag läste Globen hade jag ingen aning om att vi flickor har rättigheter. Plötsligt förstod jag att det som soldaterna hade utsatt mig och dom andra tjejerna för inte bara var fasansfullt,

utan även en kränkning av våra rättigheter. En tid senare frågade dom om jag ville vara med i en grupp med barnrättsambassadörer för flickors rättigheter. Jag svarade ja direkt, från djupet av mitt hjärta!

Nu träffas vi ambassadörer en gång i månaden. Vi läser Globen ihop och lär oss mer om barnets rättigheter. Sedan för vi vidare det vi lärt oss till andra. I mitt område har jag startat en WCP-barnrättsklubb och vi ses hemma hos mig varje tisdag och lördag. I början berättade jag väldigt mycket om vad jag utsattes för när soldaterna förde bort mig. Genom det hoppas jag kunna hjälpa dom andra tjejerna att kunna skydda sig själva. Jag vill inte att någon ska behöva uppleva samma sak. Nu använder jag mig mycket av Globen och försöker lära ut det jag kan om barnets rättigheter, framförallt om flickors rättigheter. Vi





Var är lillasyster?

– Jag vet fortfarande inte var min lillasyster är, eller vad som hänt henne. Det är fruktansvärt. Det går inte en dag utan att jag tänker på henne. Jag har ofta mardrömmar och svårt att sova, säger Mireille.

→ läser tillsammans och pratar. Och så stöttar vi varandra. Det behövs för i Kongo är det svårt att vara tjej.

Flickors rättigheter

I krig kränks flickors rättigheter. Eftersom det är krig i Kongo råkar väldigt många flickor illa ut. Många förs bort av soldater och blir utnyttjade på samma sätt som jag blev. Därför är det så viktigt att vara barnrättsambassadör här och att berätta för folk att vi har rätt att kräva att bli bra behandlade.

Många tjejer som drabbas av soldaternas våld vägrar att berätta. Trots att det inte är deras fel skäms dom över det som hänt. Om det blir känt att en tjej har blivit utnyttjad kan hon få det svårare att bli gift. Ingen vill ha henne. Det kan bli svårt för mig också, men jag berättar ändå. Det är så viktigt att jag inte kan vara

tyst. Jag har fått modet att berätta genom att läsa om modiga tjejer i Globen som undervisar och hjälper andra. Det inspirerar mig. Jag tänker kämpa för tjejers rättigheter tills jag dör!”

Mireille, 16 år, DR Kongo



Modiga tjejer inspirerar

– Alla i vår barnrättsklubb blir väldigt inspirerade av att läsa om alla modiga tjejer i tidningen Globen, säger Mireille.



Stolt barnrättsambassadör

– Som barnrättsambassadör är det min uppgift att få flickor att känna till sina rättigheter, säger Mireille.

Bambutitjej dubbelt utsatt



– Innan jag blev barnrättsambassadör och läste tidningen Globen visste jag inte att flickor eller vi bambuti hade rättigheter, säger Fatuma.



Vi är kompisar!

– Jag ser bambuti-ambassadörstjejerna som vilka kompisar som helst. För mig är det ingen skillnad alls, säger Mireille. Från vänster på bilden kompisarna Lyliane, 16, Mireille, 16, Aline, 16, Fatuma, 14 och Jeanine, 17.

Jag är bambuti och vi blir ofta diskriminerade. Många bambuti har aldrig gått i skolan och kan varken läsa eller skriva och vi har svårare att få arbeten än andra. Ibland när vi lämnar våra byar i skogen och kommer in till stan finns det kongoleser som skrattar åt oss. Jag tror det beror på att vi är kortare än andra. Dom som skrattar säger att vi är värdelösa och inte duger till någonting. Det känns hemskt att höra sånt där. Det gör ont i hjärtat och man blir väldigt ledsen. Det är obehagligt att dom inte tycker vi är lika mycket värda som andra. Att vi inte har samma rättigheter som andra.

Men alla behandlar oss inte dåligt. Jag är en barnrättsambassadör och i min ambassadörsgrupp finns det en tjej som heter Mireille som inte är bambuti. Vi är kompisar och jag känner ingen skillnad alls. Vi är likadana!

Det är tack vare World's Children's Prize som vi träffas på det här sättet. Vi vill gärna ha kompisar som inte är bambuti men det är inte så lätt eftersom vi inte umgås så mycket med andra. Genom WCP gör vi det på ett naturligt sätt. Jag gillar verkligen att vi är både bambuti och andra kongoleser i ambassa-

dörsgruppen. När andra ser att vi är kompisar kanske folk kommer att ändra sitt sätt att behandla oss. I framtiden kommer kanske folk tycka att vi är lika mycket värda och har samma rättigheter som alla andra.

Svårt som tjej

Som bambuti och tjej har man det extra svårt. I Kongo respekteras inte flickors rättigheter alls. Det gäller även här i byn, bland mitt eget folk. Det är likadant överallt. Vi utnyttjas av väpnade grupper och vi tvingas göra allt tungt hushållsarbete som att hugga ved i skogen, hämta vatten och laga mat. Om killarna inte är på jakt leker dom och slappar. Vi tjejer har inte alls den chansen att bara vila och ha det kul. Det är inte rätt.

Som ambassadör berättar jag för andra barn om flickors rättigheter. Det är jätteviktigt om framtiden ska bli bättre för alla tjejer i Kongo!

Innan jag blev barnrättsambassadör och läste tidningen Globen, visste jag varken att tjejer eller bambuti hade några rättigheter. Nu vet jag och jag kommer kämpa för att vi ska få ett bra liv! ”

Fatuma, 14

Bambuti diskrimineras

Folkgruppen Bambuti är jägare och samlare i regnskogen och har alltid levt mycket utsatt. Ibland anses de knappt vara människor och att man kan behandla dem hur som helst. Eftersom bambuti känner till skogarna bättre än alla andra har de ofta kidnappats av väpnade grupper och blivit utnyttjade som spårare i kriget. Många har blivit dödade. Bambuti får ofta lägre lön än andra, eller alkohol istället för pengar, om de utför arbeten för andra kongoleser. Precis som för många andra urbefolkningar i världen är alkoholism vanligt bland bambuti och fattigdomen är mycket stor.



Klubb med respekt

Jag har varit med i Mireilles barnrättsklubb i två månader nu. Vi träffas två gånger i veckan och lär oss mer om flickors rättigheter. Det är viktigt eftersom våra rättigheter kränks hela tiden här. Titta bara på hur Mireille blev bortförd och utnyttjad av soldater. Sånt händer ofta här. Jag tycker hon är jättemodig som vågar berätta om vad som hände henne. Många gör inte det eftersom folk tar avstånd från flickor som råkat illa ut. Det är fel! Vi måste ta hand om dom här tjejerna.

I klubben lär jag mig mycket som jag sedan kan lära andra, som min familj, granar, vänner, klasskompisar och även killar. När tillräckligt många känner till att tjejer har rättigheter kommer livet att bli bättre för oss.

I klubben pratar vi om viktiga saker men vi har också väldigt roligt. Vi är vänner som respekterar och lyssnar på varandra. Alla får säga sin mening. När vi är bland kil-



lar i skolan blir vi tjejer aldrig tagna på allvar. Ingen lyssnar på våra åsikter. Om vi säger att vi faktiskt har rättigheter säger killarna: "Vadå? Ni har väl inga rättigheter!" Sedan skrattar dom och går bara därifrån. Här i barnrättsklubben är det annorlunda. Här möts man med respekt. Det känns skönt att ha en sådan

plats. Som grupp är vi också mycket starkare än var och en för sig när vi ska kräva att bli bra behandlade. Det gäller i familjen, skolan, byn eller i samhället utanför.

I framtiden vill jag bli läkare."

Dorcas, 16



Mireille som Malala

– När Mireille lyckades rymma från soldaterna berättade hon om allt som hade hänt även om hon visste att det kunde skada henne. Och hon gör det för att hjälpa andra. Jag tycker hon är otroligt modig. Hon är på sätt och vis rätt lik Malala som kämpar för tjejers rätt att få gå i skolan i Pakistan. I Globen läste vi att hon blev hotad och skjutet men fortsatte kämpa ändå. Både Mireille och Malala är väldigt modiga, säger Dorcas.

Röster för barnets rättigheter och om Globen

Barnen i Bukavu i östra DR Kongo vet alla väl vad våld och kränkningar av barnets rättigheter är.

Globen min lärobok om barns rättigheter

"Där jag bor är det många flickor som inte går i skolan och vissa är utsatta för sexuellt våld och blir ofta misshandlade. Jag ber regeringen att stoppa våldtäkter och att stödja rätten till skola för alla flickor. Genom WCP har jag lärt mig mina rättigheter och mött barnets rättigheters försvarare. Globen är min första lärobok om barnets rättigheter."

Nshobole, 12



Den äkta tidningen för flickors rättigheter

"Barn lever på gatan på grund av fattigdom, som är en följd av kriget i östra DR Kongo. Deras rättigheter till utbildning och skydd kränks. I framtiden ska jag kämpa för att bygga skolor och hitta ett hem till dom barnen. Jag vill att vårt lands regering ska bygga skolor och bostäder för gatubarnen. Globen är den äkta tidningen för flickors rättigheter!"

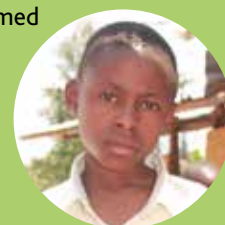
Katchunga, 14



Jag anklagar vuxna och älskar Globen

"Jag ser barn som sover på gatan. Jag anklagar vuxna som dödar barn i byarna med ett rep som kallas « Kabanga » och som förblir ostraffade. Jag ser dåligt byggda skolor, utan toaletter eller lekplatser. Jag ber den kongolesiska regeringen att straffa alla som kränker barnets rättigheter. Leve World's Children's Prize-programmet! Jag älskar tidningen Globen och jag läser den med mina kompisar!"

Assuza, 12



En viktig del i Mireilles och de andra barnrättsambassadörernas uppdrag är att undervisa både barn och vuxna om barnets rättigheter, framförallt om flickors rättigheter. Idag har några av dem haft en utbildningsdag för myndighetspersoner som politiker, tultjänstemän, poliser och lärare.

– Jag var faktiskt inte nervös, bara glad! säger Noella, 15.

Barn lär vuxna

Det kändes jättebra att få berätta för alla att flickor har rättigheter och att vi ska behandlas med samma respekt som killar. Genom att berätta om hur det är att vara tjej i Kongo idag, så tror jag faktiskt att saker kan bli bättre för oss i framtiden. Och det är viktigt att berätta för politikerna. Här brukar man säga att det är bäst att ”börja med huvudet och sluta med svansen”. Politikerna är ”huvudet”

eftersom dom faktiskt har makten att bestämma och kan få saker att förändras. Om exempelvis politikerna på allvar säger att alla tjejer måste gå i skolan så tvingas ju föräldrar, lärare och alla andra rätta sig efter det.

Idag var det vi barn som undervisade vuxna om våra rättigheter och det kändes verkligen som om dom lyssnade och tog oss på allvar. Så är det inte alltid här. Barn blir inte riktigt lyssnade till. Här kanske en av tio vuxna lyss-



nar på barn och tar oss på allvar. Vi tjejer har allra svårast att göra våra röster hörda. Ingen är intresserad av att höra vår åsikt. Det gäller i familjen, i skolan, bland killar och överallt. Vi håller oftast våra tankar för oss själva. Men sedan vi började läsa Globen har vi förstått att vi tjejer har rätt att säga vad vi tycker. Berättelserna i Globen har uppmuntrat oss och gett oss mod att föra fram våra åsikter.

Som barnrättsambassadörer för tjejers rättigheter har vi ett mycket viktigt uppdrag. Här i Kongo tror man att det bara är pojkar som kan bli presidenter och ledare. Men självklart kan vi tjejer också bli det! Det är till och med vår rättighet! Som ambassadörer har vi ett uppdrag att berätta om detta.”

Noella, 15, WCP-barnrättsambassadör, Beni-Institutet, DR Kongo.



Välkomna till flickors rättigheter!

World's Children's Prize-barnrättsambassadörerna Prisca, 12, (till vänster) och Katongu, 14, hälsar politiker och andra välkomna till dagen om flickors rättigheter.



Vi kämpar mot barnsexhandel!

– Idag pratade jag också om barnsexhandel, som är vanligt här. Fattiga tjejer köps och säljs och utnyttjas av vuxna män. Det gör mig jättearg! Här blir tjejer även utnyttjade som sexslavar av soldater. Det är också barnsexhandel. Som ambassadör är det viktigt att kämpa mot detta, säger Noella.

World's Children's Prize är vår advokat

”Jag accepterar inte våld mot tjejer. Barn misshandlas av vuxna i DR Kongo. Jag ska kämpa mot kriget som är grunden till oerhörda kränkningar av flickors rättigheter. Jag älskar World's Children's Prize-programmet som är vår advokat!

Globen är boken vi behöver för våra rättigheter!”

Esta, 11



Min lärobok för barns röster

”I vissa skolor här i närheten, lider tjejerna fortfarande av systemet där lärare kräver sex för att dom ska få betyg. Jag ber den kongolesiska regeringen att stödja World's Children's Prize-programmet och organisationerna som kämpar för flickors rättigheter. Jag tycker att WCP-programmet är intressant, det gör det möjligt att försvara barnets rättigheter i vårt land. Globen är min första lärobok med bilder av barn som får göra sina röster hörda.”

Soki, 18



Protesterar mot tortyren av mig

”Jag protesterar mot den tortyr som jag utsatts för, samt mot våldtäkt och alla former av våld mot unga flickor. Och mot dom väpnade gruppernas utnyttjande av flickor som barnsexhandel. Även mot att barn sover på gatan, tidiga graviditeter orsakade av vuxna och mot att barn misshandlas av sin styvmoder. Jag ber den kongolesiska regeringen att straffa alla som kränker barnets rättigheter hårt och att sprida kunskap om barnets rättigheter. Jag tycker om bilderna på barnen i Globen!”

Grace, 14



Storebror för flickor



Avprickning i röstlängden.



Ensam i valbåset.



Min röst i valurnan.



Märkning mot röstfusk, så att man inte kan rösta två gånger.

I dag har vi haft Global Vote här på skolan och jag var en av dom som organiserade dagen. Jag var även med i en teaterpjäs som vi spelade för eleverna efter röstningen. Den handlade om att även tjejer har rätt att gå i skolan.

I pjäsen spelar jag en storebror som får gå i skolan, medan hans två systrar måste stanna hemma och sköta allt hushållsarbete. Jag spelar en ganska vanlig kille. Det första han gör när han kommer hem från skolan varje dag är att beordra sina systrar att fixa te till honom. Och det är ingenting som föräldrarna har några problem med, tvärtom. Dom säger till systrarna: ”Efter teet får ni se till att laga mat åt er bror, nu när han kommit hem från skolan och är trött.”

När systrarna sedan kommer med maten tillåter inte brorsan att dom stannar och äter med honom. Istället skickar han tillbaka dom ut i köket där han tycker att kvinnor och flickor hör hemma. Det är ju ändå där dom kommer att hamna när dom har gift sig. Storebrorsan hjälper aldrig sina systrar med



någoting. Han är ledig, fri och kan göra precis vad han vill.

Tänka om, tänka rätt

En dag kommer en av systrarnas kompisar på besök och undrar varför dom inte går i skolan. Hon undrar vad det

är som är fel? Kompisen har läst tidningen Globen i skolan och lärt sig om tjejers rättigheter. Hon visar tidningen för oss i familjen, speciellt sidorna om FN:s Barnkonvention och Artikel 2, som beskriver att alla har samma rättigheter. Hon förklarar att tjejer därför har samma rätt att få gå i skolan och att bli lika bra behandlade som killar.



Tjejer tystas

– Så fort flickor försöker säga något här så tystas dom ner. I familjen, skolan...ja överallt i hela samhället faktiskt, säger Schadrack.



kors rättigheter



Schadrack och de andra eleverna i pjäsen om hur brodern och pappan i en familj kommer till insikt om flickors lika rättigheter, läser ibland högt ur Globen för åskådarna.

allt och nästan offerar livet för oss barn. Men det är precis lika viktigt att vi själva lär oss så mycket om våra rättigheter när vi läser i Globen och förbereder oss för att rösta. Framförallt är programmet viktigt för tjejerna i Kongo, så att dom kan få en bättre framtid. Ju fler som läser Globen och lär sig om barnets rättigheter, ju bättre kommer det bli för alla tjejer. När man som kille läser Globen får man en ”aha-upplevelse”. Plötsligt förstår man att man måste ändra sitt beteende.”

*Schadrack, 16,
Beni-Institutet, DR Kongo.*



När pappan i pjäsen läser i Globen förstår han att han har tänkt fel. Han ber om ursäkt och lovar att flickorna ska få börja i skolan. Han förklarar att han inte kände till tjejers rättigheter, men att han nu har förstått och vet bättre. Även jag som bror i familjen ber mina systrar om ursäkt för att jag inte behandlat dom på ett bra sätt. Sedan börjar brorsan hjälpa sina systrar istället.

Det var faktiskt precis samma situation för mig i verkliga livet. Innan jag läste Globen visste inte jag heller

att tjejer hade samma rättigheter som oss killar. Nu förstår jag att vi har låtit våra mammor, systrar och andra tjejer lida. Nu behandlar jag mina två systrar som också går här på skolan helt annorlunda. Nu hjälper jag till. Om någon av dom sopar golvet hemma så hämtar jag vatten. Om dom tvättar kläder, lagar jag mat. Det känns mycket bättre.

World's Children's Prize
World's Children's Prize och Global Vote är jätteviktigt för vi stöttar personer som satsar

Ett av historiens värsta krig

- Kriget i Demokratiska Republiken Kongo är ett av de största och mest brutala krigen i världshistorien. Det har pågått sedan 1998. En fred slöts 2003, men strider pågår fortfarande i de östra delarna av landet, där Mireille bor.
- Närmare 6 miljoner människor har dödats eller dött av hunger och sjukdomar, som en direkt följd av kriget.
- Som mest fanns över 30 000 barnsoldater i landet. Många barnsoldater har fortfarande inte återförenats med sina familjer och är kvar i olika väpnade grupper.
- Många flickor blir, precis som Mireille, bortförda av soldater och utnyttjade som sexslavar. Omkring 2 miljoner flickor och kvinnor har utsatts för våldtäkt sedan kriget startade.
- 2013 var minst 2,6 miljoner människor på flykt inom DR Kongo och 450 000 kongoleser hade flytt till grannländerna.
- Över 5 miljoner barn i Kongo går inte i skolan.

TEXT: ANDREAS LÖNN FOTO: JOHAN BIERKE



Tjejambassadörerna på Skräckens skola

– Det pågår ett krig mot tjejer på vår skola. En del lärare och rektor utnyttjar flickor i utbyte mot godkända prov och betyg. Vägrar vi flyttas vi inte upp i nästa klass. Det är barnsexhandel, berättade Maria Rosa, 17, i Globen förra året. Hon är WCP-barnrättsambassadör från internatskolan i Namaacha i Moçambique.

Krig mot tjejer

– En dag blev jag uppkallad till rektor. Han bad mig stänga dörren och sedan satte han igång porrfilm på sin dator. När jag frågade honom varför han visade det där för mig, svarade han att jag ju redan visste allt om vad människor gör i såna filmer.

Innan rektor lät Maria Rosa gå varnade han henne för att berätta för någon om deras samtal.

– Om du gör det kommer jag att sparka ut dig från skolan och se till att du inte kommer kunna gå på en enda skola i Moçambique så länge du lever!

Den dagen förhörde rektor alla tjejer på skolan på samma sätt.

Rädslan försvann

– Men rektorns förhör är inte det värsta som har hänt på skolan. Lärare hotar oss och säger att vi inte kommer få godkänt på våra prov eller klara examen om vi inte ligger med dom. Samma sak gäller rektor. Jag misslyckas i skolan eftersom jag vägrar

göra det som rektor kräver av mig.

– Jag har länge velat kämpa mot allt det hemska som händer på skolan, men inte vetat hur jag ska göra. Men så en dag blev jag utvald att gå på utbildning till barnrättsambassadör med World's Children's Prize. Jag förstod att vi inte längre kunde tolerera det vi utsattes för på skolan. Att vi skulle bli som tjejerna i Globen och kämpa för våra och andras rättigheter. Förut var vi rädda för att säga vad vi tycker. Men World's Children's Prize tog bort vår rädsla.

Hatar ambassadörer

– Från den dagen vi barnrättsambassadörer kom tillbaka från utbildningen och skulle

starta upp WCP-programmet på skolan, började rektor och lärarna hata World's Children's Prize. Dom vill inte att vi lär andra tjejer och killar om våra rättigheter eftersom dom vill fortsätta utnyttja oss. Dom vill att vi tjejer ska vara kvar i okunighet.

– Idag har vi haft Global Vote på skolan, men rektor och många av lärarna har motarbetat vårt val från första stund. Det är tydligt att man från skolans sida är helt emot att vi lär oss om det viktigaste vi har, våra rättigheter.

– Dom vuxna motarbetade oss på alla sätt, men för oss var det otroligt viktigt att ha Global Vote och fira barnets rättigheter på skolan. För vi vet att det som rektor och

lärarna håller på med är barnsexhandel. Dom använder sin makt mot oss för att få det dom vill.

– Vi tänker inte sluta informera om flickors rättigheter förrän alla övergrepp på vår skola och alla andra skolor har stoppats!

Maria Rosa, 17, WCP-barnrättsambassadör i Namaacha-skolan

OBS! Det är inte alla lärare på Namaacha-skolan som utsätter flickor för övergrepp.





Utnyttjad av rektorn

”Jag tvättade kläder när rektorn parkerade sin bil bredvid mig. Han sa till mig att hämta en tallrik med mat till honom från köket. När jag räckte över tallriken sa han åt mig att kliva in i bilen. Jag förstod inte varför, men han sa att om jag inte lydde skulle han sparka ut mig från skolan. När jag hade satt mig bredvid honom började rektorn ta mig på benen och drog av mig min capulana, tygstycket som jag hade som kjol. Jag blev helt naken på underkroppen. Rektorn tog fram sin mobiltelefon och tog många bilder på mig när jag var naken. Samtidigt kladdade han både på mig och sig

själv. Jag var livrädd. När han var färdig gav han mig ett paket med kakor och en läsk och sa att jag inte fick berätta för någon om vad som hade hänt. Då skulle jag först få stryk och sedan skulle han sparka ut mig från skolan.”
Sara, 17, med i WCP-barnrättsklubben i Namaacha-skolan

Otrygg i sovsalen

”När jag kom hit till skolan för fyra år sedan respekterade lärarna oss i en månad. Sedan ändrades allt. Lärarna började kladda på mig och säga: ”Om du inte kommer till mitt sovrums, kommer du inte

få göra det första viktiga provet.” Då var jag bara 14 år. Tjejer som ligger med lärare får bra betyg och klarar sin examen utan problem. Dom som inte gör det får dåliga betyg, klarar ofta inte sin examen och får gå om ett år. Lärarna vänder sig till oss som bor på skolans internat eftersom vi är fattiga. I utbyte mot sex erbjuder lärarna bra betyg, god mat och pengar. När som helst kan lärare komma till våra sovsalar och hämta tjejer till sina sovrum. Vi känner oss aldrig trygga här.”

Fatima, 17, WCP-barnrättsambassadör i Namaacha-skolan



– Jag var så lycklig och stolt över att få representera alla Moçambiques World's Children's Prize-barnrättsambassadörer vid den stora ceremonin i Sverige. Det var en så annorlunda situation jämfört med den hemma på skolan där vi tjejer får våra rättigheter kränkta hela tiden. Nu stod jag på en scen i Sverige och representerade alla dessa tjejer och blev dessutom hedrad för vår kamp. Det var överkligt och svårt att förstå, men helt fantastiskt, berättar Mila, som också går i Namaacha-skolan. Under WCP-ceremonin 2013 fick hon ta emot WCP-Globen från kronprinsessan Victoria.



”En hyllning till ert arbete för flickors lika rättigheter, World's Children's Prize barnrättsambassadörer i Moçambique”



Ambassadörer på marsch mot lärarnas behandling av flickor





– När jag kom tillbaka till Moçambique överlämnade jag glasgloben jag fick i Sverige till alla dom andra ambassadörerna. Alla blev stolta och ville hålla i glasgloben! Vi dansade, sjöng och firade på stranden utanför Maputo! säger Mila och skrattar.

Rektorn på Skräckens skola avsatt

När ansvariga på utbildningsministeriet i Moçambique läste i Globen förra året om WCP-barnrättsambassadörerna på Skräckens skola, blev de mycket oroliga.

– Det kom inspektörer till skolan och sedan gick allt väldigt snabbt, berättar Maria Rosa.

Först ville utbildningsministeriet träffa oss ambassadörer för att höra om allting som vi sagt verkligen stämde. För vår säkerhet bestämdes det att vi skulle ses på en hemlig plats. Efter det mötet skickade ministeriet inspektörer till skolan för att dubbelkolla vår berättelse. Inspektörerna intervjuade rektorn, lärare

och elever. Under intervjuerna med elever avslöjades vilka lärare som utnyttjade tjejer på skolan. Namnen skrevs ner på en lista. Sedan gick experter igenom rektorns dator. Dom hittade pornografiska filmer och bilder på nakna tjejer som var elever på skolan. Precis som vi hade sagt.

Dom hittade bevis på att det vi berättat var sant och rektorn fick sparken. Utbildningsministeriet ska nu försöka få honom dömd i domstol för sina brott.

Möte på ministeriet

Men hittills har ingen av lärarna som utnyttjar tjejer på skolan blivit avstängd. Det

Nöjda ambassadörer! De är glada över att provinsdirektören lyssnade och tog dem på allvar.

är inte rätt! Därför beslutade jag och över 50 andra barnrättsambassadörer från många olika skolor att prata med den ansvarige provinsdirektören öga mot öga. Vi ville be honom hjälpa oss att lösa dom problem som tjejer har i Moçambiques skolor. Och vi ville berätta med egna ord så att han skulle förstå att allt vi säger är sant.

Provinsdirektören tog emot oss med öppna armar. Många av ambassadörerna berättade om hur dom hade blivit sexuellt utnyttjade och utsatts för både fysiskt och psykiskt våld. Flera tjejer berättade att dom inte tilläts ta examen, trots att dom hade



Provinsdirektören antecknar noga vad barnrättsambassadörerna berättar om lärarnas krav på sex för att flytta upp dem i nästa klass.

bra betyg, om dom inte gick med på att ha sex med lärarna. Och hur dom fick sänka betyg om dom sa nej. Många ambassadörstjejer grät och bad om hjälp. Vi namngav skyldiga lärare och nu hoppas vi att dom så snabbt som möjligt ska stängas av från skolorna och fräntas rätten att undervisa barn.

Modiga ambassadörer

Vad som händer nu vet jag inte. Men jag vet att ministeriet tar det här på allvar. Det visade dom genom att avsätta vår rektor. Provinsdirektören skrev ner alla tjevers vittnesmål, vilka brott dom hade utsatts för och vad lärarna heter. Han lovade att han skulle lösa det tillsammans med utbildningsministeren. Och jag litat på honom. Förmodligen kommer rektor och lärare som har utsatt tjejer att avskedas och ställas inför rätta, precis som vår rektor.

Det gjorde ont att berätta. Det var inte lätt att stå där och beskriva vad man har utsatts för inför högt uppsatta personer med mycket makt. Man blev nervös och skämdes. Det är så privat. Men det var nödvändigt. Övergreppen mot oss tjejer måste få ett slut. Nu! Det är bråttom eftersom fler och fler tjejer slutar i skolan på grund av att dom utnyttjas.

Även om det var jobbigt att prata på utbildningsministeriet har vi som ambassadörer genom World's Children's Prize fått kunskapen, styrkan och modet att stå upp för våra rättigheter. Och som grupp är vi starka. Trots att vi ibland blir motarbetade och hatade eftersom vi kämpar för tjevers rättigheter tänker vi aldrig ge upp! Nu har till och med vice-ministern kommit till skolan och tackat oss för vad vi gjort!" 🌐





Phulmaya

är inte till salu

Phulmaya, 11, lyssnar noga på vad Dipa, 14, har att berätta om flickors rättigheter och om barnsexhandel. De bor i samma by och går i samma skola i Kavrepalanchowk i Nepal. Här riskerar fattiga flickor att utsättas för människohandel. Dipa har just utbildats till barnrättsambassadör för att i sin tur utbilda och stärka flickorna i byn om deras rättigheter.

Phulmaya arbetar flera timmar både före och efter skolan. Hon går upp i gryningen och matar djuren. En ko, en kalv och en get.

Sedan gör hon upp eld i spisen. – Jag har ingen tid att leka. Men pojkarna kan leka och spela fotboll. Det är orättvist, säger Phulmaya. Varje dag ska hon tvätta, städa, diska, laga mat, hämta vatten och sköta djuren.

Värst är att samla ihop all kodynga som blivit under dagen.

Lär av Dipa

Phulmaya har pratat mycket med Dipa på sista tiden. Som nyutbildad barnrättsambassadör ska hon inte bara berätta om barnets rättigheter och om människohandel för andra barn utan även för föräldrar och lärare. Hon ska gå på branta bergsvägar, från by till by med andra barnrättsambassadörer och sprida kunskap. Allt för att få stopp på människohandel och öka respekten för att flickor har samma rättigheter som pojkarna.

– Dipa har lärt mig att vi flickor har samma värde som pojkar. Vi flickor har också rätt att få en bra utbildning. Det är också fel att tvinga flickor att gifta sig tidigt, bara

En av Phulmayas många uppgifter är att flera gånger om dagen skära gräs och mata djuren.



När Phulmaya har matat korna, hämtat vatten, diskat och kokat ris klär hon om till skoluniform och skyndar sig till skolan.

för att föräldrarna inte tycker att de har råd att försörja flickor, säger Phulmaya.

Flickor försvinner

I Nepal är det vanligt att flickor från fattiga familjer lovas välbetalda arbeten utomlands. Ofta i grannlandet Indien. Men flickorna och deras familjer blir lurade. Flickorna får antingen slava med hushållsarbete i andra familjer eller på hotell och restauranger. Eller ännu värre kan de sluta som sexslavar på bordeller. Runt tolv tusen flickor, många av dem under sexton år, en del bara åtta år, försvinner från Nepal varje år. De allra flesta flickor kommer aldrig hem igen. Detta vill Dipa sätta stopp för.

– Det finns stora risker för flickor som Phulmaya, säger Dipa. Familjen är mycket fattig och vet inte hur vanligt det är med människohandel. De blir lätt övertalade att lämna bort sina flickor mot pengar.

Dessutom tillhör Phulmaya

Tamangfolket, vars flickor anses vackra och är särskilt populära offer för människohandlare.

Stolt mamma

Dipas mamma har själv aldrig gått i skolan.

– Utbildning är det viktigaste som finns, säger hon. Jag är så stolt över att Dipa blivit barnrättsambassadör.

Det går bra för Dipa i skolan. Det hon tycker mest om är naturvetenskapliga ämnen och att skriva. Hon vill bli läkare.

– Det är för att jag vill kunna hjälpa människor, säger hon. På radio och i tidningar hörde jag talas om människohandel och barnarbete och kände mig så ledsen över hur barn behandlas. Jag ville göra något och fick kontakt med organisationen Maiti som utbildar barnrättsambassadörer tillsammans med World's Children's Prize.

Alisha, 17, som själv är barnrättsambassadör, var en av Dipas lärare på kursen. Hon var bara fem år när hon såldes som hushållslev till en

annan familj. Hon fick inte gå i skolan och blev misshandlad och utnyttjad, men lyckades fly därifrån när hon var nio år.

– Rollen som barnrättsambassadör har förändrat mig mycket och jag har fått ett starkt självförtroende, berättar Alisha, som är på besök i

När Phulmaya först har klarat av allt hushållsarbete gör hon sina läxor. Nepalesiska är hennes favoritämne.



När Phulmaya gör upp eld fylls köket fullt av stickande rök. Det finns ingen skorsten.





– Flickor har samma rätt som pojkar att gå i bra skolor! Men många föräldrar vill inte betala för flickorna eftersom de ändå bara ska gifta sig unga och flytta hem till mannens familj, säger Phulmaya.

Dipas och Phulamayas by för att ge Dipa hennes barnrättsambassadörs-diplom.

Slå inte barn!

Dipa ska hålla sin första barnrättsutbildning. Hon ska berätta om barnets rättigheter för sina skolkamrater. Och senare ska hon tala inför lärarna.

– Det är lite nervöst, men ändå inte så farligt, säger hon.

Alisha och de andra ambassadörerna, som är på besök i byn, hjälper Dipa och ser till att hon är förberedd.

I klassrummet förklarar Dipa att man inte får slå barn i skolan. Alisha berättar om människohandel och hur flickor blir sexuellt utnyttjade och ofta hamnar på bordeller. Phulmaya och de andra eleverna lyssnar allvarligt och uppmärksamt.

När det är lärarnas tur på eftermiddagen är det en ovanlig och omvänd situation för dem. Aldrig förut har de suttit i bänkarna och blivit undervisade av barn. Några blir förvånade över att höra att människohandel finns i många andra länder och inte bara i Nepal. Andra kommenterar stavfel på tavlan. 🌐

Dipa som just är utbildad barnrättsambassadör ska se till att varken Phulmaya eller någon annan flicka i byn förs bort av människohandlare. Tolv tusen fattiga flickor försvinner varje år från Nepal. Dipa visar stolt upp sitt diplom.

De två barnrättsambassadörerna Dipa och Alisha berättar för Phulmaya om barns rättigheter och om riskerna för människohandel. Alisha har själv varit hushållslav.





Barnrätts-ambassadören Alisha berättar för lärarna om barnets rättigheter och tar även upp flickors rättigheter och att många flickor i Nepal utsätts för människohandel.



”Kvinnor sliter, män dricker te”

”Här i byn arbetar kvinnor hårt medan männen sitter och dricker te. Kvinnor är mycket diskriminerade här. Det har varit intressant att höra om barns rättigheter. Att båda könen är lika mycket värda. Vår regering borde göra mer för att påverka föräldrar. Med fler barnrättsambassadörer skulle det kanske bli annorlunda. Min syster som är tolv år gör mycket av arbetet hemma, men jag hjälper också till. Om en flicka kan diska kan väl en pojke göra det också!”

Santosh 17

Från ambassadörerna till premiärministern



Utbildning för bättre värld

”Som barnrättsambassadör är jag fokuserad på alla barns rätt till utbildning eftersom det leder till ett bättre liv. Det skapar också en bättre värld. Om jag fick träffa premiärministern skulle jag be honom göra skolan obligatorisk och gratis på landsbygden, så att alla får utbildning.”

Laxmi, 20



Kämpar mot människohandel

”Jag kämpar för barnets rättigheter och speciellt för dem barn som blivit utnyttjade av människohandlare. Det är ett allvarligt problem som bara växer både i Nepal och i andra delar av världen. Jag vill be premiärministern att ordna utbildning och yrkeskunskaper åtminstone till en medlem i varje familj så att de kan försörja familjen.”

Poonam 18



Varför satsar inte regeringen?

”Som barnrättsambassadör skulle jag vilja arbeta ute på landet för att göra alla barn medvetna om barnets rättigheter. Jag skulle vilja fråga premiärministern varför vår regering inte satsar på barnets rättigheter.”

Alisha 17

Fattiga barn också medborgare

”Jag vill höja min röst för rätten till utbildning. Alla barn måste få gratis utbildning för får vi utbildning kan vi bidra till att göra vårt land bättre. Vi behöver fri utbildning, mat och skydd och utnyttjandet av barn måste få ett slut. Jag vill att premiärministern ser till att även fattiga barn alltid registreras som medborgare.”

Manchala, 15

Förhindra männens dominans

”Jag vill som World's Children's Prize-ambassadör förhindra diskriminering av kvinnor och männens dominans. Det går att uppnå med utbildning.”

Sharmila 15



”Pojkar leker, flickor hushållsarbetar”

”Det ska inte vara någon diskriminering mellan pojkar och flickor! Och inga barn ska få sina rättigheter kränkta. Man ska till exempel inte slå barn utan prata med dem i stället. Hemma gör mina två systrar det mesta hushållsarbetet, men jag diskar och hämtar vatten. Här är det ofta så att pojkarna springer runt och leker medan flickor tvättar och diskar. Och pojkarna får mer kläder än flickor. Det är orättvist.”

Biraj, 12



Vi är lika mycket värda!

Mina föräldrar älskar min bror mer

– Jag är alltid trött och somnar ibland på lektionerna, säger Anita. Jag hinner oftast bara sova fem timmar per natt.

– Om jag vore pojke så skulle mina föräldrar älska mig lika mycket som de älskar min bror, säger Anita, 15. Jag skulle ha samma möjligheter som honom, men det har jag inte. Vi flickor ska bara gifta oss och flytta hem till våra mäns familjer så fort som möjligt.

Klockan fem varje morgon ringer väckarklockan. Anita bäddar och kokar te till familjen. Sedan hjälper hon sin bror med läxorna och kokar ris, linsgryta och grönsaker. När de andra ätit hjälper Anita sin bror med kläderna och ser till att han har allt med sig innan hon går med honom till skolan.

Anitas bror går på extralektioner på eftermiddagarna och Anita måste hämta honom efter sista lektionen. Sedan lagar hon mat och serverar sin bror och hjälper honom med hans läxor. Hon diskar och städar och ser till att lillebror kommer i säng. När hennes mamma kommer hem vid tiotiden äter de tillsammans innan Anita

diskar och röjer upp igen. Först vid tiotiden på kvällen har hon tid att göra sina egna läxor och släcker inte lampan förrän vid tolvtiden.

– Ibland försöker jag få min bror att hjälpa till hemma, men han vägrar. Om jag skäller på honom då, berättar han det för mamma och så får jag skäll av henne.

Anita drömmer också om att blir läkare och att kunna hjälpa fattiga barn. Och så skulle hon vilja bygga sjukstugor i fattiga byar.

– Om min man tillåter det förstås, säger hon. Och gör han inte det, får jag väl övertala honom.

”Samma rättigheter som pojkar!”

”Om jag vore pojke skulle jag kunna röra mig som jag ville. Jag skulle gå i en bättre skola och även slippa bli retad och påhoppad av fräcka killar som inte har någon respekt för tjejer. Min pappa har en ny fru och bryr sig inte om mig och min syster längre. Jag gråter ofta för det. Så hade det inte varit om jag var pojke. Vi flickor måste få samma rättigheter som pojkar!”

Sushila, 14



”Kränkande att diska tycker pojkar”

”Min bror får gå i en fin internatskola i Katmandu, men jag får gå i byskolan. Det är typiskt. En annan skillnad mellan flickor och pojkar här, är att vi flickor ska göra allt hushållsarbete och studera samtidigt. Det behöver inte pojkarna. Många tycker till och med att det är kränkande för en man att diska.”

Pabrita, 15



”Vi måste respektera flickor”

”Män uppfostras till att vara överordnade kvinnor, men de borde engagera sig mer för rättvisa. Vi måste respektera flickor och inte säga en massa fula saker till dem. Många flickor här får inte ens gå i skolan. I min familj är vi alla lika och jag och min syster turas om med uppgifterna hemma.”

Sabin, 16



”Farmor vill inte att jag hjälper min syster”

”Min lillasyster gör nästan allt arbete hemma. Hon är bara tio år och jag tycker så synd om henne. Hon städar och hämtar vatten och lagar mat åt sex personer varje dag. Mamma är inte hemma utan jobbar i Kuwait. Jag försöker hjälpa min syster så mycket jag kan, men farmor säger att jag ska låta bli. Det är min syster som ska göra allt.”

Suresh, 12



Band för barnets rättig

– För två år sedan bildade vi ett barnrättsband på vår skola. Vi kallar bandet Siyangoba och alla medlemmar har gått utbildningen till att bli WCP-barnrättsambassadörer. Vi kämpar för flickors lika rättigheter och mot barnsexhandel, berättar Amanda, 17, från Sydafrika.

Amanda och de flesta bandmedlemmarna bor i Khayelitsha, en fattig förort till Kapstaden.

– Jag är en ”född fri”. Så kallar folk min generation eftersom vi är barn som föddes efter att apartheid upphörde i Sydafrika och Nelson Mandela blev president 1994, förklarar Amanda.

Svårt för flickor

– Khayelitsha skapades under apartheid då vi svarta människor var tvungna att bo på hemska platser. Idag har Khayelitsha alldeles för många arbetslösa och mycket fattiga människor som bor i skjul och måste vandra lång väg för att få vatten. Barn är dom som drabbas mest av fat-

tigdomen och av dom brott som vuxna begår mot oss. Inte minst gäller det övergrepp mot oss flickor.

– På apartheidtiden protesterade invånarna i Khayelitsha mot alla lagar som tvingade dom att vara vita människors slavar. Ett sätt man hade för att protestera var att bränna bildäck på gatorna. Häromdagen när vi var på väg hem från repetitionerna med bandet var gatorna på samma sätt fyllda med brinnande däck i protest mot bristen på fungerande toalet-

ter och elektriciteten som vi inte har råd att betala. Dom flesta av oss har inget ljus när solen gått ner.

Utbildar ambassadörer

Amanda deltog i en kurs på sin skola för att bli en WCP-barnrättsambassadör.

– Sedan dess har jag använt min röst för att berätta för andra på min skola om barnets rättigheter och om barnsexhandel jorden runt och här hos oss. Jag gillar att använda min röst till att sjunga och berätta historier

och drömmer om att en dag bli TV-journalist.

– När vi bildade vårt barnrättsband var det först inte många på skolan som kände till oss, men nu ser alla fram mot våra uppträdanden och vill vara med i bandet.

– Min mamma dog när jag var mycket liten och jag har ingen kontakt med min pappa, så jag vet hur svårt det är för flickor att skydda sig. Men att vara barnrättsambassadör gör att jag fått självförtroende att stå upp inför åhörare och tala om vad jag tycker.



”När vi var på hemväg från repetitionerna en dag protesterade folk på samma sätt som man gjorde under apartheid, då det var rasåtskillnad i Sydafrika, genom att bränna däck. Nu gör man det mot att vi inte har toaletter, rinnande vatten eller elektricitet.”

heter



Äntligen dags för Amanda och vännerna i bandet Siyangoba att uppträda under WCP-ceremonin på Gripsholms slott i Mariefred, Sverige. Här sjunger de Weeping tillsammans med de nya beskyddarna av World's Children's Prize, Vusi Mahlasela och Loreen.



"Vi bandmedlemmar och barnrättsambassadörer genomförde Global Vote på vår Chris Hani-skola."

– Nu är jag barnrättsutbildare och arrangerade nyligen en kurs för dom på min skola som ville bli barnrättsambassadörer. Många fler än jag trott kom och vår barnrättsklubb växer.

Global Vote på TV

– Vi barnrättsambassadörer organiserade Global Vote-dagen på vår skola. Vi bjöd in en TV-journalist, som kom med ett team. Den kvällen var vi på TV och miljoner människor i Sydafrika, över Afrika och i London såg hur

vi, Khayelitshas barnrättsambassadörer genomförde Global Vote!

– Att få resa till Sverige, få träffa jurybarn och Malala, och få uppträda under WCP-ceremonin var en otrolig upplevelse för oss alla. 🌍



Loreen och Vusi Mahlasela tillsammans med WCP-pristagaren Malala.

Loreen och Vusi nya beskyddare

Vid WCP-ceremonin blev sångarna Loreen, Sverige, och Vusi Mahlasela, Sydafrika nya beskyddare av World's Children's Prize.

Bland WCP-beskyddarna, som är Honorary Adult Friends, finns fem nobelpristagare och de tre globala legendarerna Nelson Mandela, Aung San Suu Kyi, Burma och Xanana Gusmão, Östtimor. Andra beskyddare är Sveriges drottning Silvia och de globala ledarna i The Elders Graça Machel och Desmond Tutu.

Loreen är engagerad för mänskliga rättigheter och Vusi, som också kallas The Voice, har en stiftelse för att ge utsatta barn möjlighet till musikutbildning.



Drottning Silvia



Desmond Tutu



Aung San Suu Kyi

Amandas sång till Mandela

Under WCP-ceremonin sjöng Amanda sin sång till WCP-barnrättshjälten och beskyddaren Nelson Mandela.

"Jag skrev den till vår barnrättshjälte Mandela för att säga att vi fortfarande minns honom och vad han stod för. Jag skrev sången för att så många redan glömt vad han sa och fortsätter att behandla barn illa. I vår kultur finns en berättelse om hur den som dör hamnar på månen. Så här går min sång:

*Han som är på månen
visste vad som borde göras
Genomförde sina planer
Nu är han borta för alltid
De förråder hans minne
Vi hedrar honom med glädje
Våra hjärtan minns honom
Vi minns dig fortfarande!*



Arrangera World's Children's Press Conference



– Välkomna till Barnens presskonferens här i Maputo, sa Elisa, 16, när hon ledde presskonferensen i Moçambique tillsammans med Larissa och Yara, och fortsatte: Det är vanligt att lärare här utsätter sina elever för övergrepp i utbyte mot bra betyg och uppflyttning till nästa årskurs. Detta måste få ett slut!

Du och dina kompisar kan också arrangera en World's Children's Press Conference.

Bara barn får tala och bli intervjuade av journalister under presskonferenserna, som leds av barn samtidigt jorden runt. Den hålls i slutet av WCP-programperioden, när ni röstat fram hur priserna för barnets rättigheter ska fördelas.

Så gör ni:

1. Tid och plats

Välj gärna ortens viktigaste byggnad för er presskonferens, för att visa att barnets rättigheter räknas! Det går också bra att ha den i skolan. Vilket datum det blir 2015 får du veta på WCP:s webb.

2. Bjud in medier

Bjud i god tid in alla tidningar, TV- och radiobolag. Skriv noga tid och plats. Använd gärna e-post, men ring också

– Varje år utsätts 10 000 till 20 000 nepalesiska flickor för människohandel. Detta måste stoppas! sa Poonam vid Barnens presskonferens i Kathmandu, Nepal.

till de journalister som ni tror kan vara intresserade av att komma! Påminn dem per telefon eller personligt besök dagen innan.

3. Förbered er

Skriv ner vad ni ska säga. Formulera i god tid vad ni vill säga om hur barnets rättigheter kränks i ert land. Strax innan presskonferensen får ni hemlig information om barnrättshjältarna från World's Children's Prize, som ska avslöjas på presskonferensen.

4. Håll presskonferensen

Inled gärna med dans och musik och tala om att andra barn också håller presskonferenser över hela världen samtidigt. Genomför presskonferensen ungefär så här:

- Ge fakta om World's Children's Prize och visa gärna en kort informationsfilm.
- Berätta hur barns rättigheter kränks i Sverige.

På worldschildrenprize.org hittar du:

Barnrätts-faktablad för Sverige, tips på hur du bjuder in journalisterna, frågor till politiker och andra tips. På webbsidan finns också pressbilder som journalisterna kan ladda ner. Är ni flera skolor som når samma medier håll gärna en presskonferens tillsammans. En representant för varje skola kan vara med på scenen.

- Berätta om era krav till politiker och andra vuxna på respekten av barnets rättigheter i ert land.
- Avslöja dagens stora »nyhet« om barnrättshjältarna.
- Avsluta med att ge journalisterna det pressmeddelande och det barnrätts-faktablad om ert land som ni får från World's Children's Prize.



Den årliga globala ceremonin hölls på Gripsholms slott i Mariefred i Sverige. Den leddes av ceremonimästaren Emma Mogus från Kanada tillsammans med övriga jurybarn från 15 länder. De fick hjälp av drottning Silvia att dela ut priserna.



Jurybarnen Hamoodi Elsalameen, Palestina och Netta Alexandri, Israel presenterade pristagarna.



Vi firar barns rätt!



◀ Malala från Pakistan mottog *World's Children's Prize for the Rights of the Child 2014* för sin kamp för flickors rätt till utbildning.
– Priset visar att barn står upp för sina rättigheter. Dom kommer inte att fortsätta att vara tysta utan göra sin röst hörd ... Vi kan inte tolerera att barns rättigheter kränks, sa Malala.



◀ – Till de miljoner skolbarn som deltagit i *World's Children's Prize*-programmet lovar jag: Vi kommer alltid att vara med er i vår gemensamma kamp för en värld där barnets rättigheter är universellt erkända och respekterade, sa statsminister Stefan Löfvén.

I slutsången sjöng alla tillsammans: jurybarnen, de nya beskyddarna Loreen och Vusi, bandet Siyangoba från Sydafrika, Simon Klang Boerenbeker och Sixten and the Cupcakes.

World's Children's Honorary Award delades mellan John Wood, Room to Read, från USA, för hans kamp för barns rätt till böcker och utbildning och ...



... Indira Ranamagar från Nepal för hennes kamp för barn till fångar. Roshani är ett av de barn som Indira räddat.



THE GLOBE

Globen • Le Globe
El Globo • O Globo • विश्व



Thanks! Tack! Merci! ¡Gracias! Obrigado! مهرباني! CÁM ON
धन्यवाद நன்றி سپاس! شكراً! ขอบคุณ တၢ်ဘျး ကျေးဇူး! شكرية!

HRM Queen Silvia | The Swedish Postcode Lottery
Survé Family Foundation | Giving Wings
Futura Foundations | ECPAT Sweden | eWork
Kronprinsessan Margaretas Minnesfond
Grupo Positivo | Sparbanksstiftelsen Rekarne

Helge Ax:son Johnsons Stiftelse | Altor | Good Motion | Dahlströmska Stiftelsen
Microsoft | Google | Twitch Health Capital | ForeSight Group | PunaMusta | Centas
Dick Kjellberg Montage | Simab-sport | Gothenburg Film Studios | Elsas Skafferi
Gripsholms Slottsforvaltning | BrainHeart | Gripsholms Vårdshus | ICA Torghallen
Skomakargården | Röda Magasinet | Eric Ericsonhallen | Lilla Akademien
All Child Rights Sponsors and Donors



The Lottery for a better world